



ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิทยานิพนธ์

ของ

มุน สารสิน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มีนาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์



**THE EFFECTS OF A LEARNING PACKAGES ENTITLED
“GOOD CITIZENS” IN SOCIAL STUDY, RELIGION AND CULTURE
STRAND FOR PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS**

Mun Sarasin

**A Thesis Submitted in Pulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Education Program in Curriculum and Instruction**

March 2015

Copyright of Buriram Rajabhat University



คณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายมนู สารสิน เรียบร้อยแล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด)

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....กรรมการ

(ดร.กระพั่น ศรีงาน)

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....กรรมการ

(ดร.พัชนี กุลทานันท์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อเรื่อง	ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5		
ผู้วิจัย	มุน สารสิน		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด	ที่ปรึกษาหลัก	
	ดร.กระพัน ศรีงาน	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี 2) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน E_1/E_2 และ E.I. การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Dependent Samples t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.93/81.16 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6522 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น 0.6522 หรือคิดเป็นร้อยละ 65.22

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรไน University
BUNIRAM RAJABHAT UNIVERSITY

TITLE	Effects of a Learning Packages Entitled “Good Citizens” in Social Study, Religion and Culture Strand for Prathomsuksa 5 Students		
AUTHOR	Mun Sarasin		
THESIS ADVISORS	Associate Professor Dr. Sommatra Pholkerd	Major Advisor	
	Dr. Krapan Sri-ngan	Co-advisor	
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Curriculum and Instruction
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2015

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the efficiency of the learning packages Entitled “Good Citizens” in Social Study, Religion and Culture Strand for Prathomsuksa 5 Students; 2) to compare the learning achievement before and after using the learning packages; 3) to study the effectiveness index of the learning packages; and 4) to study the students’ satisfaction in the towards the learning packages. The samples were 30 Prathomsuksa 5 Students studying in the first semester of the academic year 2014 at Phosribunjong school of under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7, selected by using simple random Sampling. The instruments used in this study were: 1) learning packages entitled “Good Citizens”; 2) lesson plans entitled “Good Citizens”; 3) a 40-item achievement with 4 multiple-choice before and after using the learning packages. 4) a 15- item of 5-ratingscale satisfaction questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, E_1/E_2 and E.I.. The hypotheses were tested by using dependent Samples t-test.

The findings were as follows;

1. the efficiency of the learning packages entitled “Good Citizens” in Social Study, Religion and Culture Strand for Prathomsuksa 5 Students was 83.93/81.16, which was higher than the criteria of 80/80.

2. the learning achievement of students after using the learning packages entitled “Good Citizens” in Social Study, Religion and Culture Strand for Prathomsuksa 5 Students was higher than before learning at the .01 level of statistical significant difference.

3. The effectiveness index of of the learning packages entitled “Good Citizens” in Social Study, Religion and Culture Strand for Prathomsuksa 5 Students was 0.6522. which indicated That the students’ knowleded increased 65.22%

4. The students satisfaction toward the learning package entitled “Good Citizens” in Social Study, Religion and Culture Strand for Prathomsuksa 5 Students in overall a the highest level.

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่ง จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.กระพัน ศรีงาน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และ ดร.พัชนี กุลทำนันท์ กรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องทำให้ การดำเนินการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวก ในการประสานงานการจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน คือนางเศรษฐกานต์ ปาปีกเข ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโพธารามพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 นางวรรณภรณ์ บาตรโพธิ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพิบูลทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 และ ดร.อุไค พลแก้ว ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงเรียน คณะครู และนักเรียนโรงเรียน บ้านหนองแวงสามัคคี โรงเรียนบ้านหนองบัว และ โรงเรียนวัดเจริญราษฎร์บำรุง ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้การร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ และเก็บรวบรวม ข้อมูล สนับสนุนในการวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกและบูชาคุณบิดามารดา และครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณยิ่งในการให้การศึกษาอันเป็นพื้นฐานแห่งความสำเร็จ

มน สารสิน

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณูปการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....	8
พลเมืองดี.....	19
ชุดการเรียนรู้.....	22
แผนการจัดการเรียนรู้.....	36
ประสิทธิภาพ.....	47
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	52
ดัชนีประสิทธิผล.....	64
ความพึงพอใจ.....	67
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	99
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	99
สมมติฐานของการวิจัย.....	100
วิธีดำเนินการวิจัย.....	100
สรุปผลการวิจัย.....	102
อภิปรายผล.....	102
ข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	119
ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี และแผนการจัดการเรียนรู้.....	120
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	171

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน	181
ภาคผนวก ข แบบตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	182
แบบประเมินชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี.....	183
แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้.....	184
แบบตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	185
ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	198
ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้.....	199
ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้.....	200
ผลการประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	201
ภาคผนวก ง คุณภาพของเครื่องมือ.....	204
ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	205
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน.....	206
ภาคผนวก จ ประสิทธิภาพของเครื่องมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน....	210
ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ของการทดลองแบบเดี่ยว (1 : 1)	211
ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ของการทดลองกลุ่มย่อย (1 : 10)	212
ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ของการทดลองภาคสนาม (1 : 100)	214
ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ของการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง	216
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน...	220

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	222
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ...	223
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย.....	226
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	229

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	14
2.2 ผังการออกข้อสอบ.....	57
2.3 จำนวนข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ.....	58
3.1 รูปแบบการทดลอง One Group Pre-test Post-test Design.....	85
3.2 กำหนดการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	87
4.1 ประสิทธิภาพกระบวนการของชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	94
4.2 ประสิทธิภาพผลลัพธ์ของชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	95
4.3 ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	96
4.4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	96
4.5 ดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	97
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
5.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ.....	199
5.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ	200
5.3 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)	201
5.4 ค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี	205
5.5 ค่าความเชื่อมั่น (r) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	206
5.6 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้	208
5.7 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบเดี่ยว (1 : 1)	211
5.8 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบกลุ่มย่อย (1 : 10)	212
5.9 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบภาคสนาม (1 : 100)	214

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
5.10 ประสิทธิภาพกระบวนการของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลังเรียน (E_1 , E_2)	216
5.11 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	220

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 โลกก้าวสู่ยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้วิถีการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และรวดเร็ว เกิดการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ทำให้โลกไร้พรมแดนแห่งการเรียนรู้ การแข่งขันกันมีมากขึ้น สมาชิกในสังคมส่วนใหญ่เป็นไปตามกระแสวัตถุนิยม บริโภคนิยม คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าส่วนรวม ซึ่งมีผลต่อการดำรงชีวิตของคนไทย จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาคนเพื่อให้มีคุณภาพด้วยเครื่องมือและกระบวนการสำคัญสำหรับการพัฒนาคน คือ การศึกษา ซึ่งแนวทางในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้นครู ผู้จัดการเรียนรู้ และผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องแก่ผู้เรียน (ดวงกมล สิ้นเพ็ง, 2553 : บทนำ และวัชรพล วิบูลยศรีน, 2556 : 1) ดังนั้นการพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองดี ครอบตนเองอยู่ในความดีงาม รอดพ้นจากอบายมุข สิ่งเสพติด จึงควรพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาคนไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 มุ่งพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีจิตสาธารณะหรือสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดวัฒนธรรม การเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้คนทุกกลุ่มทุกวัยมีทางเลือกและสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และความรู้ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและความรู้ใหม่โดยสร้างนิสัยใฝ่รู้ตั้งแต่วัยเด็ก ควบคู่กับการสนับสนุนการผลิตสื่อเพื่อการเรียนรู้ สื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความสร้างสรรค์เป็นปัจจัยให้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามความสนใจ เสริมสร้างค่านิยม และวัฒนธรรมไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554 : 79-80) อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดลักษณะคนไทยอันพึงประสงค์ ไว้ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม

และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในเป้าหมาย
กระบวนการเรียนรู้ มาตรา 7 กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง
การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม
สิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความ
ภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริม
ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้
อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและจากข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษา ที่ต้อง
ปฏิรูปอย่างเร่งด่วนในการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหา
ความรู้อย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการสื่อสาร มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย ทำงานเป็นกลุ่ม
มีศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย โดยมีกลไก
สนับสนุนการพัฒนาผลิตสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งบทเรียนและเนื้อหาสาระที่มีคุณภาพผ่านสื่อ
ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 ก : 14,37)

นอกจากนี้แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด กำกับ
แตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียน
สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้อง
กับศักยภาพและบริบทของผู้เรียน การกำหนดบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน การใช้สื่อการเรียนรู้
ที่หลากหลาย และการออกแบบการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน
การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 : 2)

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังไม่ประสบ
ผลสำเร็จเท่าที่ควร สาเหตุของปัญหามีหลายด้าน ได้แก่ ด้านเกี่ยวกับตัวครู การจัดกิจกรรม
การเรียนรู้มุ่งเน้นแต่ให้นักเรียนท่องจำ วิธีการเป็นแบบบรรยายเนื้อหาตามหนังสือเรียน เน้นครู
เป็นศูนย์กลาง ตามกรอบเป็นส่วนใหญ่ ไม่ใช่จิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ ด้านนักเรียน คือ
นักเรียนมีความสามารถแตกต่างกัน แต่ครูใช้วิธีสอน วัดและประเมินผลการเรียนรู้เหมือนกัน
เวลาครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนบางส่วนไม่ตั้งใจเรียน พุดคุยกัน ไม่กระตือรือร้นต่องาน
ที่ครูมอบหมาย ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้พบว่า ครูใช้หนังสือจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ เป็นหลัก
ไม่ค่อยใช้สื่อและอุปกรณ์ หรือใช้สื่อ อุปกรณ์แต่ไม่ตรงกับสาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์
การเรียนรู้ที่จะช่วยกระตุ้นและเร้าความสนใจแก่นักเรียน ด้านธรรมชาติวิชา หน้าที่พลเมือง
มีเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นนามธรรม และมีเนื้อหาหนัก จึงยากที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิด

ความรู้ ความเข้าใจได้ง่าย ดังจะเห็นได้จากการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับเขตพื้นที่ การศึกษานครราชสีมา เขต 7 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประจำปีการศึกษา 2556 พบว่าโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 12 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76.07 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. 2556 : 183) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2556 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 74.04 (โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง. 2556 : 45) ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเกณฑ์ของโรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง ประจำปีการศึกษา 2556 ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 79 จากผลการประเมินดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ควรที่จะได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และจากประสบการณ์ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นเวลากว่าสี่สิบปี พบว่า สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มีปัญหาการเรียนรู้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ จึงจำเป็นต้องแก้ปัญหา โดยการใช้สื่อ และอุปกรณ์ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ มาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้รู้จักคิด เป็น แก้ปัญหาเป็น การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นวิธีการที่สำคัญในการเรียนรู้สาระอื่น ๆ และการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูดำเนินการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปตามขั้นตอน สามารถถ่ายทอดเนื้อหาประสบการณ์ให้เป็นรูปธรรมได้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อการเรียน การสอน นักเรียนรู้จักการวางแผนในการแก้ปัญหาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ร่วมกันเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น นักเรียนและครูเกิดปฏิริยาสัมพันธ์ระหว่างกัน ชุดการเรียนรู้เป็นชุดอุปกรณ์สื่อประสมที่น่าสนใจ หลายอย่างมาบูรณาการให้เหมาะสม เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้เรียนตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้อง กับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555 : 435) กล่าวว่า ถ้านำสื่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรูปแบบสื่อประสมที่ผลิต ขึ้นอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับเนื้อหา ประสบการณ์ของแต่ละหน่วยจะช่วยเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาที่จะพัฒนาสื่อการสอนชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนศึกษาและใช้สื่อต่างๆ ในชุดการเรียนรู้อย่างมีขั้นตอนที่เป็นระบบชัดเจน จนกระทั่งผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
3. เป็นแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำนวัตกรรมประเภทผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์ เช่น ชุดการเรียนรู้ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

4. เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการเรียนรู้สำหรับสอนเนื้อหาอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนใน ศูนย์เครือข่าย โรงเรียนที่ 12 ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 8 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 143 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวนนักเรียน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัย เรื่อง พลเมืองดี ประกอบด้วย ประกอบด้วยสาระ การเรียนรู้เกี่ยวกับ สถานภาพบทบาท สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ คุณลักษณะของพลเมืองดี สิทธิเด็ก วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตน ตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การทดลองครั้งนี้เริ่มดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ใช้เวลา ในการทดลอง 10 ชั่วโมง รวมสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง โดยไม่รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

นียมศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการเรียนรู้ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง คำนำ คำชี้แจงการใช้ชุดการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกการเรียนรู้ การวัด และ ประเมินผล แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2. พลเมืองดี หมายถึง บุคคลที่ประพฤติที่เหมาะสมตามสภาพของสังคมและทำ ประโยชน์ให้แก่สังคม ได้แก่ การปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ต่อตนเอง ครอบครัวชุมชน และประเทศชาติ ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตามสิทธิเด็ก และปฏิบัติตามกฎหมาย ของบ้านเมือง ชำรงไว้ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมภูมิปัญญาและมีความจงรักภักดีต่อระบมหากษัตริย์ พัฒนาดนให้เป็นผู้มีความรู้ดี มีความประพฤติที่ดีและมีจิตใจที่ดี มีเหตุผลมีความรับผิดชอบ รักษา สิ่งแวดล้อมและปฏิบัติต่อกัน เพื่อให้เกิดความสงบสุขแก่ตนเองและสังคม

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ทดสอบ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

5. แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ครูผู้จัด กิจกรรมเตรียมไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยใช้ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน

6. ประสิทธิภาพ หมายถึง คุณภาพของการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าประสิทธิภาพ 80/80 ตามแนวทาง E₁/E₂ ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบฝึกหัด ระหว่างเรียนหรือแบบทดสอบย่อย ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

7. **ดัชนีประสิทธิผล** หมายถึง คะแนนที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

8. **ความพึงพอใจ** หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ชอบใจ หรือพอใจที่เป็นไปตามความคาดหวังต่อกระบวนการจัดกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยใช้ชุดการเรียนรู้

9. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 12 ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 8 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 143 คน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี หลักการ และแนวคิดจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ตามลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
2. พลเมืองดี
3. ชุดการเรียนรู้
4. แผนการจัดการเรียนรู้
5. ประสิทธิภาพ
6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. ดัชนีประสิทธิผล
8. ความพึงพอใจ
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็น ได้สอดคล้องตามกรอบของหลักสูตร จึงขอกล่าวถึงกลุ่มสาระการเรียนรู้ คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 ข : 132 -163)

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคมการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดี

ของประเทศชาติ และสังคมโลก กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเอง กับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยม ที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝัง ค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนิน ชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลัก เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการ ของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบ ที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และ ภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อม ทางธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มีความรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคมประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมือง การปกครอง และสภาพเศรษฐกิจ โดยเน้นความเป็นประเทศไทย

มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักธรรม คำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น

ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเอง มากยิ่งขึ้น

สามารถเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำ ความเข้าใจในภูมิภาค ชีวโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

สาระมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่นมีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ส1.1 ป.5/1 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนาชาติไทย

ตัวชี้วัด ส1.1 ป.5/2 สรุปรูปพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์จนถึงพุทธกิจสำคัญ หรือประวัติศาสตร์ที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ตัวชี้วัด ส1.1 ป.5/3 เห็นคุณค่า และประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิด จากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง ตามที่กำหนด

ตัวชี้วัด ส1.1 ป.5/4 อธิบายองค์ประกอบ และความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ ของศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด ส1.1 ป.5/5 แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามไตรสิกขาและ
หลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ตัวชี้วัด ส1.1 ป.5/6 เห็นคุณค่าและสวคมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิ
ในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ตัวชี้วัด ส1.1 ป.5/7 ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการพัฒนา
ตนเองและสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา
พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด ส1.2 ป.5/1 จัดพิธีกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเรียบง่าย มีประ โยชน์ และ
ปฏิบัติตนถูกต้อง

ตัวชี้วัด ส1.2 ป.5/2 ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา ตามที่
กำหนด และอภิปรายประ โยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

ตัวชี้วัด ส1.2 ป.5/3 มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดี ตามที่กำหนด

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม
และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลก
อย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ส2.1 ป.5/1 ยกตัวอย่างและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และ
หน้าที่ในฐานะพลเมืองดี

ตัวชี้วัด ส2.1 ป.5/2 เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก

ตัวชี้วัด ส2.1 ป.5/3 เห็นคุณค่าวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย

ตัวชี้วัด ส2.1 ป.5/4 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา
และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด ส2.2 ป.5/1 อธิบายโครงสร้าง อำนาจ หน้าที่และความสำคัญของการปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

ตัวชี้วัด ส2.2 ป.5/2 ระบุบทบาทหน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น

ตัวชี้วัด ส2.2 ป.5/3 วิเคราะห์ประ โยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด ส3.1 ป.5/1 อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

ตัวชี้วัด ส3.1 ป.5/2 ประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน

ตัวชี้วัด ส3.1 ป.5/3 อธิบายหลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ตัวชี้วัด ส3.2 ป.5/1 อธิบายบทบาทหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร

ตัวชี้วัด ส3.2 ป.5/2 จำแนกผลดีและผลเสียของการกู้ยืม

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด ส4.1 ป.5/1 สืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่น โดยใช้หลักฐานที่หลากหลาย

ตัวชี้วัด ส4.1 ป.5/2 รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามทางประวัติศาสตร์

อย่างมีเหตุผล

ตัวชี้วัด ส4.1 ป.5/3 อธิบายความแตกต่างระหว่าง ความจริงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่น

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ตัวชี้วัด ส4.2 ป.5/1 อธิบายอิทธิพลของอารยธรรมอินเดียและจีนที่มีต่อไทย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยสังเขป

ตัวชี้วัด ส4.2 ป.5/2 อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบัน โดยสังเขป

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม กฎมณเฑาะฏไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ส4.3 ป.5/1 อธิบายพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี โดยสังเขป

ตัวชี้วัด ส4.3 ป.5/2 อธิบายปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญ รุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและ
การปกครอง ของอาณาจักรอยุธยา

ตัวชี้วัด ส4.3 ป.5/3 บอกประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยอยุธยาและธนบุรีที่น่า
ภาคภูมิใจ

ตัวชี้วัด ส4.3 ป.5/4 อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยอยุธยาและธนบุรีที่น่าภาคภูมิใจ
และควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง
ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหา
วิเคราะห์ สรุปรูป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ส5.1 ป.5/1 รู้ตำแหน่ง (พิกัดภูมิศาสตร์ ละติจูด ลองจิจูด) ระยะ ทิศทางของ
ภูมิภาคของตนเอง

ตัวชี้วัด ส5.1 ป.5/2 ระบุลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญในภูมิภาคของตนเองในแผนที่

ตัวชี้วัด ส5.1 ป.5/3 อธิบายความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับลักษณะทางสังคม
ในภูมิภาคของตนเอง

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรและ
สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด ส5.2 ป.5/1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการตั้ง
ถิ่นฐานและการย้ายถิ่นของประชากรในภูมิภาค

ตัวชี้วัด ส5.2 ป.5/2 อธิบายอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ก่อให้เกิดวิถีชีวิตและ
การสร้างสรรควัฒนธรรมในภูมิภาค

ตัวชี้วัด ส5.2 ป.5/3 นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการรักษาและการทำลาย
สภาพแวดล้อม และเสนอแนวคิดในการรักษาสภาพแวดล้อมในภูมิภาค

จากสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สรุปรูปได้ว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้กำหนด
สาระการเรียนรู้ 5 สาระ 34 ตัวบ่งชี้สาระที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ คือ สาระที่ 2
หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มโนทัศน์ สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม (ดวงกมล สีนเพ็ง. 2553 : 42-43)

สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มีแนวคิดสำคัญ ในการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้และมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยในสังคมไทยและสังคมโลก โดยให้ผู้เรียน มีความเข้าใจในหลักการและคุณลักษณะของสมาชิกที่ดี ในวิถีประชาธิปไตยทั้งในระดับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และในสังคมโลก มีส่วนร่วมและปฏิบัติตามกระบวนการ ประชาธิปไตย การส่งเสริมให้ผู้อื่น ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ ในฐานะพลเมืองดี ตลอดจนสามารถนำหลักคุณธรรมจริยธรรมของการเป็นพลเมืองดี มาเป็น พื้นฐานในการปฏิบัติ

2. การปฏิบัติตามกฏระเบียบ กติกาของสังคม ทั้งในระดับครอบครัว ห้องเรียน ชุมชน สังคมระดับประเทศ ปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก มีส่วนร่วมในการคุ้มครอง ปกป้องตนเองและผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน ในสังคมไทยและสังคมโลก

3. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสถาบันสังคมทางสังคม ตามสถานภาพ บทบาท อย่างถูกต้องตามบรรทัดฐาน วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติ มีค่านิยมที่ดีงามร่วมมือ กันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และมีวิจรรณญาณในการเลือกรับวัฒนธรรม และ ภูมิปัญญานานาชาติอย่างเหมาะสม

4. การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง การบริหารงานตามกระบวนการ ประชาธิปไตย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มสังคม การใช้อำนาจประชาธิปไตยในการ ปกครองประเทศความสัมพันธ์ของการใช้อำนาจอธิปไตยในระดับต่าง ๆ และการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเมืองการปกครองประเทศตามกระบวนการประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ในสังคม

สาระการเรียนรู้ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ คือ มาตรฐานการเรียนรู้ ส.2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข ตัวชี้วัด ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, และป.5/4

การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา

สังคมศึกษาเป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านวิชาการ ทักษะชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายเป็นพลเมืองดีของสังคม จึงควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมาย พัฒนาค่านิยม จริยธรรม เน้นการปฏิบัติสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง ได้มีนักการศึกษา และหน่วยงานการศึกษาได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ดังนี้

สุคนธ์ สิ้นชพานนท์ (2550 : 20-27) กล่าวว่าจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองเป้าหมายหลักของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม ดังนี้

1. ด้านความรู้ ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย บูรณาการความรู้ในหัวข้อต่าง ๆ เข้าด้วยกันในส่วนที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จัก เรื่องพลเมืองดีของชาติ ในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ให้ความรู้เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญของการเป็นพลเมืองดี สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของชาวไทยก็สามารถเชื่อมโยงความรู้ เกี่ยวกับสาระเศรษฐศาสตร์ให้เป็นผู้ที่มีบริ โภคที่ดีมาสัมพันธ์ในฐานะของพลเมืองดี และสามารถเชื่อมโยงความรู้กับสาระประวัติศาสตร์เกี่ยวกับบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์หรือวีรกรรมของบุคคลในประวัติศาสตร์ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นพลเมืองดี และสามารถเชื่อมโยงกับหลักธรรมของพระพุทธศาสนาได้เช่นกัน

2. ด้านทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทักษะกระบวนการกลุ่ม ผู้สอนสังคมศึกษาจะต้องฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการทำงานกลุ่ม รับผิดชอบในหน้าที่ มีทักษะในการร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการฝึกปฏิบัติจริง เช่น เมื่อผู้เรียนได้มีความรู้ว่าเป็นพลเมืองดีจะต้องรู้จักใช้สิทธิ เสรีภาพ และปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง ก็ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในสถานภาพของผู้เรียนจึงจะเรียกได้ว่าเป็นพลเมืองดี และเมื่อมีปัญหาและอุปสรรคจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องตามที่ได้รับการฝึกฝนไปหรือไม่

3. ด้านเจตคติ และค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ผู้สอนสังคมศึกษาต้องพัฒนาให้เกิด

แก่ผู้เรียน เช่น รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีความกตัญญูรู้คุณ มีความสนใจใฝ่รู้ และสร้างสรรค์ มีความเป็นไทย ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ความรักในท้องถิ่นและประเทศชาติ เคารพในสิทธิของผู้อื่น ความเป็นประชาธิปไตย การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เห็นคุณค่าของ การอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม เห็นความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งครูสังคมศึกษาสามารถนำวิธีสอนไปจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น วิธีสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ หรือวิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น

ดวงกมล สิ้นเพ็ง (2553 : 52-53) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ไว้ดังนี้

1. จัดการเรียนรู้ให้มีความหมาย โดยเน้นแนวคิดที่สำคัญ ๆ ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ ทั้งในและนอกโรงเรียนได้ เป็นแนวคิด ความรู้ที่คงทน ยั่งยืน ด้วยการจัดกิจกรรมที่มีความหมาย ต่อผู้เรียนและด้วยการประเมินผลที่ทำให้ผู้เรียนต้องใส่ใจในสิ่งที่เรียนเพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาได้ เรียนรู้และสามารถทำอะไรได้บ้าง

2. จัดการเรียนรู้ที่บูรณาการการบูรณาการตั้งแต่หลักสูตร หัวข้อที่จะเรียนโดยเชื่อมโยง เหตุการณ์ พัฒนาการต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่เกิดขึ้นในโลกเข้าด้วยกันบูรณาการ ความรู้ ทักษะค่านิยม และจริยธรรมลงสู่การปฏิบัติจริงด้วยการใช้แหล่งความรู้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ และสัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ

3. จัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนา ค่านิยม จริยธรรม จัดหัวข้อหน่วยการเรียนรู้ สะท้อน ค่านิยม จริยธรรม บรรทัดฐานในสังคม การนำไปใช้จริงในการดำเนินชีวิต ช่วยผู้เรียน ให้ได้คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ยอมรับและเข้าใจในความคิดเห็นที่แตกต่าง ไปจากตน และรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

4. จัดการเรียนรู้ที่ท้าทาย คาดหวังให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ทั้งในส่วนบุคคล และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ให้ผู้เรียนใช้วิธีการสืบเสาะ จัดการกับการเรียนรู้ของตนเองครุควรใส่ใจ และเคารพในความคิดของผู้เรียน

5. จัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิด ตัดสินใจสร้างสรรค์ความรู้ ด้วยตนเองจัดการตัวเองได้มีวินัยในตนเองทั้งด้านการเรียนและการดำเนินชีวิตเน้นการจัดกิจกรรม ที่เป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ ความสามารถไปใช้ในชีวิตจริง

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552 : 8) ได้เสนอ แนวทางการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ครูผู้สอนต้องรู้เป้าหมายหรือ

สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ชัดเจน

2. การจัดการเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ตามที่กำหนดไว้ 5 ประการ ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี จะเกิดขึ้น ด้วยการส่งเสริมประสบการณ์จากการเรียนรู้

3. การจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่กำหนดไว้ ทั้ง 8 ประการ เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพราะต้องการเน้นย้ำให้เกิดขึ้นจนเป็นนิสัย สอดคล้องตามสภาพสังคมปัจจุบัน

4. การจัดการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียน

4.1 หลักการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่สำคัญโดยผู้เรียนควรได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และมุ่งเน้นความรู้คู่คุณธรรม

4.2 บทบาทครูผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรให้โอกาสผู้เรียนได้ค้นพบวิธีเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ รู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน และประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (พานิช) (2554 : 18-19) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญการเรียนการสอนสังคมศึกษาประกอบด้วยเป้าหมายสำคัญที่ต้องพัฒนาแก่ผู้เรียนคือ ความรู้ ทักษะ ทักษะคิด และค่านิยม และการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมในสังคม ทักษะทางสังคมศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ครูสังคมศึกษาควรพิจารณาประยุกต์ใช้ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาทักษะทางสังคมศึกษาต้องกระทำควบคู่พร้อมกันหรือบูรณาการกับการพัฒนามโนทัศน์ ทักษะคิดและพฤติกรรมที่พึงประสงค์
2. แผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละเนื้อหาหรือหัวข้อ ครูต้องวิเคราะห์ทักษะที่ต้องการพัฒนาในทุกหน่วยการเรียนรู้จากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดทั้งรายปีและรายภาค
3. ครูส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อเกิดการเรียนรู้และใช้ทักษะได้เป็นอย่างดี

4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนจะต้องคำนึงถึงพื้นฐานความสามารถ ประสบการณ์ และวุฒิภาวะของผู้เรียน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะและกระบวนการ อีกทั้งมีเจตคติ และค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมตามสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมตามมาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัด มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวุฒิภาวะของผู้เรียน ฝึกทักษะฝึกการปฏิบัติผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุลกัน ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปรับตัวและดำรงในชีวิตจริงให้อยู่ ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พลเมืองดี

ความเป็นพลเมืองดีต้องประพฤติปฏิบัติตนที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบ แบ่งปัน ให้กับผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ รู้จักความพอดีเหมาะสมตามสถานการณ์ เพื่อเกิดประโยชน์ ต่อตนเองต่อชุมชนท้องถิ่น และต่อประเทศชาติ ซึ่งมีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของพลเมืองดี ดังนี้

ความหมายของพลเมืองดี

พลเมืองที่ดีเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดในการสร้างความเจริญให้กับสังคม สังคมทุกแห่งย่อมต้องการพลเมืองที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม เพื่อที่จะได้พัฒนาสังคมได้อย่างยั่งยืน มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายพลเมืองดี ดังนี้

กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ (2552 : 214) ได้ให้ความหมายของพลเมืองดี หมายถึง บุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม เคารพกติกาของสังคม และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ด้วยความรับผิดชอบและสำนึกที่ดีที่จะต้องส่งเสริมให้บุคคลอื่น ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีเช่นเดียวกัน

ยุรรัตน์ พันธุ์ยุรา และคณะ (2553 : 70) ได้ให้ความหมายของพลเมืองดี หมายถึง ประชาชนหรือราษฎร ผู้ที่มีคุณความดี และมีคุณธรรม

วิทยา ปานะบุตร (2553 : 209) ได้ให้ความหมายของพลเมืองดี หมายถึง ประชาชน ที่อาศัยอยู่ในประเทศนั้น ๆ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและปฏิบัติตามหน้าที่ของ พลเมืองได้ครบถ้วน เช่น เคารพกฎหมาย ยึดมั่นในศีลธรรม ช่วยธำรงรักษาวัฒนธรรมและ ประเพณีอันดีงาม และมีส่วนร่วมพัฒนาความเจริญของชุมชนและสังคมประเทศชาติ

ว.วชิรเมธี (2555 : 66) ให้ความหมายของพลเมืองดี หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามบุคคลที่เป็นต้นแบบ ที่สังคมยกย่องว่าเป็นแบบอย่างแห่งคุณงามความดีมาไว้ที่ตัวเราแล้วพัฒนาตนเองด้วยตัวของเราเอง

นิคม สุมงคล (2555 : 61) ให้ความหมายของพลเมืองดี หมายถึง ลักษณะคุณสมบัติที่เหมาะสมของประชาชนหรือพลเมืองของประเทศที่ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ขอบังคับหรือระเบียบประเพณีที่ดั่งงามของสังคม

เรมมี (Remy 1980 : 6 ; อ้างถึงใน ปลินทร เพ็ชรฤทธิ์. 2550 : 15) ให้ความหมายของพลเมืองดี หมายถึง คุณภาพของความร่วมมือของบุคคลหนึ่ง ๆ กับบุคคลอื่น ๆ ในกระบวนการเกี่ยวกับการปกครองกลุ่ม นั่นคือความสามารถเฉพาะที่แต่ละบุคคลพึงมีเพื่อจะประพฤติตามแนวทางที่จะก่อให้เกิดผลที่ตนต้องการตามบทบาทในฐานะพลเมืองและความเป็นพลเมืองดีเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปกครองในคนกลุ่มต่าง ๆ ฉะนั้นเราสามารถจะเตรียมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีได้ โดยชี้ให้เยาวชนรู้จักสิทธิความรับผิดชอบและงานของความเป็นพลเมืองดีไว้

สรุปได้ว่า พลเมืองดี หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามหลักการอยู่ร่วมกันโดยเคารพกฎหมาย ระเบียบ ขอบังคับของสังคม ซึ่งบุคคลต้องรู้ บทบาท หน้าที่ สิทธิเสรีภาพต่อตนเองและสังคม ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น มีจิตสำนึก ยกย่องบุคคลที่เป็นแบบอย่างแห่งคุณงามความดี และประเพณีอันดีงาม เพื่อให้เกิดสันติสุข เป็นสังคมแห่งประชาธิปไตยตลอดไป

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี

ความเป็นพลเมืองดีเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ทุกสังคมต้องการเพราะการที่สังคมมีพลเมืองที่เป็นคนดี ปฏิบัติหน้าที่ที่สังคมกำหนดให้ย่อมจะทำให้สังคมมีความสุข ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองดี ดังนี้

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546 : 4) กล่าวถึงคุณลักษณะของรูปแบบความเป็นพลเมืองดี ประกอบด้วยข้อปฏิบัติ 10 ประการ ดังนี้

1. การนับถือศาสนา
2. การรักษารธรรมเนียม
3. การเชื่อฟังพ่อแม่
4. การพูดจาสุภาพ
5. ความกตัญญู
6. การรักการทำงาน
7. การขยันเรียน

8. การประหยัด

9. ความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจ

10. การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

วิชัย ภูโยธิน และคณะ (2556 : 1) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ดังนี้

1. เคารพกฎหมายและปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสังคมเมื่อพลเมืองทุกคนปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสังคม และบทบัญญัติของกฎหมาย เช่น ไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือไม่กระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนดก็จะทำให้รัฐไม่ต้องเสียงบประมาณในการป้องกันปราบปรามและจับกุมผู้ที่กระทำความผิดมาลงโทษ นอกจากนี้ยังทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบสงบสุขทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ไม่หวาดระแวงคิดร้ายต่อกัน

2. เป็นผู้มีเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทุกคนย่อมมีอิสระ เสรีภาพในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ซึ่งการรู้จักการใช้เหตุผลในการดำเนินงาน จะทำให้ช่วยประสานความสัมพันธ์ ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีงามต่อกัน

3. ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ เมื่อมีความขัดแย้งกันในการดำเนินกิจกรรมอันเกิดจากความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และจำเป็นต้องตัดสินใจหาด้วยการใช้เสียงข้างมากเข้าช่วย และมติส่วนใหญ่ตกลงว่าอย่างไร ถึงแม้ว่าจะไม่ตรงกับความคิดของเรา เราก็ต้องปฏิบัติตาม เพราะเป็นมติของเสียงส่วนใหญ่นั้น

4. เป็นผู้นำมีน้ำใจประชาธิปไตย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ผู้ที่มีความเป็นประชาธิปไตยนั้น จะต้องมีความเสียสละ ในเรื่องที่เป็น เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมและรักษาไว้ซึ่งสังคมประชาธิปไตย เป็นการส่งผลต่อความมั่นคง และความก้าวหน้าขององค์กร ซึ่งสุดท้ายแล้วผลประโยชน์ดังกล่าวก็ย้อนกลับมาสู่สมาชิกของสังคม เช่นการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ถึงแม้ว่าเราจะมีอาชีพบางอย่างที่มีรายได้ตลอดเวลา เช่นค้าขาย แต่ก็ยอมเสียเวลาค้าขายเพื่อไปลงสิทธิเลือกตั้ง บางครั้งเราต้องมึน้ำใจช่วยเหลือกิจกรรมส่วนร่วม เช่น การสมัครเป็นกรรมการเลือกตั้ง หรือสมาคมบำเพ็ญประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น

5. เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ควรรู้จักเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นเช่นบุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด แต่ต้องไม่เป็นการพูดแสดงความคิดเห็นที่ใส่ร้ายผู้อื่นให้เสียหาย

6. มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง สังคม ชุมชน ประเทศชาติในการอยู่ร่วมกันในสังคม ย่อมต้องมีการทำงานเป็นหมู่คณะ จึงต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในงานนั้นๆ ให้สมาชิกแต่ละคนนำไปปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายไว้อย่างเต็มที่

7. มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง การปกครอง ในสังคมประชาธิปไตยนั้นสมาชิก

ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครอง เช่น การเลือกตั้ง เป็นต้น

8. มีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง

ช่วยสอดส่องพฤติกรรมมั่วสุมของเยาวชนในสถานบันเทิงต่าง ไม่หลงเชื่อข่าวลือคำกล่าวร้าย โจมตี ไม่มองผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับเราเป็นศัตรู รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ต่างๆ ด้วยสันติวิธี

9. มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามหลักธรรม ทุกคนควรมีสัจธรรมไว้เป็นหลัก ในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้ดำเนินไปอย่างเหมาะสม ถึงแม้จะไม่มีบทลงโทษใดๆ ก็ตาม ทิพย์พพร ตันติสุนทร (2555 : 13-14) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ในสังคมไทย ดังนี้

1. การเป็นผู้ที่มีความรู้ มีการศึกษา และความสามารถที่จะมองเห็นและเข้าใจในสังคม ของตนและสังคมโลกเฉกเช่นเป็นสมาชิกของสังคมโลก
2. มีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นและรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ในบทบาทส่วนตนและต่อสังคม
3. มีความสามารถที่จะเข้าใจ ยอมรับ และอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม
4. มีความสามารถที่จะคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ
5. มีความเต็มใจที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยท่าทีสันติไม่ใช้ความรุนแรง
6. มีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนการใช้ชีวิตและอุปนิสัยการบริโภคเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม
7. มีความสามารถที่จะเข้าใจและปกป้องสิทธิมนุษยชน
8. มีความเต็มใจและมีความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง ทั้งในระดับ ท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

สรุปได้ว่า คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ควรสนับสนุนส่งเสริมการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เคารพกฎหมาย ไม่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่น มีเหตุผลรับฟังความคิดเห็น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และ สิ่งแวดล้อม เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต ยึดมั่นตามหลักคำสอนศาสนา เห็นคุณค่าขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย

ชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้ หรือชุดการสอนมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Learning Package, Instructional Package หรือ Educational Package เป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โดยมีผู้เรียกชื่อ

ในภาษาไทยหลายชื่อ เช่น ชุดการสอน ชุดการเรียนรู้ ชุดการเรียนการสอน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ในที่นี้ผู้วิจัยขอเรียกว่า ชุดการเรียนรู้ เพราะตรงกับแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

ความหมายของชุดการเรียนรู้

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายไว้ ดังนี้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547 : 1) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง นวัตกรรมที่ใช้สื่อ การสอนแบบประสม โดยอาศัยการบูรณาการสื่อหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกันเพื่อเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของผู้เรียนในหน่วยนั้น ๆ

กรรณิการ์ หุ่นทอง (2551 : 31) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง นวัตกรรมชนิดหนึ่งที่ใช้ ประกอบการสอนสำหรับครูที่มีลักษณะเป็นสื่อประสมที่ประกอบกันขึ้นอย่างมีระบบ มีเหตุผล และนำไปใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายพร้อมทั้งตอบสนองความแตกต่างระหว่าง บุคคล โดยครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเกิดแรงจูงใจในการเรียน

สุคนธ์ สิ้นชีพานนท์ (2553 : 14) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง นวัตกรรมที่ผู้สอน ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาชุดการเรียนรู้ ด้วยตนเองเน้นทักษะการคิดซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

พนารัตน์ ศรีปัญญากร (2553 : 46) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง สื่อการเรียนสำเร็จรูป ที่รวบรวมอย่างสมบูรณ์ตามแบบแผนที่วางไว้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มย่อยตามความสามารถ ความสนใจ เพื่อบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้โดยผู้เรียนทำกิจกรรม ในบทเรียนด้วยตนเอง ครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือในชุดการเรียนรู้ประกอบด้วยคำชี้แจง ชื่อเรื่อง จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการวัดและประเมินผลด้วยแผนการสอน คู่มือครู แบบทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน ใบกิจกรรม (คำสั่ง เนื้อหา และแบบฝึกหัด)

ปุณณภา พลเยี่ยม (2554 : 19) กล่าวสรุปไว้ว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง สื่อที่ใช้ประกอบการ การสอนสำหรับครู เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยมี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตาม รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ ให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ความรู้และปฏิบัติกิจกรรม ด้วยตนเอง โดยใช้สื่อประสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555 : 435) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการสอน แบบโปรแกรมชนิดหนึ่ง อาศัยระบบสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์

ของแต่ละหน่วย เพื่อมาช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้ หมายถึง นวัตกรรมที่มีลักษณะเป็นสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วย ในชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง คำนำ คำชี้แจง การใช้ชุดการเรียนรู้ บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างเป็นระบบ ในการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ความรู้ และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน ครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้

การนำแนวคิดที่นำมาสู่การสร้างชุดการเรียนรู้ จะทำให้ชุดการเรียนรู้เป็นสื่อที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เหมาะสมที่จะนำไปใช้กับผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสตอบสนองต่อสิ่งเร้า มีการแสดงออกตามความสามารถ และศักยภาพของผู้เรียน มีนักการศึกษาให้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542 : 92-94) ได้กล่าวถึงแนวคิด และหลักการในการนำชุดการเรียนรู้มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สรุปได้ 5 ประการ ดังนี้

1. แนวคิดความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้ เพื่อเปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามระดับสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม
2. การเปลี่ยนแนวการสอนจากการที่ยึดครูเป็นหลักเป็นการนำสื่อการสอนมาใช้ โดยจัดให้ตรงกับเนื้อหาและประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่าง ๆ การเรียนลักษณะนี้ ผู้เรียนจะเรียนจากครูประมาณ 1 ใน 4 ส่วน ที่เหลือผู้เรียนจะเรียนจากสื่อด้วยตนเอง
3. มีการจัดระบบการใช้สื่อการสอนหลาย ๆ อย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสมและใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้เรียนแนวใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการเรียนรู้อันจะมีผลต่อการใช้ของครู คือเปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอน เป็นการนำสื่อมาเพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง
4. เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้จึงต้องนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมร่วมกัน
5. กระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และทราบผลการตัดสินใจ หรือการทำงานของตนว่าถูก หรือผิดอย่างไร เรียนรู้ไปที่ละขั้นตอนตามความสามารถ และความสนใจ จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนผู้เรียนบรรลุผลเพราะ

ใช้ชุดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่สำคัญ

ชัยขงศ์ พรหมวงศ์ (2553 : 119 - 120) ได้เสนอแนวคิดที่นำมาสู่การสร้างชุดการเรียนรู้ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

แนวคิดแรก คือ การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ มนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และความแตกต่างปลีกย่อยอื่น ๆ ดังนั้น ในการนำเอาหลักความแตกต่างเหล่านี้มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการเหมาะสมที่สุดคือ การจัดการสอนรายบุคคลหรือการศึกษาตามเอกัตภาพ

แนวคิดที่สอง คือ ความพยายามที่จะเปลี่ยนการเรียนการสอนไปจากเดิมที่เคยยึด “ครู” เป็นแหล่งความรู้หลัก มาเป็นการจัดประสบการณ์ผู้เรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ การนำสื่อการสอนมาใช้จะต้องจัดให้ตรงเนื้อหา และประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของ วิชาต่าง ๆ โดยนิยมจัดในรูปของชุดการเรียนรู้ ด้วยวิธีนี้ครูจะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนเพียงหนึ่งในสาม ของเนื้อหาทั้งหมด ส่วนอีกสองในสามผู้เรียนจะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากที่ผู้สอนเตรียมไว้ให้ในรูปของ ชุดการเรียนรู้

แนวคิดที่สาม คือ การใช้โสตทัศนูปกรณ์ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไปเป็นสื่อการสอน ซึ่งคลุมถึงการ ใช้สิ่งสิ้นเปลือง (วัสดุ) เครื่องมือต่างๆ (อุปกรณ์) และกระบวนการแนวคิดในเรื่องการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไป แต่เดิมนั้นการผลิตและการใช้สื่อการสอนมักออกมาในรูปต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างใช้ เป็นสื่อเดี่ยว ๆ มิได้มีการจัด ระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้เรียนแทนการใช้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ แก่ผู้เรียนตลอดเวลา แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสม ให้เป็นชุดการสอน อันจะมีผลต่อการใช้สื่อ “ เพื่อช่วยครูสอน ” คือครู เป็นผู้หยิบอุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้เป็นการใช้สื่อการสอน “ เพื่อช่วยผู้เรียนเรียน ” คือให้ผู้เรียนหยิบและใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยอยู่ในรูปของชุดการเรียนรู้

แนวคิดที่สี่ คือ แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิริยาสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนผู้เรียนในห้อง เรียนมีลักษณะเป็นทางเดียวคือ ครูเป็นผู้นำและผู้เรียนเป็นผู้ตาม ครูมิได้เปิด โอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ผู้เรียนจะมีโอกาสพูดก็ต่อเมื่อครูให้พูด การตัดสินใจของผู้เรียนส่วนใหญ่มักจะตามครูผู้เรียนเป็นฝ่ายเอาใจครูกว่า ครูเอาใจผู้เรียน ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในห้องเรียนนั้น แทบจะไม่มีเลยเพราะครูส่วนใหญ่ไม่ชอบผู้เรียนคุยกันผู้เรียนจึงไม่มีโอกาส ผักผ่อนทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะและเชื้อฟังและเคารพความคิดเห็น

ของผู้อื่น เมื่อเติบโตใหญ่จึงทำงานร่วมกันไม่ได้ นอกจากนี้ปฏิริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อมก็มักอยู่กับเพียง ชอล์ก กระจก กระดานชอล์ก และแบบเรียนในห้องสี่เหลี่ยมแคบ ๆ หรือบริเวณอันไม่ค่อยสวยงามนัก ครูไม่เคยพานักเรียนออกไปสู่สภาพภายนอกห้องเรียน การเรียนการสอนจึงจัดอยู่เพียงในห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่แนวโน้มในปัจจุบันและ อนาคตของกระบวนการเรียนรู้ จึงต้องนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้ ประกอบ กิจกรรมร่วมกันทฤษฎีและกระบวนการร่วมกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อการสอนออกมาในรูปของชุดการเรียนรู้

แนวคิดที่ห้า คือ แนวคิดในการนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยจัด สภาพการออกมา เป็นการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียน (1) ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง (2) มีทางเลือกว่า การตัดสินใจหรือการทำงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร (3) มีการเสริมแรงบวกที่นำมาให้ผู้เรียน ภาควิไมใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูกอันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต และ (4) ได้ค่อย เรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจ อันได้แก่การสาธิตทดลองและกิจกรรมต่าง ๆ เดิม นั้น การผลิตและการใช้สื่อการสอนมักออกมาในรูปต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างใช้ เป็นสื่อเดี่ยว มิได้มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างบูรณาการให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งความรู้ สำหรับนักเรียนแทนการใช้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ นักเรียนอยู่ตลอดเวลา แนวโน้มใหม่จึงเป็น การผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการสอน อันจะมีผลต่อการใช้ของครู คือเปลี่ยน จากการใช้สื่อ “เพื่อช่วยครูสอน” คือครูเป็นผู้หยิบใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มาเป็นการใช้สื่อการสอน “เพื่อช่วยนักเรียนเรียน” คือ ให้นักเรียนได้หยิบฉวยและใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ด้วยตัวของนักเรียน เอง โดยอยู่ในรูปของชุดการเรียนรู้

เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง (2555 : 124-125) ได้ให้แนวคิดในการผลิต ชุดการเรียนรู้มาใช้นั้นอาศัยแนวคิด หลักการต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดตามหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยคำนึง ถึงความต้องการ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดให้ผู้เรียนมีอิสระในการ เรียนรู้ ตามสติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม
2. แนวคิดในการเปลี่ยนบทบาทการเรียนรู้ จากแต่เดิมที่ยึดครูเป็นหลักมาเป็นยึดผู้เรียน เป็นหลัก โดยเน้นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่ง และอีกสองในสามให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
3. แนวคิดในการจัดระบบการใช้สื่อโดยนำสื่อประสมมาใช้ เป็นการนำเอาสื่อประสม หลายประเภทมาใช้สัมพันธ์กัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอน

มาเป็นเพื่อช่วยนักเรียนในการเรียนรู้

4. แนวคิดในการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างนักเรียนกับครู นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยใช้กระบวนการกลุ่มมาประกอบกิจกรรมร่วมกัน

5. แนวคิดที่ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมด้วยตนเองมีแนวคิดตัดสินใจเองได้ มีการเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ และต้องการที่จะเรียนรู้ต่อไปได้เรียนรู้ตามความสามารถและความสนใจ

6. แนวคิดที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมในการเรียน ใช้กระบวนการกลุ่มเป็นการส่งเสริมและฝึกฝนทักษะการสื่อสาร การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี อันเป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย และผู้เรียนสามารถรู้ถึงผลการเรียนของตนเอง

สรุปได้ว่า แนวคิดในการสร้างชุดการเรียนรู้ โดยการประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน ตระหนักกิจกรรมกลุ่มและปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้เรียน หรือปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม การใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อการถ่ายโยงความรู้จาก นามธรรมไปสู่ความเป็นรูปธรรม และการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอน การเสริมแรง การเรียนตามลำดับขั้น หรือยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้

ประเภทของชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้แต่ละประเภทมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้ลงมือปฏิบัติจริงและผู้เรียนภาคภูมิใจในความสำเร็จ ซึ่งมีนักการศึกษาได้แบ่งประเภทของชุดการเรียนรู้ได้ ดังนี้

บุญเกื้อ ควรรหาเวช (2545 : 94) ได้แบ่งประเภทของชุดการเรียนรู้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ประกอบคำบรรยาย เป็นชุดการเรียนรู้สำหรับผู้สอนที่ต้องการปูพื้นฐานให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ได้รู้และเข้าใจในเวลาเดียวกัน มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนขึ้น ชุดการเรียนรู้แบบนี้จะช่วยให้ผู้สอนลดการพูดให้น้อยลง และเป็นการใช้สื่อการสอนที่มีพร้อมอยู่ในชุดกิจกรรม ในการเสนอเนื้อหามากขึ้น สื่อที่ใช้อาจได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้

2. ชุดการเรียนรู้แบบกลุ่ม เป็นชุดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 5-7 คน โดยใช้สื่อการสอนที่บรรจุไว้ในชุดการเรียนรู้แต่ละชุด มุ่งที่จะฝึกทักษะในเนื้อหาวิชาที่เรียนและผู้เรียนมีโอกาสทำงานร่วมกัน ชุดการเรียนรู้ชนิดนี้ เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียน

3. ชุดการเรียนรู้แบบรายบุคคลหรือชุดการเรียนรู้ตามเอกัตภาพ เป็นชุดการเรียนรู้สำหรับเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามความสามารถและความสนใจของตนเอง อาจเรียนที่โรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ ส่วนมากมักจะมุ่งให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนเพิ่มเติมผู้เรียนสามารถจะประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ด้วยชุดการเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้ชนิดนี้อาจจะจัดในลักษณะของหน่วยการสอนส่วนย่อยหรือโมดูลก็ได้

ระพีพันธ์ โปธิศรี (2545 : 59) ได้แบ่งประเภทของชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self study package) สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนนำไปศึกษาดูด้วยตนเอง โดยไม่มีครูเป็นผู้สอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการเรียนรู้แบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หรือชุดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายเว็ลด์ไวด์เว็บ

2. ชุดการเรียนรู้ สร้างขึ้นโดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เช่น ชุดฝึกอบรบ หรือชุดการเรียนรู้ต่าง ๆ ผสมเป็นชุดการเรียนรู้ที่จัดกิจกรรมไว้หลายอย่างเพื่อให้ครูเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม

สุคนธ์ สนิทพานนท์ (2553 : 15) ได้จำแนกประเภทของชุดการเรียนรู้ไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ประกอบการบรรยาย เป็นชุดการเรียนรู้ที่กำหนดกิจกรรม และสื่อการเรียนที่มุ่งขยายเนื้อหาสาระการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น ชุดการเรียนรู้จะมีเนื้อหาวิชาเพียงหน่วยเดียวและใช้กับผู้เรียนทั้งชั้น โดยแบ่งหัวข้อที่จะบรรยาย เนื้อหา และกิจกรรมไว้ตามลำดับขั้นสื่อที่ใช้ อาจเป็น แผนการจัดการเรียนรู้ แผนภูมิ รูปภาพ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ชุดการเรียนรู้ประเภทนี้ มักจะบรรจุใส่กล่องที่ขนาดเหมาะสมกับจำนวนสื่อการสอน ในกรณีที่สื่อการสอนนั้นเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ราคาแพง หรือขนาดเล็กมาก หรือเป็นสิ่งที่มีชีวิต ไม่สามารถบรรจุลงในกล่องได้ควรมีการกำหนดข้อมูลการใช้สื่อไว้ในคู่มือครูเพื่อเตรียมการสอน

2. ชุดการเรียนรู้สำหรับกิจกรรมแบบกลุ่ม เป็นชุดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม เช่น ในการสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น ชุดการเรียนรู้ชนิดนี้จึงยึดระบบการผลิตสื่อการสอนตามหน่วยและหัวเรื่องที่จะเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน คือ ในลักษณะของห้องเรียน "แบบศูนย์การเรียน" โดยการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม จะประกอบด้วยชุดการเรียนรู้ย่อยตามศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์มีสื่อหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น ๆ สื่อที่ใช้ในศูนย์จะจัดไว้ในรูปสื่อประสม อาจใช้สื่อเป็นรายบุคคล หรือสื่อสำหรับผู้เรียนทั้งศูนย์จะใช้ร่วมกันก็ได้

3. ชุดการเรียนรู้รายบุคคล เป็นชุดการเรียนรู้ที่จัดไว้ให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามคำแนะนำที่ได้ระบุไว้ หากสงสัยตอนใดก็ถามผู้สอนได้ ผู้เรียนสามารถปรึกษา

กันในระหว่างเรียน สามารถนำไปศึกษานอกเวลาเรียน หรือนำไปศึกษาที่บ้านได้ โดยมีผู้ปกครอง หรือผู้อื่นคอยแนะนำให้ความช่วยเหลือ

4. ชุดการเรียนรู้ทางไกล เป็นชุดการเรียนรู้กับผู้เรียนที่อยู่ต่างถิ่น มุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน แต่สามารถเรียนได้เองที่บ้าน โดยมีสื่อประสมต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้ เช่น รายการวิทยุกระจายเสียง เอกสารการสอน เทปเสียงประกอบชุด วิชา แบบฝึกปฏิบัติ รายการวิทยุโทรทัศน์ ตลอดจนเข้ารับการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา

สรุปได้ว่า ชุดการเรียนรู้แบ่งออกได้หลายประเภท ตามลักษณะในการใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ครูมีบทบาทเพียงผู้ชี้แนะหรือให้คำปรึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาประเภทของชุดการเรียนรู้ประกอบการบรรยาย ที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนที่มุ่งขยายเนื้อหาสาระประกอบการบรรยายให้ชัดเจนขึ้น จะมีเนื้อหาวิชาใช้กับผู้เรียนทั้งชั้น แต่บทบาทของครูจะพุดน้อยลง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายใต้การดูแลของครู เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามดัชนีตัวชี้วัด

องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาได้กำหนดองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 95 - 96) ได้กล่าวว่าชุดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ

4 ด้าน คือ

1. คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ชุดการเรียนรู้ศึกษาและปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ อาจประกอบด้วยแผนการสอน สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนสอน บทบาทผู้เรียน การจัดชั้นเรียน

2. บัตรงาน เป็นบัตรคำสั่งว่าจะให้ผู้เรียนปฏิบัติอะไรบ้าง โดยระบุกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนการเรียน

3. แบบทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับตรวจสอบว่าหลังจากเรียนชุดการเรียนรู้จบแล้ว ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่

4. สื่อการเรียนต่าง ๆ เป็นสื่อสำหรับผู้เรียนได้ศึกษา มีหลายชนิดประกอบกันอาจเป็นประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ เนื้อหาเฉพาะเรื่อง จุลสาร บทเรียน โปรแกรม หรือ ประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิต่างๆ เทปบันทึกเสียง फिल्म สไลด์ เป็นต้น

บุญเกื้อ ควรรหาเวช (2545 : 95-96) ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่าชุดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับผู้สอนหรือผู้เรียน ตามแต่ละชนิด

ของชุดการเรียนรู้ ภายในคู่มือจะชี้แจงถึงวิธีการใช้อย่างละเอียด อาจทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้

2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียน หรือประกอบกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บัตรคำสั่งจะมีอยู่ในชุดการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งประกอบด้วย คำอธิบายในเรื่องที่ศึกษา คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินการและการสรุปบทเรียน

3. ใบความรู้และสื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่าง ๆ อาจประกอบด้วยบทเรียน โปรแกรม สไลด์ เทปบันทึกเสียง फिल्मสตริป แผ่นภาพ โปร่งใส หุ่นจำลอง รูปภาพ เป็นต้น

4. แบบประเมิน ผู้เรียนจะทำการประเมินผลความรู้ด้วยตนเองก่อนและหลังเรียน แบบประเมินผลที่อยู่ในชุดการเรียนรู้ อาจเป็นแบบฝึกหัดการจับคู่ หรือให้ทำกิจกรรม เป็นต้น

กิดานันท์ มลิทอง (2543 : 85) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของชุดการเรียนรู้

1. คู่มือสำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
2. คำสั่งเพื่อกำหนดแนวทางในการเรียนการสอน
3. เนื้อหาสาระ บทเรียน จะจัดอยู่ในรูปสื่อต่าง ๆ เช่น สไลด์ เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์
4. กิจกรรมการเรียน เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรายงานหรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนแล้ว
5. การประเมินผล เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนนั้น เพื่อประเมินการเรียนรู้

กรีก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง (2555 : 125) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ สำหรับครูผู้ใช้ชุดการเรียนรู้ได้ศึกษาขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้
2. คำชี้แจงหรือคำสั่งการมอบหมายงาน เพื่อกำหนดแนวทางในการเรียนสำหรับผู้เรียนแต่ละขั้นตอน
3. เนื้อหาสาระซึ่งบรรจุอยู่ในชุดการเรียนรู้
4. การวัดและประเมินผล เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ ประเมินผลกระบวนการเรียนทั้งก่อนเรียน ขณะปฏิบัติกิจกรรม และหลังเรียน

สรุปองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ คือ คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ คำชี้แจง จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ และเครื่องมือการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน

ขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนรู้

ในการสร้างชุดเรียนต้องมีการดำเนินการตามขั้นตอน ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550 : 53-55) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้าง

ชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. กำหนดเรื่องเพื่อทำชุดการเรียนรู้ อาจกำหนดตามเรื่องในหลักสูตรหรือกำหนดเรื่องขึ้นมาก็ได้ การจัดแบ่งเรื่องย่อยจะขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาและลักษณะการใช้ชุดการสอนนั้น ๆ การแบ่งเนื้อเรื่องเพื่อทำชุดการเรียนรู้นั้นในแต่ละระดับย่อมไม่เหมือนกัน
2. กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการแบบสหวิทยาการได้ตามความเหมาะสม
3. จัดเป็นหน่วยการสอน จะแบ่งเป็นกี่หน่วย หน่วยหนึ่ง ๆ จะใช้เวลานานเท่าใดนั้นควรพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นผู้เรียน
4. กำหนดหัวเรื่อง จัดแบ่งหน่วยการสอนเป็นหัวข้อย่อย ๆ เพื่อสะดวกแก่การเรียนรู้ แต่ละหน่วยควรประกอบด้วยหัวข้อย่อย หรือประสบการณ์ในการเรียนรู้ประมาณ 4 – 6 หัวข้อ
5. กำหนดความคิดรวบยอดหรือหลักการ ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดหรือสามารถสรุปหลักการ แนวคิดอะไร ถ้าผู้สอนเองยังไม่ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง การกำหนดกรอบความคิด หรือหลักการก็จะไม่ชัดเจน ซึ่งจะรวมไปถึงการจัดกิจกรรม เนื้อหาสาระ สื่อและส่วนประกอบอื่น ๆ ก็จะไม่ชัดเจนตามไปด้วย
6. กำหนดจุดประสงค์การสอน หมายถึง จุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม รวมทั้งการกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ไว้ให้ชัดเจน
7. กำหนดกิจกรรมการเรียน ต้องกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็แนวทางในการเลือกและผลิตสื่อการสอน กิจกรรมการเรียน หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่าน การทำกิจกรรมตามบัตรคำสั่ง การตอบคำถาม การเขียนภาพ การทดลอง การเล่นเกม การแสดงความคิดเห็น การทดสอบ เป็นต้น
8. กำหนดแบบประเมินผล ต้องออกแบบประเมินผลให้ตรงกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยการใช้การสอบแบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมมาเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด
9. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ผู้สอนใช้ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการสอนในแต่ละหัวเรื่องเรียบร้อยแล้ว ควรจัดสื่อการสอนเหล่านั้นแยกออกเป็นหมวดหมู่ในกล่อง/แฟ้มที่เตรียมไว้ ก่อนนำไปหาประสิทธิภาพเพื่อหาความตรงความเที่ยงก่อนนำไปใช้ เรียกสื่อการสอนแบบนี้ว่า ชุดการเรียนรู้ โดยปกติรูปแบบของชุดการเรียนรู้ที่ดีควรมีขนาดมาตรฐานเพื่อความสะดวกในการใช้และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเก็บรักษา โดยพิจารณาในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ประโยชน์ ความประหยัด ความคงทนถาวร ความน่าสนใจ ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ ความสวยงาม เป็นต้น

10. สร้างข้อสอบก่อนและหลังเรียนพร้อมทั้งเฉลย การสร้างข้อสอบเพื่อทดสอบก่อนและหลังเรียน ควรสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดให้เกิดการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ ข้อสอบไม่ควรมากเกินไปแต่ควรเน้นรอบความรู้สำคัญในประเด็นหลักมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย หรือถามเพื่อความจำเพียงอย่างเดียว และเมื่อสร้างเสร็จแล้วควรทำเฉลยไว้ให้พร้อมก่อนส่งไปหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้

11. หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เมื่อสร้างชุดการเรียนรู้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ต้องนำ ชุดการเรียนรู้ นั้น ๆ ไปทดสอบโดยวิธีการต่าง ๆ ก่อนนำไปใช้จริง เช่น ทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมและความตรงของเนื้อหา วิชัย วงษ์ใหญ่ (2551 : 1) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาที่จะนำมาทำเป็นชุดการเรียนรู้ และวิเคราะห์แบ่งหน่วยการเรียนการสอนออกเป็นเรื่องย่อย ๆ
2. กำหนดว่าผู้เรียนคือใคร จะให้อะไรแก่ผู้เรียน จัดกิจกรรมอย่างไร จะทำได้ดีอย่างไร ซึ่งเป็นเกณฑ์กำหนดการเรียนรู้
3. กำหนดหน่วยการเรียนการสอนที่จะถ่ายทอดเนื้อหาสาระ นำเรียน หาสื่อการเรียนได้ง่าย พยายามดึงเอาแกนหลักการเรียนรู้ออกมาให้ได้
4. กำหนดสาระสำคัญต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยการสรุปหลักการเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. จุดประสงค์การเรียนรู้ต้องสอดคล้องสาระสำคัญ โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งหมายถึงความสามารถของผู้เรียน แสดงออกมาหลังจากการเรียนรู้แล้วถ้าผู้สอนกำหนดชัดเจนมากเท่าใด ก็ยังมีทางประสบความสำเร็จในการสอนมากเท่านั้น จึงต้องตรวจสอบจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อให้ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา
6. การวิเคราะห์งาน โดยการนำจุดประสงค์แต่ละข้อมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นจึงลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
7. เรียงลำดับกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนในการเรียน โดยคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เรียน วิธีดำเนินการให้เกิดขึ้นในการเรียนการสอน ตลอดจนการติดตามผลการประเมินและการประเมินพฤติกรรมผู้เรียนที่แสดงออก เมื่อมีการเรียนการสอนแล้ว
8. สื่อการเรียนรู้ กำหนดเขียนไว้ในคู่มือให้ชัดเจนว่าอยู่ที่ใด เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายสไลด์ สิ่งของที่เก็บได้ไม่ทนทาน นำเปื่อยได้ เช่น ใบไม้ พืช สัตว์ เป็นต้น
9. การประเมินผล การตรวจสอบหลังการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่เราตั้งใจไว้หรือไม่

10. การทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ เพื่อหาประสิทธิภาพ เพื่อพิจารณารูปแบบของชุดการเรียนรู้ จะสร้างตามลักษณะรูปแบบเป็นซอง แฟ้ม ก่อแล้วแต่ความสะดวกในการใช้ การเก็บรักษา ความสวยงาม ส่วนการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ ก็เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม โดยการนำไปทดลองกับกลุ่มผู้เรียนขนาดเล็ก ๆ ก่อน เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่อง และแก้ไขปรับปรุงเสียก่อนจึงนำไปทดลองกับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ ต่อไป โดยกำหนดขั้นตอน ดังนี้

10.1 ชุดการเรียนรู้นี้ต้องการทราบความรู้เดิมของผู้เรียนหรือไม่

10.2 การนำเข้าสู่บทเรียนนี้มีความเหมาะสมหรือไม่

10.3 การประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

10.4 การสรุปผลการเรียน เพื่อเป็นแนวทางไปสู่ความคิดสาระสำคัญหรือหลักการสำคัญของการเรียนรู้ในหน่วยนั้น ๆ

10.5 การประเมินผลหลังเรียน เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ว่าเปลี่ยนแปลงหรือไม่ให้ความเชื่อมั่นมากน้อยเพียงใด

สุคนธ์ สิ้นทพานนท์ (2553 : 19-21) ได้กล่าวถึงการสร้างชุดการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้

1. เลือกหัวข้อ (Topic) กำหนดขอบเขต และประเด็นสำคัญของเนื้อหา ผู้สร้าง

ชุดการเรียนรู้ควรเลือกหัวข้อและประเด็นสำคัญ ได้จากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับชั้นที่สอนว่าหัวข้อใดเหมาะสมที่ควรนำไปสร้างชุดการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนสามารถศึกษาความรู้ได้ด้วยตนเอง

2. กำหนดเนื้อหาที่จะทำชุดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

3. เขียนจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เป็นลักษณะจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์ว่าเมื่อศึกษาชุดการเรียนรู้จบแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถอย่างไร

4. สร้างแบบทดสอบ การสร้างแบบทดสอบมี 3 แบบคือ

4.1 แบบทดสอบวัดพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อดูว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานก่อนที่จะมาเรียนเพียงพอหรือไม่ (เมื่อทดสอบแล้วถ้าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ โดยวิธีใด เป็นต้น หรือผู้สอนอาจอธิบายความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียนในเรื่องนั้น ๆ)

4.2 แบบทดสอบย่อย เพื่อวัดความรู้ของผู้เรียนหลังจากผู้เรียนเรียนจบในแต่ละเนื้อหาย่อย

4.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ใช้ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากการศึกษาชุดการเรียนรู้จบแล้ว

5. จัดทำชุดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 5.1 บัตรคำสั่ง
- 5.2 บัตรปฏิบัติการ และบัตรเฉลย (ถ้ามี)
- 5.3 บัตรเนื้อหา
- 5.4 บัตรฝึกหัด และบัตรเฉลยบัตรฝึกหัด
- 5.5 บัตรทดสอบและบัตรเฉลยบัตรทดสอบ

6. วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนเตรียมออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีหลักการสำคัญคือ

- 6.1 ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะและควบคุมการเรียนการสอน
- 6.2 เลือกกิจกรรมหลากหลายที่เหมาะสมกับชุดการเรียนรู้
- 6.3 ฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการคิดอย่างหลากหลาย เช่น คิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

7. การรวบรวมและจัดทำสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนบางชนิดอาจมีผู้จัดทำไว้แล้ว ผู้สอนอาจนำมาปรับปรุงดัดแปลงใหม่ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์ที่ต้องการสอน

สรุปได้ว่า ในการสร้างชุดการเรียนรู้นั้น ควรมีการกำหนดเนื้อหา หน่วยการสอน สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุสื่อการเรียนการสอน แบบทดสอบ วัดผลประเมินผล เลือกผลิตชุดการเรียนรู้ หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ แล้วทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำชุดการเรียนรู้ไปใช้จริงต่อไป

ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้เป็นประเภทสื่อของนวัตกรรมทางการศึกษา ที่มีบทบาทต่อการเรียนการสอนทุกระดับ เป็นแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้เร็วได้อย่างเต็มศักยภาพ ทำให้เกิดประโยชน์ และคุณค่าในการเรียนการสอนอย่างยิ่ง ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545 : 32-33) ได้สรุปประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ที่มีต่อการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้
2. ช่วยลดภาระของครูสอน
3. ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกัน

4. ช่วยให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ด้วยความมั่นใจ
5. ช่วยให้กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ
6. ช่วยให้ครูวัดผลผู้เรียนได้ตามวัตถุประสงค์
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่
8. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สุคนธ์ สนิทพานนท์ (2553 : 21-22) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้สรุปได้ ดังนี้

1. ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการศึกษาความรู้ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ ทักษะการอ่าน และสรุปความรู้อย่างเป็นระบบ
2. การทำแบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ และแบบฝึกทักษะการคิดทำชุดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดโดย สมศ.
3. ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง จากการที่ผู้เรียนทำตามคำสั่งในขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดในชุดการเรียนรู้ หรือใบงานด้วยตนเองนั้นทำให้ผู้เรียนรู้จักฝึกตนเองให้ทำตามกติกา
4. ผู้เรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของกันและกัน เป็นการฝึกความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย
5. การใช้ชุดเรียนรู้นั้นสามารถศึกษานอกเวลาเรียนได้ ขึ้นอยู่กับการออกแบบของผู้สอนที่เอื้อต่อการศึกษาด้วยตนเอง

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555 : 436-437) กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อน และมีลักษณะเป็นนามธรรมซึ่งผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดด้วยการบรรยายได้
2. เร้าความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยตนเอง
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
4. เป็นการสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดการเรียนรู้ผลิตไว้เป็นหมวดหมู่สามารถหยิบใช้ได้ทันที
5. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะสื่อประสม (Multimedia) ที่ได้จัดไว้ในระบบเป็นการปรับเปลี่ยนกิจกรรมและช่วยรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา

6. แก้ไขปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมการศึกษารายบุคคล ตามความสนใจตามเวลา และ โอกาสที่เอื้ออำนวยแก่ผู้เรียนซึ่งแตกต่างกัน

7. ช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครู ชุดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียน โดยอาศัยความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย ทั้งสามารถเรียนด้วยตนเอง ครูคนหนึ่งจึงสามารถสอนผู้เรียน ได้จำนวนมาก

8. ช่วยให้ผู้เรียนให้รู้จุดมุ่งหมายของการเรียนชัดเจน ตลอดจนรู้วิธีการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายเป็นการเพิ่มพูนการสนใจในการเรียน

9. ชุดการเรียนรู้จะกำหนดบทบาทของครูและผู้เรียนไว้ชัดเจน ว่าตอนใด ใครจะทำอะไร อย่างไร บทบาทของการกระทำของครูข้างเดียว ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการกระทำมากขึ้น

10. ชุดการเรียนรู้เกิดจากการนำวิธีเชิงระบบเข้ามาใช้ เมื่อได้ผ่านการทดลองจึงทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ

11. ชุดการเรียนรู้ฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียน และรู้จักการทำงานร่วมกัน

12. ชุดการเรียนรู้เปิด โอกาสให้ผู้เรียนเลือกวัสดุการเรียนและกิจกรรมตามความสนใจ

13. ชุดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียน รู้การกระทำของเขาและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ที่มีต่อผู้เรียนช่วยในการแสวงหาความรู้ได้ตลอดเวลาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ผู้เรียนสามารถศึกษาในเรื่องที่ไม่เข้าใจ หรือเรื่องที่น่าสนใจได้อย่างต่อเนื่อง และใช้ความสามารถของตนในการเรียนตามศักยภาพ ช่วยแก้ปัญหาของความแตกต่างระหว่างบุคคล

แผนการจัดการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนการสอนนั้นครูควรจะต้องมีการจัดทำแผนการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับครูผู้สอน เพื่อทราบถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้ว่าจะจัดการเรียนรู้อะไร ด้วยวิธีการอย่างไร สื่อและอุปกรณ์มีอะไรบ้าง จะทราบผลการจัดการเรียนรู้โดยวิธีใด การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้จะทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มีผู้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549 : 58) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง แผนการเตรียมการสอนหรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์จะให้ผู้เรียน

เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านใด (สติปัญญา/เจตคติ/ทักษะ) จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีใด ใช้สื่อการสอนหรือแหล่งการเรียนรู้ใด และจะประเมินผลอย่างไร

ชวลิต ชูกำแพง (2551 : 93) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา เวลา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ไปอย่างเต็มศักยภาพ

ดวงกมล สิ้นเพ็ง (2553 : 79) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง แผนหรือแนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้พัฒนาคุณภาพตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ครูผู้สอนได้กำหนดไว้ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้มีหลายลักษณะ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้รายปี แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย และแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ

วิเชียร ประยูรชาติ (2553 : 115) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง เอกสารการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร ผู้เรียน มีองค์ประกอบของแผนครบถ้วนสอดคล้องกัน และถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการออกแบบการเรียนรู้ การวัด และประเมินผลที่หลากหลาย ถูกต้องและสอดคล้องกัน มีการบันทึกผลการเรียนรู้ และนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553 : 216) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้หรือผลการเรียนที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ลาวัณย์ วิทยาวุฒิกุล และคณะ (2554 : 225) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ระดับบทเรียน หรือประจำวัน หรือรายคาบ (Daily Lesson Plan) มีการจัดทำแผนเฉพาะคาบเรียนเฉพาะเรื่องในรายละเอียดทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้จะเป็นขนาดย่อยลงมาจากหน่วยการเรียนรู้

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำมวลประสบการณ์ตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นระบบ โดยการใช้สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ของครูเปรียบได้กับแผนที่ของนักเดินทาง โดยมีหลักสูตรเป็นเข็มทิศ นักเดินทางที่ดีต้องใช้แผนที่และเข็มทิศนำทางเสมอ เพื่อเดินไปสู่เป้าหมายตามที่กำหนดไว้โดยไม่หลงทาง ครูผู้สอนทุกคนจะขาดแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ได้ เพราะมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอนทุกคน มีนักการศึกษา กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2546 : 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ผู้สอนได้ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสม
2. ผู้สอนได้เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า
3. แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยอำนวยความสะดวกครูผู้สอนที่ไม่มีประสบการณ์
4. สามารถให้ผู้อื่นทำการสอนแทน หากคิดธุระหรือลา
5. ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
6. เป็นแนวทางในการแนะนำหรือเทคนิคการเรียนการสอน

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549 : 58) ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดีที่เกิดจากการผสมผสานความรู้ และจิตวิทยาการศึกษา
2. ช่วยให้ผู้สอนมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำไว้ล่วงหน้าด้วยตนเอง และทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย
3. ช่วยให้ผู้สอนทราบว่าการสอนของตนได้เดินไปในทิศทางใด หรือทราบว่าสอนอะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไร และจะวัดและประเมินผลอย่างไร
4. ส่งเสริมให้ผู้สอนไปศึกษาหาความรู้ ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีจัดการเรียนรู้จะจัดหา และใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล
5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอน
6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อวงการการศึกษา
7. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน สำหรับประกอบการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2551 : 284) ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า

1. เกิดการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความหมายยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการวางแผนจัดทำอย่างมีหลักการถูกต้อง
2. ครูมีสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำด้วยตนเอง จึงสะดวกต่อการจัดการเรียน

จึงสอนได้ครบถ้วนตามหลักสูตร ทันเวลา

3. เป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นแบบอย่างได้

4. ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอนแทน ในกรณีที่ไม่สามารถเข้าสอนได้

ฉันทิต ชาติทอง (2553 : 134) ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ทำให้จัดการเรียนการสอนที่มีความหมายยิ่งขึ้น

2. ครูมีคู่มือการสอนที่มีคุณภาพ

3. เป็นผลงานที่มีศักยภาพการเป็นครูมืออาชีพ

4. ครูคนอื่นใช้สอนแทนเราได้

5. ทำให้จัดการเรียนการสอนตามสภาพที่เป็นจริง

6. ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวมที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้หลายอย่างใน

ขณะเดียวกัน

7. ทำให้ขยายขอบเขตการศึกษาไปได้อย่างไม่จำกัด โดยมีความเกี่ยวข้องกับวิชาอื่น ๆ

ได้อย่างกลมกลืน

8. ช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

9. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน โดยไม่จำกัดระยะเวลา

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการวางแผนเตรียม

กิจกรรมไว้ล่วงหน้า ให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ หรือครูคนอื่นสามารถสอนแทนได้

ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้บ่งบอกว่าจะสอนอะไร สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไร

การวัดและประเมินผลอย่างไร เป็นไปตามที่ผู้สอนวางแผนไว้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

เป็นไปอย่างมีคุณภาพ

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

มีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ พอสรุปได้ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549 : 63) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

ควรประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนนำหรือหัวแผนการจัดการเรียนรู้

เป็นส่วนประกอบที่แสดงให้เห็นภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้ ว่าเป็น

แผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระใด ใช้กับผู้เรียนระดับชั้นใด เรื่องอะไร ใช้เวลาใน

การจัดกิจกรรมนานเท่าใด

ส่วนที่ 2 ตัวแผนการจัดการเรียนรู้ (องค์ประกอบที่สำคัญ)

1. สาระการเรียนรู้

2. มาตรฐานการเรียนรู้
 3. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น
 4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
 5. สาระสำคัญ
 6. จุดประสงค์การเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - 6.1 จุดประสงค์ปลายทาง
 - 6.2 จุดประสงค์นำทาง
 7. สาระการเรียนรู้ เนื้อหา
 8. กิจกรรม กระบวนการเรียนรู้
 9. สื่อ นวัตกรรม แหล่งการเรียนรู้
 10. การวัดและประเมินผลประกอบด้วย
 - 10.1 วิธีการประเมิน
 - 10.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
 - 10.3 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน
 11. เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้
 12. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้
- ส่วนที่ 3 ท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

ประกอบด้วยบันทึกผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นส่วนที่ผู้สอนบันทึกข้อสังเกตที่พบจากการนำไปใช้ เช่น ปัญหาและแนวทางแก้ไข กิจกรรมเสนอแนะ และข้อมูลอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ ในการนำไปใช้ต่อไป อีกส่วนหนึ่งของท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน ได้แก่ ใบงาน แบบทดสอบที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามแผนนั้น ๆ เป็นต้น

ชวลิต ชูกำแหง (2551 : 56) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้
2. สาระการเรียนรู้
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้
4. การวัดผลและประเมินผล
5. สื่อการเรียน แหล่งเรียนรู้
6. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม
7. ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

8. บันทึกผลหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

9. ภาคผนวก หมายเหตุ

ดวงกมล สิ้นเพ็ง (2553 : 79-80) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ ดังนี้

1. ส่วนนำ ได้แก่ ชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้น ห้องเรียน ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หัวข้อเรื่อง สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด (ถ้าเป็นรายวิชาพื้นฐาน) เวลาที่จัดการเรียนการสอน

2. มโนทัศน์ (Concept) หรือสาระสำคัญ

3. ผลการเรียนรู้ หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งต้องเขียนเป็นพฤติกรรม (Behavioral Objectives) ที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาครบทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติ

4. เนื้อหาสาระ (Content)

5. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning process)

6. การประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluation)

7. สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ (Learning materials/ Learning Resources)

8. บันทึกหลังการจัดการเรียนการสอน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553 : 216-217) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังนี้

ส่วนนำ : รายวิชา กลุ่ม ชั้น ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หรือชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวนเวลาที่สอน

1. มาตรฐานการเรียนรู้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

3. สาระสำคัญ

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

5. สาระการเรียนรู้

6. กิจกรรมการเรียนรู้

7. การวัดผลประเมินผล

8. สื่อและแหล่งเรียนรู้

9. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องประกอบด้วย มาตรฐาน

การเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ชิ้นงาน ภาระงาน กิจกรรมการเรียนรู้
การวัดและประเมินผล สื่อ แหล่งการเรียนรู้ กิจกรรมเสนอแนะ ความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษา บันทึกผลหลังการสอน

รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้

ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ต้องออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง
ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับโรงเรียนกำหนดไว้ว่าให้ใช้รูปแบบใด ถ้าโรงเรียนไม่ได้กำหนด
รูปแบบไว้ จึงเลือกแบบที่ตนเองเห็นว่าสะดวกต่อการนำไปใช้ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้
เฉลิม พิกอ่อน (2552 : 51-58) ได้เขียนรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่...

กลุ่มสาระการเรียนรู้..... ชั้น.....
ชื่อหน่วย..... หน่วยการเรียนรู้ที่....
เรื่อง..... เวลา.....

ความเข้าใจที่คงทน

.....

มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด

.....

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

.....

สาระการเรียนรู้

.....

การจัดการเรียนรู้ (กิจกรรมการเรียนรู้)

.....

สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้

.....

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

.....
กิจกรรมเสนอแนะ

.....
ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน.....

ปัญหา อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ลาวัญย์ วิทยาวุฑฒิกุล และคณะ (2554 : 230-238) ได้เสนอรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่...

กลุ่มสาระการเรียนรู้..... ชั้น.....

ชื่อหน่วย..... หน่วยการเรียนรู้ที่....

เรื่อง..... เวลา.....

มาตรฐานการเรียนรู้

.....
ตัวชี้วัด

.....
สาระสำคัญ

.....

สาระการเรียนรู้

.....

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

สมรรถนะสำคัญ

.....

กระบวนการจัดการเรียนรู้ (ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นสอน ชั้นสรุป)

.....

สื่อการเรียนรู้

.....

กระบวนการวัดและประเมินผล

.....

บันทึกผลหลังการจัดการเรียน

10.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

.....

10.2 ปัญหา/อุปสรรค

.....

10.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร

(.....)

ชนาธิป พรกุล (2555 : 83-97) เสนอรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

ตัวอย่าง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่...

กลุ่มสาระการเรียนรู้..... ชั้น.....
เรื่อง..... เวลา.....

จุดประสงค์การเรียนรู้

.....

สาระสำคัญ

.....

เนื้อหา

.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้(สื่อการเรียนการสอน)

.....

การวัดผล และประเมินผล

.....

การบันทึกผลหลังการสอน

.....

วัชรพล วิบูลยศรีน (2556 : 110-113) เสนอรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

ตัวอย่าง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่...

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....รายวิชา.....
ชั้น.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....
เรื่อง.....เวลา.....

มาตรฐานการเรียนรู้

.....

ตัวชี้วัด

.....

สาระสำคัญ

.....

สาระการเรียนรู้

ความรู้

.....

ทักษะ กระบวนการ

.....

คุณลักษณะ

.....

กิจกรรมการเรียนรู้

.....

สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้

.....

การวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้

.....

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

แนวทางแก้ไข

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

วันที่...../...../.....

สรุปได้ว่า รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบเรียงหัวข้อ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง เวลาที่ใช้สอน สาระวิชา มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ความคิดเห็นของผู้บริหาร และการบันทึกผลหลังสอน

ประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพการเรียนรู้ เมื่อมีผลการปฏิบัติงานที่ดีก็ถือว่าเป็นประสิทธิภาพสูงและในทางกลับกันหากมีผลการปฏิบัติงานไม่ดี ก็ถือว่าเป็นประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนั้นต่ำ

ความหมายของประสิทธิภาพ

มีนักการศึกษากล่าวถึงความหมายของประสิทธิภาพ ดังนี้

สมใจ ลักษณะ (2546 : 7) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า หมายถึง บุคคลที่ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ใช้กลวิธีหรือเทคนิคในการทำงานที่จะสร้างผลงานได้มาก และมีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจ โดยสิ้นเปลืองพลังงานค่าใช้จ่ายเวลาน้อย

เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง (2555 : 13) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า หมายถึง ความสามารถทางการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทั้งด้านกระบวนการและผลลัพธ์

ราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 713) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2556 : 1) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การใช้ทรัพยากรในการดำเนินการใด ๆ ก็ตามโดยมีสิ่งมุ่งหวังถึงผลสำเร็จ และผลสำเร็จนั้นได้มาโดยการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และการดำเนินการเป็นไปอย่างประหยัด ไม่ว่าจะป็นระยะเวลา ทรัพยากร แรงงาน รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการนั้น ๆ ให้เป็นผลสำเร็จและถูกต้อง

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการดำเนินการต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ ทำให้สำเร็จตามเป้าหมายทั้งในด้านกระบวนการ และผลลัพธ์ โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้ถูกต้องอย่างมีคุณภาพ เกิดประโยชน์มากที่สุด

การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้

มีนักวิชาการกล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ พอสรุปได้ ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2543 : 101) ให้แนวทางการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เป็นการนำชุดการเรียนรู้ไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง เป็นขั้นตอนที่จะยืนยันว่าเมื่อนำไปใช้ก็จะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้จะมีค่าประสิทธิภาพใน 2 ส่วนด้วยกัน คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ (E_2) ดังนั้น E_1 / E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์เช่น 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัดได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 และทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 การกำหนดเกณฑ์ E_1 / E_2 จะกำหนดจากลักษณะของเนื้อหาวิชา เนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ เช่น สังคมศึกษา สุขศึกษา ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ จะตั้งต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น ในการนำชุดการเรียนรู้ไปหาประสิทธิภาพ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การทดลองแบบเดี่ยว (1 : 1) โดยนำชุดการเรียนรู้ไปทดลองกับผู้เรียน 1-3 คน ซึ่งมีระดับความรู้ต่างกัน นำมาคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
2. การทดลองแบบกลุ่ม (1 : 10) โดยนำชุดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน ซึ่งระดับความรู้ละกันนำมาคำนวณหาประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
3. การทดลองภาคสนาม (1 : 100) หลังจากทดลองและแก้ไขชุดการเรียนรู้ทั้ง 2 ครั้ง นำชุดการเรียนรู้ไปทดลองกับผู้เรียน 30-100 คน นำผลที่ได้คำนวณหาประสิทธิภาพปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการทดลองภาคสนามให้ค่า E_1 และ E_2 ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จะต้องปรับปรุงชุดการเรียนรู้และหาประสิทธิภาพซ้ำอีก

กชกร ชิปีตดี และมานิต ขอเมือง (2547 : 240) กล่าวว่า การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดฝึก นิยมทำไว้ 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความจำ และไม่ต่ำกว่า 80/80 สำหรับวิชาทักษะ การทดลองหาประสิทธิภาพต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. แบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1 : 1) นำชุดฝึกไปทดลองใช้กับผู้เรียน 1-3 คน โดยทดลองกับเด็กเก่ง ปานกลางและเด็กอ่อน การทดลองแต่ละครั้งต้องปรับปรุงสื่อการสอนให้ดีขึ้น
2. แบบกลุ่ม (1 : 10) นำชุดฝึกที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน ที่มีความสามารถต่างกัน แล้วทำการปรับปรุงให้ดีขึ้น
3. ภาคสนาม (1 : 100) นำชุดฝึกไปทดลองใช้ในชั้นที่มีผู้เรียน 30-100 คน หากการทดสอบภาคสนามได้ค่า E_1 และ E_2 ไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จะต้องปรับปรุงชุดฝึกและทำการทดสอบหาประสิทธิภาพซ้ำอีก

สมศักดิ์ อภิบาลศรี (2552 : 33-36) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ จะมีค่าประสิทธิภาพใน 2 ส่วน ด้วยกันคือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และ ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ (E_2) ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนในการทดลองหาประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอนด้วยกัน โดยการเลือกตัวอย่างในการทดลองให้เลือกผู้เรียนที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน มีขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นรายบุคคล** ให้เลือกผู้เรียนที่มีผลการเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 1 คน รวม 3 คน ในวิชาทั่วไป เช่น สังคมศึกษา สุขศึกษา หรือภาษาไทย ก็เลือกจากผลการเรียน โดยรวม นำมาทดลองโดยใช้ชุดการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นหาค่า E_1 / E_2 สอบถามผู้เรียนถึงปัญหาในการเรียน นำไปปรับปรุงแก้ไข ในขั้นนี้ ค่า E_1 / E_2 จะต่ำกว่าเกณฑ์กำหนดมาก
2. **ขั้นกลุ่มเล็ก** เลือกผู้เรียน 6-12 คน โดยเลือกผู้เรียนที่มีผลการเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 2-4 คน ใช้เกณฑ์เลือกเหมือนขั้นรายบุคคลนำมาทดลองเรียน หาค่า E_1 / E_2 พิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียน นำไปปรับปรุงแก้ไข
3. **ขั้นภาคสนาม** เลือกผู้เรียน 20 คนขึ้นไป ความสามารถต่างกัน หากใช้ห้องเรียนเดิม ก็ให้ใช้ผู้เรียนทั้งหมดที่เหลือมาทดลองเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ หาค่า E_1 / E_2 ในขั้นนี้ค่า E_1 / E_2 โดยทั่วไปจะได้ค่าหาประสิทธิภาพเท่าเกณฑ์ที่กำหนด หากค่าใดค่าหนึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ก็ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข ต้องนำมาพิจารณาสาเหตุว่าน่าจะเกิดจากอะไร อาจเป็นที่กระบวนการเรียน สื่อ หรือแบบทดสอบ ก็ต้องปรับปรุง แล้วนำไปทดลองใหม่

ซึ่งการกำหนดว่า E_1 และ E_2 จะกำหนดจากลักษณะของเนื้อหาวิชา โดยทั่วไปจะกำหนด ดังนี้

$E_1 / E_2 = 80/80$ สำหรับวิชาหรือเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ เช่น สังคมศึกษา สุขศึกษา

วิทยาศาสตร์ ฯลฯ เนื่องจากการรับรู้เนื้อหาและผู้เรียนจะจดจำเนื้อหานั้น ๆ

เกริก ท่วมกลาง และจิตนา ท่วมกลาง (2555 : 12-14, 132-134) กล่าวว่าเพื่อให้เกิดความมั่นใจชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้จริง การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม ซึ่งเกณฑ์ที่ยอมรับว่านวัตกรรมมีประสิทธิภาพ คือ ความรู้ ความจำ E_1 / E_2 จะต้องมีค่า 80/80 ขึ้นไป ส่วนในด้านทักษะปฏิบัติ E_1 / E_2 ต้องมีค่า 70/70 ขึ้นไป โดยค่า E_1 / E_2 ต้องไม่แตกต่างกันเกินกว่าร้อยละ 5 โดยมีการหาค่าทางสถิติที่ใช้สูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพกระบวนการ
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย
 ทุกชุดรวมกัน
 A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum Y}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum Y$ แทน คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
 B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) มีความหมายแตกต่างกันหลายลักษณะ ในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1 / E_2 = 80/80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ

ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ หากค่าเฉลี่ย E_1 และ E_2

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนผู้เรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียน (Post-Test) ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้น ได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนได้คะแนนถึงเฉลี่ยร้อยละ 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) โดยเทียบจากคะแนนที่ทำได้ก่อนเรียน สามารถอธิบายได้ชัดเจนดังนี้ สมมตินักเรียนในห้องทั้งหมดทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 10 แสดงว่า แตกต่างจากคะแนนเต็ม (ร้อยละ 100) เท่ากับ 90 ถ้านักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85 แสดงว่า ความแตกต่างของการสอบ 2 ครั้งนี้ (ก่อนเรียนกับหลังเรียน) เท่ากับ 85 - 75 เท่ากับ 75 ดังนั้น ค่าของ $E_2 = (75/90) \times 100 = 83.33\%$ ถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($E_2 = 80$)

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ นักเรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง นักเรียนทั้งหมดแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูก มีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำข้อสอบข้อใดถูก มีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่า สื่อไม่มีประสิทธิภาพและชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง)

การหาประสิทธิภาพการทดลองใช้ โดยใช้สูตรดังกล่าวข้างต้นก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

1. ประเมินตรวจสอบความถูกต้อง ด้านเนื้อหา การนำเสนอเนื้อหา ภาษา กิจกรรมประกอบรูปภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการสร้างชุดการเรียนรู้ ตามแบบประเมินที่สร้างขึ้น

2. การนำชุดการเรียนรู้มาทดลองใช้ เพื่อหาประสิทธิภาพก่อนนำไปใช้จริงโดยมีการทดลอง 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One-to-One Testing) เป็นการนำชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปทดลองกับผู้เรียนจำนวน 3 คน ที่มีระดับสติปัญญา 3 ระดับ คือ เก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน และอ่อน 1 คน

2.2 การทดลองแบบกลุ่มเล็ก (Small-Group Testing) เป็นการนำชุดการเรียนรู้

มาปรับปรุงแก้ไขภาษา เนื้อหาสาระ ภาพประกอบ ความเหมาะสม จากการทดลองแบบ
หนึ่งต่อหนึ่งไปทดลองกับผู้เรียนที่มีสติปัญญา 3 ระดับ คือ เก่ง 3 คน ปานกลาง 3 คน และ
อ่อน 3 คน

2.3 การทดลองภาคสนาม (Field Testing) เป็นการนำชุดการเรียนรู้จากการทดลองแบบ
กลุ่มเล็กไปทดลองกับผู้เรียนจำนวน 20-30 คน เมื่อมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์แล้ว จึงนำไปใช้ได้จริง
ต่อไป

ในกรณีที่ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ อาจมาจากตัว
แปรที่ควบคุมไม่ได้ เช่น ความพร้อมของผู้เรียน สภาพแวดล้อมในห้องเรียน อนุโลมให้มีระดับ
ความผิดพลาดต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ประมาณร้อยละ 2.5 - 5

สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ โดยทั่วไปมี 3 ขั้นตอน คือ การทดลอง
ครั้งที่ 1 แบบหนึ่งต่อหนึ่งกับนักเรียน 3 คน การทดลองครั้งที่ 2 แบบกลุ่ม กับนักเรียน 9 คน ครั้งที่ 3
แบบภาคสนาม ใช้กับนักเรียน 20 - 30 คน และเกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพนิยมตั้งเป็นตัวเลข
คือ 70/70, 75/75, 80/80 และ 90/90 ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้าง นอกจากนี้
ยังตั้งเกณฑ์เป็นค่าความคลาดเคลื่อนไว้เท่ากับร้อยละ 2.5

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ เพราะเป็นตัวบ่งชี้ให้ทราบว่า
การเรียนรู้ของนักเรียนที่ผ่านมาเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด จะต้องปรับปรุง และ
พัฒนาส่วนใดบ้าง ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับหลักสูตร
สถานศึกษา เพื่อการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) เป็นสมรรถภาพของสมองในด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียน
ได้รับจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย
ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

สมนึก ภัทธิยธนี (2546 : 73) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง
แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพทางสมองด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้ว แบบ
ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง
และแบบทดสอบมาตรฐาน

ชวาล แพร์ตกุล (2552 : 74) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง
แบบทดสอบความสัมฤทธิ์ (Achievement Test) มุ่งที่จะวัดความสำเร็จในเชิงวิชาการ ผู้เรียน

ไพโรจน์ คะเชนทร์ (2556 : 3) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถตรวจสอบสมรรถภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ มีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงใด
2. เป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลสัมฤทธิ์ทุกครั้งสามารถประเมินผู้เรียน เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนอยู่ในตำแหน่งใดของกลุ่ม บรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่าความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้เรียนสามารถทราบถึงความก้าวหน้า การเรียน ทำให้ผู้เรียนทราบถึงความสามารถของตน ว่าได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ การเรียนรู้ มีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข ให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น

ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประเภทต่าง ๆ ของแบบทดสอบ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ โดยมีนักการศึกษาได้กล่าวถึง ดังนี้

สมนึก ภัทธิยธนี (2544 : 73-79) กล่าวว่าประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูสร้างขึ้นมี 6 แบบ ดังนี้

1. ข้อสอบอัตนัยหรือเรียงความ (Subjective or Essay Test) ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถามแล้วให้ผู้เรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้ของแต่ละคน
2. ข้อสอบ ถูก - ผิด (True- False Test) ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบมี 2 ตัวเลือกแบบกา ถูก - ผิด แต่ตัวเลือกเป็นแบบคงที่ และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก - ผิด ใช่ - ไม่จริง จริง - ไม่จริง เหมือนกัน - ต่างกัน เป็นต้น
3. ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion Test) ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ นั้น เพื่อให้ได้ใจความและถูกต้อง
4. ข้อสอบตอบสั้น ๆ (Shot Answer Test) ลักษณะทั่วไป ข้อสอบประเภทนี้คล้ายข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่เป็นข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบคำถามที่ต้องการ จะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

5. ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบชนิดหนึ่ง โดยมีคำหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่ง ตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) ลักษณะทั่วไป ข้อสอบเลือกตอบ ประกอบด้วย 2 ตอน ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตอนเลือก (Choice) กำหนดให้นักเรียน พิจารณาแล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียว และคำถามแบบเลือกตอบที่ดี นิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน ดูเผิน ๆ จะเห็นว่าทุกตัวเลือกถูกหมดแต่ความจริงน้ำหนักถูกมาก น้อยต่างกัน

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2553 : 19) กล่าวว่าแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันแพร่หลายจำแนกได้ประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. ประเภทที่เป็นแบบปรนัย (Objective Test) เช่น แบบเลือกตอบ แบบจับคู่ แบบผิดถูก
2. ประเภทที่เป็นแบบความเรียง หรือแบบอัตนัย (Essay Type Test)

สำเร้ง บุญเรืองรัตน์ และคณะ (2554 : 44-46) กล่าวว่าประเภทของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์แบ่งได้เป็น 2 พวก คือ

แบบทดสอบของครู (Teacher Made Test) เป็นข้อสอบ ข้อปัญหา และโจทย์ข้อคำถามต่าง ๆ ที่ครูสร้างขึ้นเองยังคงมีและจะต้องดำรงความสำคัญของการวัดผลอยู่ตลอดไป เพราะสามารถพลิกแพลงให้เหมาะสมกับสภาพและเหตุการณ์ ได้ต่าง ๆ นานา ครูอาจใช้ข้อสอบชนิดนี้เป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน ใช้เป็นเครื่องมือวัดพื้นความรู้เดิม วัดความงอกงามในการเรียนรู้ วัดความบกพร่องเพื่อจัดสอนซ่อมเสริม แบบทดสอบประเภทนี้จะสอบใหม่ก็สร้างขึ้นใหม่หรือนำของเก่ามาปรับปรุง ไม่มีการวิเคราะห์ข้อสอบว่าใช้ได้หรือไม่ได้

ข้อสอบมาตรฐาน (Standardized Test) แบบทดสอบประเภทนี้มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อวงการศึกษ เพราะใช้สำหรับวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของเด็กเป็นรายบุคคลหรือรายห้อง ใช้สำหรับวัดพิสัยความรู้ของผู้เรียนว่ามีความรู้ทัดเทียมกันหรือแตกต่างกัน ใช้สำหรับแยกประเภทผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ให้เรียนอย่างมีความสุข ใช้ในการวินิจฉัยสมรรถภาพว่าแต่ละคนเก่งอ่อนในวิชาใดบ้าง ใช้สำหรับเปรียบเทียบความงอกงามว่าพัฒนาขึ้นจากเดิมมากน้อยเพียงใด ใช้สำหรับตรวจประสิทธิภาพของการเรียนว่าใครมีความสัมฤทธิ์ในการเรียนสมกับภูมิปัญญาของตน ใช้พยากรณ์ความสำเร็จในการศึกษาว่ามีแนวโน้มจะสอบได้สอบตก และใช้ในการประเมินผลการศึกษาว่าผู้เรียนแต่ละคน แต่ละชั้น หรือแต่ละโรงเรียน แต่ละจังหวัดนั้น ๆ มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานเพียงใด แบบทดสอบประเภทนี้สร้างเสร็จมีการทดสอบ นำผลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ และปรับปรุงให้มีคุณภาพมีความเป็นมาตรฐาน แบ่งออก

เป็น 2 ประเภท คือแบบปรนัย และแบบอัตนัย

กล่าวโดยสรุปประเภทของแบบทดสอบมีข้อเด่น ข้อด้อยที่แตกต่างกัน การใช้แบบทดสอบแต่ละประเภทควรคำนึงถึงธรรมชาติแต่ละวิชา หรือกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่า ซึ่งโดยทั่วไปได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบแบบเลือกตอบ และแบบอัตนัย ซึ่งผ่านการวิเคราะห์และปรับปรุง เพื่อให้ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีคุณภาพ

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบหากเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักการทางวิชาการ ถือว่าเป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินผลในการวัดความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวทาง ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

ยุทธ ไกยวรรณ (2552 : 9) การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตร และการทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดเนื้อหาพฤติกรรมหรือสมรรถภาพที่ต้องการจะวัดและจำนวนข้อสอบที่จะออกในแต่ละเนื้อหาและแต่ละพฤติกรรม
2. กำหนดรูปแบบของการทดสอบว่าจะเลือกแบบทดสอบใด เช่น แบบทดสอบแบบหลายตัวเลือก หรือแบบทดสอบแบบความเรียง
3. เขียนข้อสอบ โดยใช้วิธีการดังนี้
 - 3.1 เขียนข้อความให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร
 - 3.2 เขียนข้อความคำถามให้ชัดเจน
 - 3.3 ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของผู้เรียน
 - 3.4 ควรหลีกเลี่ยงคำถามที่ชี้นำคำตอบ
 - 3.5 เตรียมคำถามให้มากกว่าจำนวนที่ใช้จริง
 - 3.6 เมื่อเขียนคำถามเสร็จแล้วควรมีการตรวจสอบ โดยตรวจสอบกับหลักเกณฑ์การเขียนคำถามแต่ละแบบที่ใช้ รวมทั้งตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการจะวัด
4. พิมพ์เป็นแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยนำแบบทดสอบที่เขียนไว้แล้วมาพิมพ์เป็นแบบทดสอบมีคำชี้แจง คำอธิบายวิธีการทำข้อสอบ หรือรายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็น
5. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ข้อสอบข้อใดมีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.2 - 0.8 และมีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป หรือนำไปวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นต่อไปจากขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้เชื่อว่ามีคุณภาพ และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ใช้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2553 : 31-33) ได้นำเสนอการสร้างแบบทดสอบ มี 8 ขั้นตอน คือ

1. การระบุวัตถุประสงค์ของข้อสอบ เช่น วัดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ หรือความคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์
2. การระบุเนื้อหาหลัก เนื้อหาย่อย เช่น สังคมศึกษา เนื้อหาหลัก คือ สถาบันทางสังคม แยกเป็นเนื้อหาย่อย คือ สถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา สถาบันการศึกษา ฯลฯ
3. การระบุเงื่อนไขในการทดสอบ ว่าสอบใคร สอบเมื่อไหร่ สอบนานเท่าไร ข้อสอบแบบใด (ปรนัย อัตนัย)
4. การทำผังการออกข้อสอบ หรือตาราง โครงสร้างวัตถุประสงค์

ตัวอย่าง

ตาราง 2.2 ผังการออกข้อสอบ

เนื้อหา	วัตถุประสงค์			รวม %
	ความจำ	ความเข้าใจ	วิเคราะห์	
A	12	18	30	60
A1	(8)	(12)	(20)	(40)
A2	(4)	(6)	(10)	(20)
B	8	12	20	40
รวม	20	30	50	100

ตัวอย่างข้างต้นแสดงว่า ผู้ออกข้อสอบมีเนื้อหาที่จะออก คือ A และ B และระบุ วัตถุประสงค์ของการวัด คือ จะวัดความจำ ความเข้าใจ ความคิดวิเคราะห์

ผู้ออกข้อสอบตัดสินใจว่าจะออกข้อสอบวัดความจำ 20% ความเข้าใจ 30% ความคิด วิเคราะห์ 50%

ผู้ออกข้อสอบตัดสินใจว่าจะออกเนื้อหา A 60% (เป็น A1 40% และ A2 20%) และ เนื้อหา B 40%

เมื่อตัดสินใจแยกเนื้อหาย่อยและวัตถุประสงค์แยกออกเป็น % ได้แล้วจึงคำนวณค่า %

ในแต่ละเรื่อง เช่น จะออก A ตามวัตถุประสงค์ความจำ 12% (นำมาจาก $\frac{60 \times 20}{100} = 12\%$) หรือ B

ตามวัตถุประสงค์ความคิดวิเคราะห์ 20% (นำมาจาก $\frac{40 \times 50}{100} = 20\%$)

ผู้ออกข้อสอบตัดสินใจว่า จะใช้ข้อสอบปรนัยทั้งหมด 50 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบจึงกำหนดจำนวนข้อ ดังนี้

ตัวอย่าง

ตาราง 2.3 จำนวนข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ

เนื้อหา	วัตถุประสงค์			รวม %
	ความจำ	ความเข้าใจ	วิเคราะห์	
A	6	9	15	30
A1	(4)	(6)	(10)	(20)
A2	(2)	(3)	(5)	(10)
B	4	6	10	20
รวม	10	15	25	50

จากตัวอย่าง จะออกข้อสอบเนื้อหา A-ความจำ 6 ข้อ (มาจาก $\frac{12}{2} = 6$) หรือจะออกข้อสอบเนื้อหา B-ความเข้าใจ 6 ข้อ (มาจาก $\frac{12}{2} = 6$)

5. เมื่อทำผังการออกข้อสอบตามตารางเนื้อหา-วัตถุประสงค์จำนวนข้อ คะแนนได้แล้ว จึงลงมือออกข้อสอบตามจำนวนและรูปแบบที่ต้องการ

6. เมื่อออกข้อสอบแล้วให้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เป็นรายชื่อว่า แต่ละข้อตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์หรือไม่ เช่น ข้อ 1 วัดเนื้อหา A ในวัตถุประสงค์ความจำ เป็นต้น

7. จัดทำฉบับ เขียนคำสั่ง คำชี้แจงในการตอบ ตรวจสอบความถูกต้องในการพิมพ์ จัดการทดสอบ

8. เมื่อสอบแล้ว ผู้ออกข้อสอบควรนำคะแนนสอบมาวิเคราะห์ คือ หาความยากง่าย (% ของคนที่ตอบถูก) เพื่อดูว่าข้อใดยาก ข้อใดง่าย และแบบทดสอบนี้ยากหรือง่าย เพื่อแก้ไขปรับปรุง และอาจนำมาใช้ในคราวต่อไป หรือปีต่อไป

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554 : 50-52) ได้นำเสนอขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบ โดยวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำมาสู่การออกแบบการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ผู้สอนเห็นภาพความสัมพันธ์ของเนื้อหา จะนำไปสู่ความเข้าใจว่าหลักสูตรต้องการให้วัดและประเมินผลหรือสอบอะไร เน้นความสำคัญหรือน้ำหนักของเนื้อหาตรงไหน มากน้อยอย่างไร ผู้สอนจะได้เข้าใจว่าควรใช้วิธีการสอบ ชนิดของเครื่องมือ เวลาที่ใช้สอบ อย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน

2. การออกแบบการสร้างแบบทดสอบ โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการสอบว่าจะสอบในช่วงเวลาใด ควรมีการสร้างผังการทดสอบ เพื่อให้การสอบมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้และจุดมุ่งหมายการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กัน ผู้สอนจะสามารถกำหนดให้จุดมุ่งหมายที่สอบนั้นมีน้ำหนักการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม

ตัวอย่าง

แผนผังข้อสอบ (Table of Specification)

วิชา : กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ระดับชั้น.....

จุดหมายของการทดสอบ.....เวลาที่ใช้ในการสอบ.....

มาตรฐาน การเรียนรู้	ตัวชี้วัด	น้ำหนักรายข้อ	
		ร้อยละ	จำนวน ข้อ
1			
	รวม		
2			
	รวม		
	รวมทั้งหมด	100	

การเขียนข้อสอบ เป็นการเขียนข้อสอบให้เป็นไปตามเนื้อหา และจำนวนข้อที่กำหนดไว้ในตารางผังข้อสอบ โดยข้อสอบที่เขียนนั้นต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบหาคุณภาพ ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นได้ว่าข้อสอบที่สร้างนั้นมีคุณภาพ เชื่อถือได้ จึงวิเคราะห์

คุณภาพของแบบทดสอบ ซึ่งการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบที่สร้างขึ้นกับตัวชี้วัดที่กำหนด โดยใช้ดัชนี IOC (Index of Item Objective Congruence) มีขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพข้อสอบ อย่างน้อย 3 คน แต่ไม่เกิน 5 คน
- 3.2 ดำเนินการประเมินข้อสอบที่สร้างขึ้น ว่าตรงตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดหรือไม่ว่าใช่ ไม่แน่ใจ หรือไม่ใช่ ลงในแบบที่กำหนด
- 3.3 สรุปผลการประเมิน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ $\sum R$ แทน ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ดังนั้น หากมีคณะกรรมการ จำนวน 3 คน และทุกคนมีความเห็นว่าข้อสอบที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับตัวชี้วัดที่กำหนด ผลรวมก็จะมีค่าเท่ากับ 3 และเมื่อหารด้วยจำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดก็จะมีค่า IOC เท่ากับ 1 ทั้งนี้ หากได้ค่า IOC มากกว่า 0.5 ถือว่านำข้อสอบไปใช้ได้

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต้องดำเนินการเป็นไปตามขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผนการสร้างแบบทดสอบ โดยกำหนดจุดหมาย เนื้อหาที่ต้องการวัด กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบอาจเลือกแบบทดสอบอัตนัย หรือปรนัยซึ่งขึ้นอยู่กับจุดหมายของทดสอบ จัดทำตารางวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อจะได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบ นำแบบทดสอบไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพ อาจพิจารณาทั้งคุณภาพของแบบทดสอบรายข้อ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC ค่ามากกว่า 0.5 นำไปใช้ได้ และต้องมีความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20-.80 อำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

คุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีนักการศึกษากล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้
 ชวาล แพร์ตกุล (2552 : 81-90) กล่าวว่า คุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดี ที่จะต้องยึดไว้ให้มั่น ได้แก่

1. ความเที่ยงตรง (Validity) เป็นคุณสมบัติ ที่จะนำไปให้ผู้ใช่ บรรลุถึงวัตถุประสงค์ เป็นแบบทดสอบที่สามารถทำหน้าที่วัดสิ่งที่เราต้องการจะวัด ได้อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมาย คือคะแนนจากข้อสอบนั้น สามารถให้ความหมายแก่เราตรงตามที่เรารารถนา

1.2 ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) เป็นข้อทดสอบที่มีคำถามสอดคล้องตรงตามเนื้อเรื่อง หรือเนื้อหาวิชา ตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร

1.3 ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct validity) เป็นความสามารถของแบบทดสอบ ที่จะวัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ได้ตรงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร

1.4 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent validity) เป็นแบบทดสอบนั้นสามารถช่วยให้รู้สถานภาพอันแท้จริงของผู้เรียนได้

1.5 ความเที่ยงตรงตามพยากรณ์ (Predictive validity) เป็นการสะกดยอดติดตามดูผลการสอบในปัจจุบัน ว่ามีคุณค่าสามารถทำนายอนาคตได้แม่นยำได้เพียงใด

2. ความยุติธรรม (Fair) เป็นโจทย์คำถามทั้งหลาย ไม่ลำเอียงต่อผู้เรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นเด็กเก่ง หรือผู้เรียนที่เกียจคร้าน นิยมใช้คำถามแบบเลือกตอบ

3. ถามลึก (Searching) เป็นข้อคำถามของแบบทดสอบนั้นจะต้องไม่ทำแค่เพียงความรู้ ความจำ ตามตำราแต่จะถามให้ผู้เรียนนำความรู้จากตำรา ไปวิเคราะห์ ไปขยายและนำไปใช้

4. ยั่วยุเป็นเยี่ยงอย่าง (Exemplary) เป็นข้อคำถามนั้น มีลักษณะท้าทาย เชิญชวนให้ผู้เรียนได้คิด และประพฤติปฏิบัติตาม

5. ความจำเพาะเจาะจง (Definite) เมื่อผู้เรียนอ่านคำถามแล้ว ต้องเข้าใจแจ่มชัดว่าครุถามอะไร หรือให้คิดให้ทำอะไร ไม่ถามครอบจักรวาล และไม่ถามคลุมเครือ

6. ความเป็นปรนัย (Objectivity) ซึ่งความแจ่มชัดในความหมายของคำถาม ความแจ่มชัดในวิธีตรวจหรือมาตรฐานการให้คะแนน และความแจ่มชัดในการแปลความหมายของคะแนนนั้น

7. ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) สามารถให้คะแนนที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุด คือในคำถามหนึ่งหน้า หรือในเวลา 1 ชั่วโมง ด้วยกันนั้น ข้อสอบที่ดี จะต้องสามารถอำนวยความสะดวกจากการสอบได้สูงที่สุด

8. ความยากพอเหมาะ (Difficulty) เป็นข้อสอบที่ดีเป็นอุดมคติจะต้องให้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับหรือสูงกว่า 50 % ของคะแนนเต็มเล็กน้อย

9. ความมีอำนาจจำแนก (Discrimination) สามารถแจกแจงผู้เรียนออกเป็นประเภท ๆ ได้ทุกชั้นทุกระดับ อย่างถ่วงถ่วงและครบถ้วน

10. ความเชื่อมั่น (Reliability) ข้อสอบนั้นสามารถให้คะแนนคงที่ แน่นอนไม่แปรผัน พรเพ็ญ ฤทธิสัน (2554 : 1) กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ดังนี้

1. ความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นความคงเส้นคงวาของคะแนนที่ได้จากการทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบนั้นหลาย ๆ ครั้งกับผู้เข้าสอบกลุ่มเดียวกัน ความเชื่อมั่นเป็นคุณภาพของ

แบบทดสอบทั้งฉบับ มีค่าตั้งแต่ 0 - 1 โดยมีแนวทางในการพิจารณา คือ ถ้าความเชื่อมั่นมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 แสดงว่าความน่าเชื่อถือยอมรับได้

2. ความเที่ยงตรง (Validity) เป็นความสอดคล้องของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์ในการวัด คือวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด ความเที่ยงตรงแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ (Criterion-Related Validity) เป็นคุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถนำคะแนนจากการทดสอบนั้นมาใช้ในการพยากรณ์ผลการเรียนได้ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) เป็นคุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดสมรรถภาพของสมองด้านต่าง ๆ ได้

3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) เป็นคุณสมบัติของแบบทดสอบ 3 ประการ คือ อ่านแล้วเข้าใจตรงกัน การตรวจให้คะแนนตรงกัน และการแปลความหมายของคะแนนตรงกัน

4. ความยาก (Difficulty) เป็นสัดส่วนของจำนวนผู้ทำข้อสอบถูกต้องกับจำนวนผู้เข้าสอบทั้งหมด ความยากมีค่าตั้งแต่ 0 - 1 ใช้สัญลักษณ์ p แทนความยาก

5. อำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นประสิทธิภาพของข้อสอบในการจำแนกเด็กเก่งออกจากเด็กอ่อน อำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 ใช้สัญลักษณ์ r แทนอำนาจจำแนก

สุวิมล ติรกานันท์ (2555 : 163-164) กล่าวว่า ลักษณะของแบบทดสอบที่สำคัญมี 2 ประการ คือ

1. ความตรง (Validity) มีความแม่นยำในการวัดสิ่งที่ต้องการจะวัด ความตรงของเครื่องมือจำแนกได้หลายวิธี ได้แก่ ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) วิเคราะห์ตรวจสอบเนื้อหาของเครื่องมือว่า เนื้อหาของข้อคำถามวัดได้ตรงตามเนื้อหาที่ต้องการ ความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-Related Validity) เป็นการหาความตรงของเครื่องมือว่าวัดได้ตรงตามพฤติกรรมที่ต้องการตามสภาพที่แท้จริงในปัจจุบัน และในอนาคต ความตรงตามภาวะสันนิษฐาน (Construct Validity) วัดได้ครอบคลุมตามคุณลักษณะประจำตามทฤษฎีที่ใช้สร้างเครื่องมือเกี่ยวกับเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม เป็นต้น

2. ความเที่ยง (Reliability) เป็นความคงที่ของผลที่ได้จากการวัดด้วยเครื่องมือชุดเดียวกันกับคนกลุ่มเดียวกัน ในเวลาที่ต่างกัน ซึ่งการประมาณค่าความเที่ยงมี 3 รูปแบบ คือ การวัดความคงที่ (Measure of Stability) เป็นการหาสัมประสิทธิ์ของความคงที่ นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้งสองครั้งมาคำนวณ การวัดความสมมูลกัน (Measure of Equivalence) นำแต่ละฉบับไปทดสอบในผู้สอบกลุ่มเดียวกัน จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับไปคำนวณค่าความเที่ยง และการวัดความสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) โดยนำแบบทดสอบที่ต้องการหาความเที่ยงด้วยสูตรคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

มลิวัลย์ ผิวคราม (2556 : 1) กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบ ไว้ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) เป็นความถูกต้องสอดคล้องของแบบทดสอบกับสิ่งที่ต้องการจะวัด ซึ่งเป็นคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ถือว่าสำคัญที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการเปรียบเทียบ คือ เนื้อหา โครงสร้าง สภาพปัจจุบัน และอนาคต

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นความคงเส้นคงวาของคะแนนในการวัดแต่ละครั้ง สามารถเชื่อถือได้ในระดับสูงจนสามารถประกันได้ว่า ถ้ามีการตรวจสอบผลซ้ำอีกไม่ว่า ก็ครั้งก็จะได้ผลใกล้เคียงและ สอดคล้องกับผลการวัดเดิมนั่นเอง

3. ความเป็นปรนัย (Objectivity) เป็นความชัดเจนที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการวัดผล ครั้งนั้นมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องของคำถาม ค่าของคะแนนหรืออันดับที่ที่วัดได้ ตลอดจนการแปลค่าคะแนนเป็นผลประเมินในการตัดสินคุณค่าก็สอดคล้องตรงกัน การพิจารณาความเป็นปรนัยของแบบทดสอบมีหลายประการ คุณสมบัติความเป็นปรนัยของแบบทดสอบที่สำคัญ ได้แก่ คุณสมบัติ 3 ประการ คือ (1) ชัดแจ้งในความหมายของคำถาม ข้อสอบที่เป็นปรนัย ทุกคนที่อ่านข้อสอบ ไม่ว่าจะเป็นผู้สอบหรือผู้ตรวจข้อสอบย่อมจะเข้าใจตรงกัน (2) ตรวจให้คะแนนได้ตรงกัน ข้อสอบที่มีความเป็นปรนัย ไม่ว่าจะเป็นผู้ออก ข้อสอบหรือใครก็ตามสามารถตรวจให้คะแนนได้ตรงกัน (3) แปลความหมายของคะแนนได้ตรงกัน โดยทั่วไปข้อสอบปรนัยนั้นผู้ตอบถูกจะได้ 1 คะแนน ตอบผิดจะได้ศูนย์คะแนน จำนวนคะแนนที่ได้จะแทนจำนวนข้อที่ถูก ทำให้สามารถแปลความหมายได้ชัดเจนว่าใครเก่ง อ่อนอย่างไร

4. ความยากง่าย (Difficulty) พิจารณาได้จากผลการสอบของผู้สอบเป็นสำคัญ ข้อสอบใดที่ผู้สอบส่วนมากตอบถูก ค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อสอบสูงกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ของคะแนนเต็ม อาจกล่าวได้ว่าเป็นข้อสอบที่ง่าย หรือค่อนข้างง่าย ข้อสอบที่มีความยากง่ายพอเหมาะ คะแนนเฉลี่ยของข้อสอบควรมีประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ ของคะแนนเต็ม

5. อำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ทุกระดับ ตั้งแต่อ่อนสุดจนถึงเก่งสุด แม้ว่าจะเก่ง – อ่อนกว่ากันเพียงเล็กน้อยก็สามารถชี้จำแนกให้เห็นได้ ข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกสูงนั้น เด็กเก่งมักตอบถูกมากกว่าเด็กอ่อนเสมอ ข้อสอบที่ทุกคนตอบถูกหมดจะไม่สามารถบอกอะไรได้เลย หรือข้อสอบที่ทุกคนตอบผิดหมดไม่สามารถบอกได้ว่าใครเก่งหรืออ่อน

6. ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) เครื่องมือวัดผลที่มีประสิทธิภาพ เป็น เครื่องมือที่ทำให้ได้ข้อมูลได้ถูกต้องเชื่อถือได้ สามารถให้คะแนนได้เที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุด โดยใช้ เวลาแรงงานและเงินน้อยที่สุด

7. **ความยุติธรรม (Fair)** ความยุติธรรมเป็นคุณลักษณะของข้อสอบที่ดีต้องไม่เปิดโอกาสให้เด็กได้เปรียบเสียเปรียบกัน เช่น ข้อสอบบางฉบับครูไปเน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งตรงกับเรื่อง que เด็กทำรายงานในบางกลุ่ม ทำให้กลุ่มนั้น ๆ ได้เปรียบคนอื่น ๆ ข้อสอบบางข้อใช้คำถามหรือข้อความที่แนะคำตอบ ทำให้นักเรียนใช้ไหวพริบเดาได้

8. **คำถามลึก (Searching)** จะถามวัดความเข้าใจ การนำความรู้ที่ได้เรียนไปแล้วมาแก้ปัญหา วิเคราะห์ ตลอดจนสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นมาจนท้ายที่สุดคือการประเมินผล คำถามที่ถามลึกนั้นผู้ตอบต้องคิดค้นก่อนจึงจะสามารถหาคำตอบได้ มิใช่เพียงแต่ระลึกถึงประสบการณ์ต่าง ๆ เพียงตื่น ๆ ก็ตอบปัญหาได้ แต่เป็นแบบทดสอบที่วัดความลึกซึ่งทางวิชาการตามแนวคืดมากกว่าจะวัดตามแนวกว้าง

9. **คำถามช่วย (Exemplary)** คำถามช่วย ได้แก่ คำถามที่มีลักษณะทำทนายให้เด็กอยากคิดอยากทำ มีลีลาการถามที่น่าสนใจ ไม่ถามวนเวียนซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย การใช้รูปภาพประกอบก็เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ข้อสอบน่าสนใจ ข้อสอบที่ยากเกินไปทำให้ผู้สอบหมดกำลังใจที่จะทำ ส่วนข้อสอบที่ง่ายเกินไปก็ไม่ทำทนายให้อยากทำ การเรียงลำดับคำถามจากข้อง่ายไปหายากเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ข้อสอบมีลักษณะทำทนายน่าทำ

10. **จำเพาะเจาะจง (Definite)** คำถามที่ดีต้องไม่ถามกว้างเกินไป ไม่ถามคลุมเครือหรือเล่นถ้านวนให้ผู้สอบงง ผู้สอบอ่านแล้วต้องเข้าใจชัดเจนว่าครูดถามอะไร ส่วนจะตอบได้หรือไม่อยู่ที่ความสามารถของผู้ตอบเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ต้องยึดมั่นในความเที่ยงตรง มีความยุติธรรม ข้อคำถามต้องถามลึก ทำทนายให้ผู้เรียนคิด คำถามจำเพาะเจาะจง มีความเป็นปรนัยเชื่อถือได้ ยากง่ายพอเหมาะ ผู้เรียนทำแบบทดสอบได้ตามศักยภาพของตน แบบทดสอบมีความเชื่อมั่นได้ สามารถให้คะแนนคงที่แน่นอน

ดัชนีประสิทธิผล

ดัชนีประสิทธิผล พิจารณาก่อนและหลังเรียน เรื่องใด ๆ นักเรียนได้พัฒนาหรือมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ หรือเพิ่มขึ้นเท่าไร ซึ่งอาจพิจารณาได้จากดัชนีประสิทธิผล เป็นตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายของดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) ดังนี้

ความหมายของดัชนีประสิทธิผล

เพชฌัญญู กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี (2545 : 31-36) กล่าวว่า ดัชนีประสิทธิผล

(Effectiveness Index) หมายถึง ตัวเลขที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยการเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็ม หรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนเมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นมา

เจริญศรี โสขวิญญา (2554 : 71) กล่าวสรุปความหมายของดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าตัวเลขในทางสถิติที่มีประโยชน์มากที่จะช่วยบอกความก้าวหน้าของผู้เรียน หลังจากการเรียนรู้ โดยใช้สื่อหรือวิธีการต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ครูได้ประเมินสื่อหรือวิธีการว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด ที่จะใช้ในการพัฒนาความก้าวหน้าด้านการเรียนและเมื่อประเมินแล้วต้องพิจารณาว่าสามารถใช้พัฒนาการเรียนรู้ถึงระดับที่ยอมรับ ได้ขึ้นไปหรือไม่ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงหรือพัฒนาสื่อหรือวิธีการที่ใช้เหล่านั้นให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ปทุมณา พลเยี่ยม (2554 : 48) กล่าวสรุปความหมายของดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ผลสำเร็จที่ได้จากการเปรียบเทียบค่าผลสัมฤทธิ์ของรายงานว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

ราชบัณฑิตยสถาน (2556 : 713) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสำเร็จ, ผลที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง คะแนนที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

การหาดัชนีประสิทธิผล

การหาดัชนีประสิทธิผลเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชุดการเรียนรู้ และช่วยสร้างความมั่นใจว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยเพียงใด มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงการหาดัชนีประสิทธิผล ดังนี้

การหาดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) ผู้วิจัยใช้สูตรของกูดแมน เฟลคเทอร์และชไนเดอร์ (Goodman, Fletcher and Schneider. 1980 : 30-34; อ้างถึงใน เษชัญ กิจระการ.

2546 : 1- 3) ดังนี้

$$E.I. = \frac{P_2 - P_1}{Total - P_1}$$

เมื่อ E.I. แทน ดัชนีประสิทธิผล

P_1	แทน	ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน
P_2	แทน	ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
Total	แทน	ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

การหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เป็นการพิจารณาพัฒนาการในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่าเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ มีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับค่าดัชนีประสิทธิผล ดังนี้

1. ค่าดัชนีประสิทธิผล เป็นเรื่องของอัตราส่วนของผลต่างจะมีค่าสูงสุดเป็น 1.00 ส่วนค่าต่ำสุดไม่สามารถกำหนดได้เพราะมีค่าต่ำกว่า -1.00 ก็ได้ และถ้าค่าเป็นค่าลบแสดงว่าคะแนนผลสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียน ซึ่งมีความหมายว่าระบบการเรียนการสอนหรือสื่อที่ใช้ไม่มีคุณภาพ

1.1 ถ้าผลสอบก่อนเรียนของนักเรียนทุกคนได้คะแนนรวมเท่าไรก็ได้ (ยกเว้นได้คะแนนเต็มทุกคน) ค่าของ E.I. จะเป็น 1

1.2 ถ้าผลสอบก่อนเรียนมากกว่าหลังเรียนค่า E.I. จะเป็นลบซึ่งต่ำกว่า -1.00 ก็ได้

1.3 การแปลความหมายของค่า E.I. ไม่น่าจะแปลความหมายเฉพาะค่าที่คำนวณได้ว่านักเรียนมีพัฒนาการขึ้นเท่าไร หรือคิดเป็นร้อยละเท่าไร แต่ควรจะดูข้อมูลเดิมประกอบด้วยว่า หลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นเท่าไร ในบางครั้งคะแนนหลังสอนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็นเพราะว่ากลุ่มนั้นมีความรู้เดิมในเรื่องนั้นมากอยู่แล้ว ซึ่งไม่ใช่เรื่องเสียหาย สรุปว่าค่า E.I. ที่เกิดขึ้นแต่ละกลุ่มไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ เพราะไม่ได้เริ่มจากฐานของความรู้ที่เท่ากัน ค่า E.I. ของแต่ละกลุ่มก็อธิบายพัฒนาการเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

2. การแปลผล ถ้า E.I. ได้ตารางในบทที่ 4 (ผลการวิเคราะห์ข้อมูล) ของวิทยานิพนธ์ (Thesis) มักจะใช้ข้อความไม่เหมาะสม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของ E.I. ผิดจากความเป็นจริง เช่น E.I. มีค่าเท่ากับ 0.6240 ก็มักจะกล่าวว่า “ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6240 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.40” ซึ่งในความเป็นจริงค่า E.I. เท่ากับ 0.6240 เพราะคิดเทียบจากค่า E.I. สูงสุดเป็น 1.00 ดังนั้นถ้าคิดเทียบเป็นร้อยละก็คือคิดเทียบจากค่าสูงสุดเป็น 100 E.I. จะมีค่า 62.40 จึงควรใช้ข้อความว่า “ค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6240 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6240 หรือคิดเป็นร้อยละ 62.40” (ไม่ใช่แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.40)

สำหรับเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่าสื่อการเรียนนวัตกรรมที่มีประสิทธิผลช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เกิดการเรียนรู้ได้จริง คือ ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ในการหาประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้นำชุดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 157-159) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หรือวิธีสอน หรือนวัตกรรม มีประสิทธิผล (Effectiveness) เพียงใด ก็จะนำสื่อที่พัฒนาขึ้นนั้นไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับที่ได้ออกแบบมาแล้ว นำผลจากการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถในการให้ผลอย่างชัดเจน แน่นอนซึ่งนิยมวิเคราะห์และแปลผล 2 วิธี คือ วิธีที่ 1 จากการพิจารณาผลของการพัฒนา เป็นการเปรียบเทียบระหว่างจุดเริ่มต้นกับจุดท้าย และวิธีที่ 2 การหาดัชนีประสิทธิผล หลังใช้ชุดการเรียนรู้ ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า การหาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ หาได้จากคะแนนความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นค่าตัวเลขที่แสดงอัตราเรียนรู้เพิ่มขึ้นจากพื้นฐานความรู้เดิม หลังจากที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ โดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของผู้เรียน ซึ่งดัชนีประสิทธิผลที่ยอมรับได้นั้น ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ความพึงพอใจ

การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้จำเป็นต้องศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน เพื่อเป็นการนำผลความพึงพอใจของผู้เรียนมาปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น มีนักการศึกษาให้ความหมายของความพึงพอใจ ดังนี้

ความหมายของความพึงพอใจ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2542 : 24-25) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ลักษณะความรู้สึกชื่นชอบต่อเป้าที่เป็นบุคคลหรือสิ่งของ เกิดการตอบสนองอย่างเต็มใจต่อกิจกรรมหนึ่งมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ อย่างเต็มใจจึงเกิดความพึงพอใจ ซึ่งชอบในคุณค่าต่อสิ่งนั้น

ปุลณภา พลเยี่ยม (2554 : 51) ได้กล่าวสรุปความหมายของ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ชื่นชอบ หรือเจตคติที่เป็นไปตามความคาดหวังที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นด้วยความเต็มใจ

เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง (2555 : 273) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ความรู้สึกที่ดี ที่ประทับใจ หรือเจตคติที่ดีของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รับในเชิงบวก โดยสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ บุคคลทุกคนมีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง และมีความต้องการหลายระดับ ซึ่งหากได้รับการตอบสนองก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจ

กู๊ด (Good. 1973 : 161) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ชอบใจ หรือพอใจที่เป็นไปตามความคาดหวังต่อกระบวนการจัดกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการเรียนรู้ต่อกิจกรรมหนึ่งมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ อย่างเต็มใจจนบรรลุผลสำเร็จ

แนวคิด หลักการที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

การสร้างความพึงพอใจขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจให้เกิดแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนเกิดความพึงพอใจ ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดไว้ ดังนี้

เฮอริชเบิร์ก (Herzberg. 1959 : 45-49 ; อ้างถึงใน ชาตรี เหล่าเลิศรัตน. 2553 : 114-116) เป็นหัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัย เวสเทิร์น รีเสิร์ฟ (Western Reserve University) ประเทศสหรัฐอเมริกา และคณะได้พิมพ์รายงาน ผลการวิจัย เรื่อง “การจูงใจในการทำงาน” (The Motivation to Work) เผยแพร่เมื่อปี ค.ศ. 1959 เพื่อเสนอทฤษฎีจูงใจ - คำจูง หรือเรียกว่า ทฤษฎีองค์ประกอบคู่ (Dual - Factor Theory) หรือทฤษฎีสององค์ประกอบ (Two - Factor Theory) เฮอริชเบิร์กได้สร้างทฤษฎีขึ้นจากการศึกษาถึงสาเหตุของความพอใจในงานและความไม่พอใจในงานของวิศวกรและพนักงานบัญชีในโรงงานที่เมืองพิตเบิร์ก จำนวน 200 คน โดยวิธีการสัมภาษณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน พบว่า ความต้องการทางด้านงานของบุคคลสามารถจำแนกได้เป็น 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบจูงใจ (Motivational Factors) เป็นตัวความพึงพอใจ (Satisfies) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับตัวงาน และความสำเร็จก้าวหน้าในงาน เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นองค์ประกอบที่สนองความต้องการภายในของบุคคลได้ด้วย ได้แก่

1.1 ความสำเร็จในการทำงาน (Achievement) หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้ลุล่วง และประสบความสำเร็จอย่างมีหลักฐานยืนยัน ความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และการแสดงให้เห็นผลงานของบุคคลที่ทำงานนั้น ๆ

1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการนับถือตนเองและการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น เป็นความต้องการความสำเร็จ ความมีเกียรติ ศักดิ์ศรี ความยอมรับในความมีชื่อเสียง เป็นต้น

1.3 ลักษณะงาน (Work Itself) หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีต่องานที่ทำ โดยงานนั้นสามารถแบ่งออกเป็นงานที่ทำประจำ หรืองานที่ต้องการมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เป็นงานที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ และเป็นงานที่ไม่ง่ายหรือยากเกินไป

1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง การที่บุคคลมีความรับผิดชอบ

ตามบทบาทหน้าที่ ที่ทำให้บุคคลนั้นเกิดความพึงพอใจ หรือการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ซึ่งบุคคลมีความพอใจกับความสำเร็จของเขาตามนโยบาย และการบริหารงานของหน่วยงาน

1.5 ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน (Advancement) หมายถึง การที่บุคคลมีการเปลี่ยนแปลง ตำแหน่งหน้าที่อย่างแท้จริง กรณีบุคคลย้ายตำแหน่งจากแผนกหนึ่งไปอีกแผนกหนึ่งของหน่วยงาน โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน แต่เป็นเพียงการเพิ่มโอกาสให้มีความรับผิดชอบต่องานเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น แต่ไม่ใช่เป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานที่แท้จริง

1.6 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต (Possibility Of Growth) หมายถึง การที่บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่ภายในหน่วยงานแล้วยังหมายถึงการที่บุคคลได้รับการพัฒนาทักษะ (Skill) หรือวิชาชีพ (Professional) เพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะที่จะเอื้ออำนวยต่อวิชาชีพของเขา

2. องค์ประกอบค้ำจุน(Hygiene Factors) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน (Surrounding Condition) องค์ประกอบนี้ถ้าไม่มี หรือมีในลักษณะไม่สอดคล้องกับบุคคลแล้ว อาจก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจต่องานนั้นได้ และเฮอรัชเบอร์ก กล่าวว่า องค์ประกอบค้ำจุน เป็นองค์ประกอบที่ทำหน้าที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจ ซึ่งเปรียบเสมือนการทำน้ำบริสุทธิ์นั้นไม่ได้เป็นการรักษาโรค แต่เป็นการแพร่ของเชื้อโรคเท่านั้น แบ่งเป็นปัจจัยต่าง ๆ มีดังนี้ คือ

2.1 เงินเดือน(Salary) หมายถึง เงินเดือน หรือค่าตอบแทนที่ได้รับเพิ่มขึ้น เป็นไปตามที่คาดหมายหรือไม่ อันจะส่งผลถึงความพึงพอใจ หรือความไม่พึงพอใจของบุคคลในหน่วยงาน

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relations) หมายถึง การติดต่อพบปะกันที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดี สามารถทำงานร่วมกันมีการยอมรับนับถือต่อกัน โดยแบ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็น 3 ประเภท คือ

2.2.1 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา (Interpersonal Relation Superior)

2.2.2 ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา (Interpersonal Relation - Supervisor)

2.2.3 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (Interpersonal Relation - Peers)

2.3 สถานะของอาชีพ (Status) หมายถึง ลักษณะของอาชีพที่บุคคลนั้นทำงานอยู่ ซึ่งทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกต่องานว่า อาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม มีเกียรติศักดิ์ศรี เช่น การมีเลขานุการในการที่ตนเองรับตำแหน่งใหม่

2.4 นโยบายและการบริหารงานหน่วยงาน (Company Policy And Administration) หมายถึง การจัดการ และการบริหารงานของหน่วยงาน โดยเกี่ยวข้องกัน 2 ลักษณะ

2.4.1 เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการสื่อสาร และการจัดการของหน่วยงาน ที่มีหรือไม่มีประสิทธิภาพ

2.4.2 เกี่ยวข้องกับลักษณะทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยงานว่ามีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายของหน่วยงาน

2.5 สภาพการทำงาน (Working Condition) ได้แก่สภาพทั่วๆ ไปของสถานที่ทำงาน พื้นที่ที่ทำงานมีความสะดวกสบายไม่แออัด ปริมาณของงานที่ทำหรือ สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน เช่น ปริมาณแสงสว่าง เสียง รวมทั้งลักษณะสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์ หรือ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ

2.6 ความเป็นอยู่ส่วนตัว (Factors In Personal Life) หมายถึง สถานการณ์ของงาน ที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล ซึ่งเป็นผลให้เกิดความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่องานของเขา เช่น ถ้าหน่วยงานต้องการย้ายบุคคลไปสถานที่ทำงานใหม่ อาจจะไกล และทำให้ครอบครัวลำบาก อาจก่อให้เกิดการไม่มีความสุขในครอบครัวของคนนั้น

2.7 ความมั่นคงในงาน (Job Security) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อหน่วยงานว่ามีความมั่นคงหรือไม่มั่นคงเพียงใด เช่นระยะเวลาของงานความมั่นคงหรือไม่มั่นคงของหน่วยงาน

2.8 วิธีการปกครองบังคับบัญชา (Supervision-Technical) หมายถึง ความรู้ ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการทำงาน หรือความไร้ประสิทธิภาพ ความยุติธรรม หรือความลำเอียงของผู้บริหารความตั้งใจ หรือความไม่ตั้งใจ ในการมอบหมายบทบาท ความรับผิดชอบต่อ ผู้ใต้บังคับ-บัญชา

มาสโลว์ (Maslow, 1943 : 370-396 ; อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล 2556 : 158-162) เป็นนักจิตวิทยามนุษยนิยม เกิดวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1908 ที่ Manhattan, New York, U.S.A. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัย Wisconsin หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มาสโลว์ ได้คิดทฤษฎีที่ได้อธิบายความคิดของนักจิตวิทยาเกสตัลท์และนักจิตวิเคราะห์ทฤษฎีของมาสโลว์ เป็นทฤษฎีที่เรียกว่า Holistic Dynamic Theory เขาสนใจศึกษาค้นคว้าเรื่องแรงจูงใจที่ผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เขาเห็นว่ามนุษย์มีความต้องการอยู่ตลอดเวลา จากความต้องการต่ำไปยังความต้องการที่สูง ซึ่งมาสโลว์ได้แบ่งความต้องการพื้นฐาน (Basic Needs) ออกเป็น 5 ชั้น ตามลำดับ ดังนี้

1. ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของร่างกาย

เช่น ความหิว ความกระหาย ซึ่งจำเป็นสำหรับชีวิตจะขาดเสียมิได้ ถ้าอยู่ในสภาพที่ขาดจะกระตุ้นให้คนมีกิจกรรม ขวนขวายที่จะสนองความต้องการ

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ (Safety Needs) เป็นความต้องการที่จะอยู่อย่างมีความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินและปราศจากการคุกคามจากผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม เป็นอิสระจากความกลัว ชู่เชิญ บังคับ จากผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ความต้องการประเภทนี้เริ่มตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งวัยชรา ความต้องการที่จะมีงานทำเป็นหลักแหล่งเพื่อสวัสดิภาพของผู้ใหญ่อย่างหนึ่ง

3. ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่ (Love and Belonging Needs) มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะให้เป็นที่รักของผู้อื่น และต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นต้องการเพื่อน ความชอบพอกับผู้อื่นในสังคม คนที่รู้สึกว่าคุณเป็นที่รักและยอมรับของหมู่จะเป็นผู้ที่สมปรารถนาในความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่

4. ความต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณมีค่า (Esteem Needs) ความต้องการนี้ประกอบด้วยความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ มีความสามารถต้องการที่จะให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่าและมีเกียรติ ต้องการได้รับความยกย่องนับถือจากผู้อื่น ผู้ที่มีความสมปรารถนาในความต้องการนี้จะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง เป็นคนมีประโยชน์

5. ความต้องการที่จะรู้จักตนเอง ตามสภาพที่แท้จริงและพัฒนาตามศักยภาพของตน (Need for Self Actualization) เป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงของตน จะกล้าที่จะตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิต รู้จักค่านิยมของตนเอง มีความจริงใจต่อตนเอง ปรารถนาที่จะเป็นคนดีที่สุดเท่าที่จะมีความสามารถทำได้ ทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะ และอารมณ์ความรู้สึกยอมรับตนเองทั้งส่วนดีและส่วนเสียของตน มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองเต็มที่ตามศักยภาพของตน เพราะมีน้อยคนที่จะได้ถึงขั้น “Self Actualization” อย่างสมบูรณ์

สรุปได้ว่า มนุษย์มีความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นที่จะพัฒนาตนตามศักยภาพของตน เพื่อตอบสนองทั้งทางกายและจิตใจ ตามลำดับขั้นจากต่ำไปสูง ซึ่งแต่ละขั้นมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียนอยู่เสมอ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

กรรณิการ์ หุ่นทอง (2551 : 83) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เท่ากับ 80.11/88.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พนารัตน์ ศรีปัญญากร (2553 : 106-107) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เท่ากับ 81.33/86.11 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ผลการทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้เรียนส่วนใหญ่ มีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ มีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความสุขและสนุกกับการเรียน มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ และผู้เรียนมีผลการเรียนรู้อีก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิชญา โมพาศรี (2553 : 79-80) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่าโพธิ์ศรีพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 86.62/82.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้รับการสอน โดยใช้ชุดการสอนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อะรอน วงศ์มัน (2553 : 87-89) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.96/83.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิราพร จันทรโสดา (2554 : 93-97) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน เรื่องประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหินเหล็กไฟ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนมีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 83.29/81.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สูงกว่าก่อนใช้ ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดัชนีประสิทธิผลที่เรียน โดยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6683 แสดงว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 66.83 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนด้วยการใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ในระดับมาก

เจริญศรี โสขวัณฬา (2554 : 102) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้มีประสิทธิภาพ 84.76 / 84.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80 / 80 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.7046 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ในระดับมาก

นิตติยา กัณหา (2554 : 82) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองขวาง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 84.06/88.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ โดยรวมเป็นรายด้าน 3 ด้าน ด้านสาระการเรียนรู้ ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) ด้านการจัดกระบวนการเรียนและสื่อการสอน ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.68$) และด้านการประเมินผล ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.93$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ปทุมณา พลเยี่ยม (2554 : 90) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบุรีพิทยาคมรัชมังคลาภิเษก อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เท่ากับ 83.87/82.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 และเป็นไปตามที่สมมติฐานกำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดัชนีประสิทธิผลนักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 71.85 มีความพึงพอใจที่มีต่อชุดการเรียนรู้ในระดับมาก

พัทธยา ชุมสงคราม (2554 : 70-72) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการสอน เรื่องวิกฤตการณ์ทรัพยากรธรรมชาติในประเทศไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพเท่ากับ 82.60/80.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่า

ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน อยู่ในระดับมาก

เฉลิมพรรณ เสนาชัย (2555 : 98) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มรรยาทชาวพุทธและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนวิจิตรพิทยา อำเภอวารินชำราบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำนวนนักเรียน 32 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากการจับฉลาก ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการสอนหลังเรียนสูง กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วาสนา พุฒพิมพ์ (2555 : 77-78) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอน เรื่อง เศรษฐศาสตร์ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 84.70/88.00 ซึ่งเป็นไปตาม เกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมด้วยการใช้ชุดการสอนโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

สมรัก คำภาณี (2555 : 94-95) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนเท่ากับ 82.85/81.64 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดการสอนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ได้มีผู้วิจัยไว้ ดังนี้

แมคโคลแมน (Maccoleman. 1975 : 109) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง การสอน โดยใช้ชุดการสอน กับการสอนร่วมกับกิจกรรมกลุ่มในวิชาสังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดการสอนร่วมกับกิจกรรมกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา มากกว่าที่เรียน โดยใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้กิจกรรม กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มีค (Meeks. 1972 : 2495-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบวิธีสอนแบบใช้ ชุดการสอนกับวิธีสอนแบบธรรมดา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สูงขึ้นมากกว่านักเรียนที่เรียนใช้การสอนแบบธรรมดาสำหรับนักศึกษาครู ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบ โดยใช้ชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มมากกว่าการสอนด้วยวิธีธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1982 : Abstract) ได้หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ในระดับประถมศึกษาโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จากกลุ่มที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ การวางแผนการสอนและวิธีสอน แต่ไม่มีความแตกต่างกันด้านทัศนคติที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา และผู้เรียนโดยมากชอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ชอร์ทเตอร์ (Shorter. 1982 : 4692 – A) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การใช้จ่ายของนักเรียน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนกับการสอนปกติ

ฟราเซียร์ (Fraziea, 1996 : 2589 – A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ชุดการสอนอบรมครูในโปรแกรมการอบรมระดับครูประถมศึกษา ระดับ 1 เพื่อให้ครูนำความรู้จากการอบรมไปใช้สร้างชุดการสอนสำหรับสอนเด็กระดับ 1 โดยทำการทดลองกับครูจำนวน 66 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 26 คน กลุ่มทดลอง 40 คน ผลการวิจัยพบว่าคะแนนทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือครูที่ได้รับการอบรมด้วยชุดการสอนสามารถนำความรู้ไปใช้สร้างชุดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ออร์ตันและซูซาน (Orton & Susan. 1997 : Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การออกแบบชุดการสอน โดยใช้สื่อการเรียนมัลติมีเดียเข้ามาใช้สอนในเรื่องที่ยากสำหรับนักเรียน โดยนำชุดการสอนที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ของสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอนนักเรียนไม่ต้องเผชิญหน้ากันจะมีการสังเกตและพิจารณาผลงานของนักเรียนที่เรียนจากชุดการสอน ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพโดยจะช่วยให้นักเรียนค้นพบรูปแบบของจำนวนเข้าใจความจริงของจำนวนและได้แสดงถึงประโยชน์ในการสอนคณิตศาสตร์สำหรับเนื้อหาที่ยาก

เอ็ดเวิร์ดส์ (Edwards, 1997 : 374A) ได้ทำการวิจัยถึงกลวิธีการสอนการเขียนแนวใหม่ในชั้นเรียนระดับเกรด 1 และ 2 จำนวน 175 คน ซึ่งได้ใช้ชุดการสอนเขียนทั้งที่นำกลับไปทำที่บ้านและในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในงานเขียนของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ชุดการสอน ผลการวิจัยพบว่า สื่อการสอนเขียนที่หลากหลายช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน ส่วนด้านความคิดเห็นต่อชุดการสอนเขียนนักเรียนมีความรู้สึกรักชอบ ชุดการสอนเขียน

ซาร์ท (Schart. 2000 : Abstract) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการรับรู้ของการออกแบบ การเรียนการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ สำหรับการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัย วัตถุประสงค์เพื่อทดสอบการรับรู้เกี่ยวกับคุณค่าและผลกระทบจากการพัฒนาชุดการเรียนรู้ โดยใช้การออกแบบระบบการเรียนการสอน (Instructional System Design : ISD) เครื่องมือที่ใช้ ในการสำรวจความต้องการของผู้เรียนจากการใช้ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ มีการวัดทัศนคติ การออกภาคสนาม และการใช้แหล่งทรัพยากรบุคคล สื่อผสมและเทคนิคพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของการพัฒนาชุดการเรียนรู้โดยการออกแบบระบบ การเรียนการสอนในรายวิชาการเรียนการสอนมากกว่า 90 % และทำให้นักศึกษามีผลการเรียนอยู่ใน ระดับดีเยี่ยม 46.09 % ระดับดี 43.8 % ระดับปานกลาง 9.3 % และงานวิจัยนี้ช่วยให้บรรยากาศ ในการเรียนการสอนดีขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 12 ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 8 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 143 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวนนักเรียน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มี 4 ชนิด คือ

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 ชุดการเรียนรู้
2. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อประกอบการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จำนวน 10 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลักจากที่นักเรียน เรียนจบทุกแผนการเรียนรู้ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

4. แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างและหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ในสังคม

1.2 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหา ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

1.3 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีเอกสารหลักสูตรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการสร้างชุดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.4 ดำเนินการสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่งเนื้อหา เป็นจำนวน 10 ชุด ชุดละ 1 ชั่วโมง ดังนี้

1.4.1 ชุดการเรียนรู้ที่ 1 สถานภาพ และบทบาท

1.4.2 ชุดการเรียนรู้ที่ 2 สิทธิ และเสรีภาพ

1.4.3 ชุดการเรียนรู้ที่ 3 หน้าที่ของพลเมือง

1.4.4 ชุดการเรียนรู้ที่ 4 คุณลักษณะพลเมืองที่ดี

1.4.5 ชุดการเรียนรู้ที่ 5 สังคมไทยกับการละเมิดสิทธิเด็ก

1.4.6 ชุดการเรียนรู้ที่ 6 การปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย

1.4.7 ชุดการเรียนรู้ที่ 7 วัฒนธรรมไทยกับการดำเนินชีวิต

1.4.8 ชุดการเรียนรู้ที่ 8 การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

1.4.9 ชุดการเรียนรู้ที่ 9 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.4.10 ชุดการเรียนรู้ที่ 10 การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.5 นำชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง

1.6 ดำเนินการปรับปรุงและสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ข้อเสนอแนะ

1.7 นำชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมในด้านรูปแบบ เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ การนำกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 209) ดังนี้

คะแนน 5 คะแนน หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 คะแนน หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับมาก

คะแนน 3 คะแนน หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนน 2 คะแนน หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อย

คะแนน 1 คะแนน หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1.7.1 นางเศรษฐกานต์ ป่าปักเข ตำแหน่งครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโพธารามพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 วุฒิการศึกษา ศษ.ม. สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อนวัตกรรม

1.7.2 นางวรรณภรณ์ บัตรโพธิ์ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพิบูลทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาบริหารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

1.7.3 ดร.อุไค พลแก้ว ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 วุฒิการศึกษา ศษ.ด. สาขาบริหารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

1.8 นำคะแนนจากแบบประเมินชุดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 121)

ค่าเฉลี่ย	แปลความ
4.51-5.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.51-4.50	เหมาะสมมาก
2.51-3.50	เหมาะสมปานกลาง
1.51-2.50	เหมาะสมน้อย
1.00-1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด

พิจารณาข้อเสนอแนะและหาค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนการประเมินปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนการประเมินชุดการเรียนรู้ทั้ง 10 ชุด ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เหมาะสมมากที่สุด ดังภาคผนวก ก หน้า 199

1.9 นำชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปดำเนินการตรวจสอบเพื่อหา ประสิทธิภาพตามขั้นตอน ดังนี้ ดังภาคผนวก จ

1.9.1 การทดลองแบบเดี่ยว (1 : 1) ดำเนินการโดยนำชุดการเรียนรู้ไปทดลอง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองแวงสามัคคี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ นักเรียน 3 คน (ที่ไม่เคยเรียนเรื่องนี้มาก่อน) คือนักเรียนที่ผลการเรียนในระดับ เก่ง ปานกลาง และ อ่อน สังเกตบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนในขณะที่เรียนชุดการเรียนรู้ ข้อบกพร่องที่พบ คือ เวลาใน การทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมยังไม่เหมาะสม การใช้ภาษาไม่ถูกต้อง และรูปภาพไม่ชัดเจน จึงได้ นำไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่งปรากฏผลได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 70.33/68.33 ดังภาคผนวก จ หน้า 211

1.9.2 การทดลองแบบกลุ่มย่อย (1 : 10) โดยได้ทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองบัว โดยนำชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการปรับปรุงจากการทดลองแบบเดี่ยวมาทดลองใช้กับนักเรียน จำนวน 9 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลองแบบเดี่ยว คือนักเรียนเก่ง เรียนปานกลาง และเรียนอ่อน ประเภทละ 3 คน ข้อบกพร่องที่พบคือ นักเรียนกลุ่มอ่อนไม่ตั้งใจเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ คู่กัน อ่านไม่คล่อง ผู้วิจัยจึงให้นักเรียน คละระหว่างกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน จะ ได้ช่วยเหลือกัน การดำเนินกิจกรรมจึงเร็วขึ้น จากนั้น นำข้อมูลที่พบมาปรับปรุงแก้ไข ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งปรากฏผลได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ คังภาคผนวก จ หน้า 212

1.10.3 การทดลองแบบภาคสนาม (1 : 100) นำชุดการเรียนรู้ที่ได้แก้ไขปรับปรุงเพื่อหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเจริญราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ซึ่งเป็นนักเรียนทั้งห้อง จำนวน 20 คน เสมือนการใช้ทดลองจริงแต่ไม่ใช่กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยนำชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ที่ได้ปรับปรุงจากการทดลองกลุ่มย่อย นักเรียนทำชุดการเรียนรู้แต่ละชุดขณะทำการทดลองผู้วิจัย สักเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลจากการสังเกตมาปรับปรุงแก้ไขจากการทดลองได้หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ปรากฏผลได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.95/82.50 คังภาคผนวก จ หน้า 214

1.10 นำชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผ่านการทดลองและมีคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ปรับปรุงแล้วไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัด นครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 30 คน

2. การสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ในสังคม คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2 ศึกษาทฤษฎี แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และวิธีเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 วิเคราะห์หลักสูตรและคำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชาเพื่อกำหนดเนื้อหา
หน่วยการเรียนรู้ โดยทำความเข้าใจตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
เป็นกรอบทำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.4.1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

2.4.2 สาระสำคัญ

2.4.3 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.4.4 สาระการเรียนรู้

2.4.5 กิจกรรมการเรียนรู้

2.4.6 สื่อและแหล่งการเรียนรู้

2.4.6 การวัดและประเมินผล

2.4.7 ความคิดเห็นของผู้บริหาร

2.4.8 บันทึกผลหลังสอน

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำตามคำแนะนำอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม (ข้อ 1.7.1 – 1.7.3) จำนวน 3 คน ตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและ โครงสร้าง โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า
ของลิเคอร์ท 5 ระดับ

2.7 นำคะแนนจากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน
มาหาค่าเฉลี่ยแล้วนำไปเทียบเกณฑ์การประเมินเช่นเดียวกับข้อ 1.8 ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของ
ระดับคะแนนการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 10 แผน ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23
แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 10 แผน มีความเหมาะสมมากที่สุด ดังภาคผนวก ค หน้า 200

2.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ควบคู่
กับชุดการเรียนรู้ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทดลองแล้วปรับปรุงแก้ไข แล้วไปจัดพิมพ์

เพื่อไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพของแบบทดสอบ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เทคนิคการวัดผลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ศึกษาเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 10 แผน

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ และจะต้องคัดเลือกว่าใช้จริง 40 ข้อ ในขั้นตอนต่อไป

3.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

3.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม (ข้อ 1.7.1 – 1.7.3) จำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ กับข้อสอบแต่ละข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์ที่กำหนด

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์ที่กำหนด

ให้คะแนน -1 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด

3.6 หลังจากผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม และสอดคล้องแล้ว นำคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างจุดประสงค์กับข้อสอบแต่ละข้อ โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) ตามวิธีของ โรวินลลีและแฮมเบิลตัน (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 218 - 220) แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงในการวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด ดังภาคผนวก ค หน้า 201

3.7 ปรับปรุงและพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นฉบับทดลองไว้จำนวน 40 ข้อ

3.8 นำแบบทดสอบตามข้อ 3.7 ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 30 คน ซึ่งเคยเรียนเรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อตรวจสอบหาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ

3.9 นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนสอบเสร็จแล้วมาตรวจให้คะแนน โดยตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ข้อ ให้ 0 คะแนน

3.10 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบโดยการกำหนดคุณลักษณะ เพื่อประเมินตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

3.10.1 ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า ความยากรายข้อตั้งแต่ .20 ถึง .80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 ไว้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2550 : 239) ผลการหาคุณภาพพบว่า มีข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ .23 ถึง .80 และมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ถึง .80 ดังภาคผนวก ง หน้า 205

3.10.2 คัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกที่เข้าเกณฑ์ไว้ จำนวน 40 ข้อ แล้วนำไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีของโลเวท (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 112) ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9048 ดังภาคผนวก ง หน้า 206

3.10.3 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกที่เข้าเกณฑ์ไว้ จำนวน 40 ข้อ จากข้อสอบ 50 ข้อ แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้อง

4.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ โดยกำหนดระดับคะแนนความพึงพอใจเป็น มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย และน้อยที่สุด โดยมีคะแนน 5 4 3 2 1 จำนวน 15 ข้อ

4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ ความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม (ข้อ 1.7.1 – 1.7.3) จำนวน 3 คน ตรวจสอบด้านเนื้อหา ความถูกต้อง

ความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ

4.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดเจริญราษฎร์บำรุง จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.6 นำผลจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ มาหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจทั้งฉบับ เท่ากับ 0.9264 ซึ่งนับว่ามีค่าสูงเหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป ดังภาคผนวก ง หน้า 208

4.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 249) เป็นการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวแต่มีการวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน ดังแสดงในตาราง 3.1

ตาราง 3.1 รูปแบบการทดลอง

กลุ่มทดลอง	Pre-test	Treatment	Post-test
R	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแบบแผนการทดลอง

R หมายถึง กลุ่มตัวอย่าง

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนการใช้การทดลอง

X หมายถึง การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังการใช้การทดลอง

2. การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 ก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง

2.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากชุดการเรียนรู้ชุดที่ 1 - 10 โดยให้นักเรียนทำชุดการเรียนรู้และเก็บคะแนนผลรวมของคะแนนชุดการเรียนรู้เพื่อหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)

2.4 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) หลังการทดลองสิ้นสุดลง โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิม เก็บคะแนนผลรวมของแบบทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)

2.5 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยไปสอบถามความพึงพอใจนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2.6 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ในการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้กำหนดวัน เวลา ในการทดลองดังตาราง 3.2

ตาราง 3.2 กำหนดการจัดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม – วันที่ 24 กรกฎาคม 2557 ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน จำนวน 10 ชั่วโมง

ชุดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	เนื้อหาที่ทดลอง	วัน เดือน ปี	เวลา
-	-	ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน	1 ก.ค.2557	09.00-10.00 น.
ชุดการเรียนรู้	ชั่วโมงที่	เนื้อหาที่ทดลอง	วัน เดือน ปี	เวลา
1	1	สถานภาพ และบทบาท	2 ก.ค.2557	09.00-10.00 น.
2	2	สิทธิ และเสรีภาพ	3 ก.ค.2557	10.00-11.00 น.
3	3	หน้าที่ของพลเมือง	8 ก.ค.2557	13.00-14.00 น.
4	4	คุณลักษณะพลเมืองที่ดี	9 ก.ค.2557	09.00-10.00 น.
5	5	สังคมไทยกับการละเมิดสิทธิเด็ก	10 ก.ค.2557	10.00-11.00 น.
6	6	การปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย	15 ก.ค.2557	13.00-14.00 น.
7	7	วัฒนธรรมไทยกับการดำเนินชีวิต	16 ก.ค.2557	09.00-10.00 น.
8	8	การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย	17 ก.ค.2557	10.00-11.00 น.
9	9	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	22 ก.ค.2557	13.00-14.00 น.
10	10	การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	23 ก.ค.2557	09.00-10.00 น.
-	-	ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน	24 ก.ค.2557	15.00-16.00 น.

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 คำนวณจากสูตร E_1/E_2

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สถิติ t-test (Dependent Sample)

3. วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สูตรดัชนีประสิทธิผล (E.I.)

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 122)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ p แทน ร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการให้เป็นร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 123-124)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 126)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
Σ	แทน	ผลรวม

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 ดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence) ตามวิธีของ โรวินเนลลี (Rovinelli) และแฮมเบิลตัน (R.K. Hambleton) มีสูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2546 : 218-220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 ความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 97)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าระดับความยาก
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

2.3 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยวิธีของ เบรนแนน (Brennan) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 106)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	U	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	n_1	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์
	n_2	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

2.4 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งฉบับ โดยใช้สูตร ของโลเวท (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 112) ดังนี้

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum X_i - \sum X_i^2}{(k-1) \sum (X_i - C)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	K	แทน	จำนวนข้อสอบ
	X_i	แทน	คะแนนของแต่ละคน
	C	แทน	คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

2.5 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1951; อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 117) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2.6 ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80 โดยการหา E_1 และ E_2 มีสูตรดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2549 : 75)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{n}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนที่ได้จากการทำชุดการเรียนรู้ หรือแบบฝึกหัด
	A	แทน	คะแนนเต็มของชุดการเรียนรู้
	n	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\frac{\sum Y}{n}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum Y$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ หลังเรียน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2.7 การหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) ใช้สูตรของกูดแมน เฟลคเทอร์ และชไนเดอร์ (Goodman, Fletcher and Schneider. 1980 : 30-34) มีสูตรดังนี้ (เผชญ์ กิจระการ. 2546 : 1-3)

$$E.I. = \frac{P_2 - P_1}{Total - P_1}$$

เมื่อ	E.I.	แทน	ดัชนีประสิทธิผล
	P_1	แทน	ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน
	P_2	แทน	ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
	Total	แทน	ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกันเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่า t-test (Dependent Sample t-test) (นพพร ธนะชัยพันธ์. 2555 : 346)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} \quad ; df = N - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที่
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบก่อนการเรียนกับทดสอบหลังการเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบก่อนการเรียนกับทดสอบหลังการเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง ตำบลตลาดไท อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และตัวอักษรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียน
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
E.I.	แทน	ดัชนีประสิทธิผล
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา t-Distribution
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 3 วิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งไว้ 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งปรากฏผลตามตาราง 4.1 ถึง ตาราง 4.2 ดังนี้

ตาราง 4.1 ประสิทธิภาพกระบวนการของชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ชุดที่	คะแนนระหว่างเรียน				
	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	\bar{X}	ร้อยละ	S
1	10	247	8.23	82.33	1.45
2	10	248	8.26	82.66	1.05
3	10	254	8.46	84.66	1.59
4	10	253	8.43	84.33	1.22
5	10	249	8.30	83.00	1.49
6	10	250	8.33	83.33	1.30
7	10	252	8.40	84.00	.33
8	10	252	8.40	84.00	2.12
9	10	256	8.53	85.33	1.38
10	10	257	8.56	85.66	1.10

ตาราง 4.1 ประสิทธิภาพกระบวนการของชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ต่อ)

ชุดที่	คะแนนระหว่างเรียน				
	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	\bar{X}	ร้อยละ	S
รวม	100	2,518	83.90	83.93	11.33

จากตาราง 4.1 พบว่า คะแนนระหว่างการใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 83.90 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 83.93 แสดงว่ามีประสิทธิภาพ

ตาราง 4.2 ประสิทธิภาพผลลัพธ์ ของชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คะแนนที่สอบได้ (40)	จำนวนนักเรียน	คะแนนรวม
38	4	152
37	10	370
36	1	1
35	2	70
34	3	102
32	1	32
30	1	30
25	1	25
23	3	69
22	4	88
\bar{X}		32.47
S		6.24
ร้อยละค่าเฉลี่ย		81.16

จากตาราง 4.2 พบว่า คะแนนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.47 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 81.16 แสดงว่ามีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 81.16

ตาราง 4.3 ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ชุดกิจกรรม	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S	ค่าประสิทธิภาพ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	100	83.90	11.32	83.93
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	40	32.47	6.24	81.16

ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 83.93/81.16

จากตาราง 4.3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากการทำกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ (E_1) ทั้ง 10 ชุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 83.93 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83.93 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (E_2) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.47 คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 81.16 ดังนั้นแสดงว่า ชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.93/81.16

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งปรากฏผลตามตาราง 4.4 ดังนี้

ตาราง 4.4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การทดสอบ	N	\bar{X}	S	t
ก่อนเรียน	30	18.33	3.17	35.37*
หลังเรียน	30	32.47	6.24	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.4 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งปรากฏผลตามตาราง 4.5 ดังนี้

ตาราง 4.5 ดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน	ผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียน	ดัชนีประสิทธิผล
30	40	599	974	0.6522

จากตาราง 4.5 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.6522 แสดงว่า หลังจากนักเรียนได้เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น 0.6522 หรือคิดเป็นร้อยละ 65.22

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งปรากฏผลตามตาราง 4.6 ดังนี้

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

รายการประเมิน	\bar{X}	S	ระดับความพึงพอใจ
1. ขนาดรูปเล่มสวยงาม กะทัดรัด น่าสนใจ	4.57	.50	มากที่สุด
2. คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้มีขั้นตอนชัดเจน ปฏิบัติได้	4.37	.49	มาก

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	\bar{X}	S	ระดับความ พึงพอใจ
3. เนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	.48	มากที่สุด
4. เนื้อหา มีความยากง่ายเหมาะสมสำหรับนักเรียน	4.57	.50	มากที่สุด
5. ภาพประกอบสวยงาม ช่วยให้เข้าใจ และเรียนรู้ ได้เร็วขึ้น	4.57	.50	มากที่สุด
6. นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตรงตามตัวชี้วัด	4.70	.47	มากที่สุด
7. ใช้เวลาในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	4.40	.50	มาก
8. ภาษาที่ใช้สื่อเข้าใจตรงกัน	4.50	.51	มาก
9. การเรียนด้วยชุดการเรียนรู้นี้มีความรู้มากขึ้น	4.77	.43	มากที่สุด
10. นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง	4.60	.50	มากที่สุด
11. นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน	4.47	.51	มาก
12. การเรียนวิชานี้ช่วยให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็น พลเมืองดีได้ถูกต้อง	4.60	.50	มากที่สุด
14. ทำให้นักเรียนชอบวิชาสังคมศึกษามากขึ้น	4.60	.50	มากที่สุด
15. ต้องการให้ครูจัดทำชุดการเรียนรู้ในลักษณะนี้อีก	4.67	.48	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.57	2.16	มากที่สุด

จากตาราง 4.6 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ข้อ 2 ข้อ 7 ข้อ 8 และข้อ 11 อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 9 ($\bar{X} = 4.77$) รองลงมาคือ ข้อ 3 และข้อ 15 ($\bar{X} = 4.67$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง ตำบลตลาดไท อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ผู้วิจัยได้สรุปผลตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 12 อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 8 โรงเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 143 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวนนักเรียน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มี 4 ชนิด คือ

2.1 ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 ชุดการเรียนรู้

2.1.1 ชุดการเรียนรู้ที่ 1 สถานภาพ และบทบาท

2.1.2 ชุดการเรียนรู้ที่ 2 สิทธิ และเสรีภาพ

2.1.3 ชุดการเรียนรู้ที่ 3 หน้าที่ของพลเมือง

2.1.4 ชุดการเรียนรู้ที่ 4 คุณลักษณะพลเมืองที่ดี

2.1.5 ชุดการเรียนรู้ที่ 5 สังคมไทยกับการละเมิดสิทธิเด็ก

2.1.6 ชุดการเรียนรู้ที่ 6 การปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย

2.1.7 ชุดการเรียนรู้ที่ 7 วัฒนธรรมไทยกับการดำเนินชีวิต

2.1.8 ชุดการเรียนรู้ที่ 8 การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

2.1.9 ชุดการเรียนรู้ที่ 9 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.1.10 ชุดการเรียนรู้ที่ 10 การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 แผน

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.4 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 เก็บข้อมูลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน

3.3 ดำเนินการสอน โดยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จำนวน 10 ชุด ซึ่งใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดละ 1 ชั่วโมง

3.4 ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 ข้อ ซึ่งเป็นชุดเดิม และบันทึกผลของคะแนนสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบหลังเรียน

3.5 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ/ผลลัพธ์ (E_1/E_2)

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้

เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้สถิติ โดยการหาสถิติค่าที (Dependent Samples t- test)

4.3 ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สูตร
การหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)

4.4 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.93/81.16 ซึ่งสูงกว่า
เกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียน
สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นมีดัชนีประสิทธิผล 0.6522
แสดงว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น 0.6522 หรือคิดเป็นร้อยละ 65.22

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
มีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557
ผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลตามลำดับต่อไปนี้

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 83.93/81.16 หมายความว่า นักเรียน

ได้คะแนนเฉลี่ยจากชุดการเรียนรู้ ทั้ง 10 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.93 และได้คะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 81.16 แสดงให้เห็นว่าชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้ และได้รับการตรวจสอบจากกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษา เนื้อหา สื่อ การจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ ของชุดการเรียนรู้ ก่อนนำไปทดลองสอนจริง ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550 : 57) ที่กล่าวถึง การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้รายบุคคลนั้น เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคลโดยผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความสามารถ ความสนใจ ตามเวลาและโอกาสที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล และสุคนธ์ สิ้นธพานนท์ (2553 : 21) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง เป็นการฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ ทักษะการอ่าน และสรุปความรู้อย่างเป็นระบบทำให้ผู้เรียนรู้จักคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น ผู้เรียนมีวินัยในตนเองซึ่งผู้เรียนทำตามคำสั่งในขั้นตอนต่าง ๆ รู้จักฝึกตนเองให้ทำตามกติกาซึ่งในชุดการเรียนรู้ประกอบไปด้วยคำแนะนำให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอน สื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพนารัตน์ ศรีปัญญากร (2553 : 106-107) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้เท่ากับ 81.33/86.11 สอดคล้องกับวิจัยของ เจริญศรี โสขวิญญา (2554 : 102) ได้ศึกษาวิจัยผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้มีประสิทธิภาพ 84.76/84.88 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 สอดคล้องกับวิจัยของ จีราพร จันทร์โสดา (2554 : 93-97) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน เรื่องประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนมีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 83.29/81.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 สอดคล้องกับการวิจัยของวาสนา พุฒพิมพ์ (2555 : 77-78) ได้พัฒนาชุดการสอน เรื่อง เศรษฐศาสตร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านด่าน อำเภอโขงเจียม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 30 คน ผลการวิจัย พบว่า ชุดการสอน

เรื่องเศรษฐศาสตร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีประสิทธิภาพของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์ โดยรวมเท่ากับ 84.70/88.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับการวิจัยของจิรภา วีระพันธ์ (2555 : 67) ได้รายงานผลการพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.34/81.07 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ มีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากว่า ผู้วิจัยได้สร้างชุดเรียนรู้โดยให้มีรูปแบบที่หลากหลาย มีเนื้อหาที่ใกล้ตัว ตลอดจนเนื้อหาทันสมัย น่าสนใจ เหมาะกับวัยของนักเรียน ความรู้ที่ได้นั้นมาจากการหาความรู้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้ และได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนอย่างมีความสุข สนุกกับการเรียนทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พิษญา โมพาศรี (2553 : 79-80) ได้พัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อดิสรณ วงศ์มัน (2553 : 87-89) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง การเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตติยา กัณหา (2554 : 82) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองขวาง อำเภอคูเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีจับฉลาก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการวิจัยของ ปุณณภา พลเยี่ยม (2554 : 90) รายงานผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนรมย์บุรีพิทยาคม

รัชมังคลาภิเษก อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการวิจัย ของ เฉลิมพรณ เสนาชัย (2555 : 98) ได้พัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มรรยาทชาวพุทธและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิจิตรวิ พิตยา อำเภอวารินชำราบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำนวนนักเรียน 32 คน จากการจับฉลาก ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการสอนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6522 แสดงว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.6522 หรือคิดเป็นร้อยละ 65.22 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เรียนฝึกทักษะจากบัตรฝึกการเรียนรู้ได้เรียนรู้ตามกระบวนการในการจัดการ เรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านกระบวนการสร้างและหาคุณภาพทุกขั้นตอน ดังที่ เพ็ญศรี สร้อยเพชร (2542 : 37-38) ได้กล่าวว่า เมื่อสร้างชุดการเรียนรู้แล้วต้องนำไปหา ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้และได้ปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ จนสามารถ นำชุดการเรียนรู้ไปใช้ได้ นอกจากนี้ยังได้ผ่านการตรวจสอบจากกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษา เนื้อหา สื่อ การจัดการเรียนรู้ และกิจกรรม ต่าง ๆ ของชุดการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง จึงทำให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้า ในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เจริญศรี โสขวิญญา (2554 : 102) ได้ศึกษาวิจัย ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.7046 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.7046 หรือคิดเป็นร้อยละ 70.46 และสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ ปุณณภา พลเยี่ยม (2554 : 90) ได้รายงาน ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลนักเรียนได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิม คิดเป็นร้อยละ 71.85

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้ง 10 ชุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.16 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นชุดประกอบ การเรียนรู้ที่คือรูปเล่มสวยงาม กะทัดรัด น่าสนใจ ผู้เรียนจึงสนใจและชื่นชอบที่ศึกษาจาก ชุดการเรียนรู้ดังกล่าว เพราะเข้าใจเนื้อหาที่เรียนรู้ตรงตามตัวชี้วัด เนื้อหาสาระสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ มีความยากง่ายเหมาะสม ได้ลงมือปฏิบัติจริง มีภาพประกอบสวยงาม สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ประเมินผลตรงตามตัวชี้วัด ผู้เรียนอ่านแล้วช่วยให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ได้ถูกต้อง ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2550 : 376-377) ได้กล่าวถึงข้อดีของวิธีสอนด้วยชุดการเรียนรู้ ว่าช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียน ทราบผลการเรียนรู้ทันทีที่เรียนจบ อีกทั้งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ย่อยได้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ปุณณภา พลเยี่ยม (2554 : 90) ได้ศึกษาวิจัย ผลการใช้ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กรุงสุโขทัยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรณรงค์บุรีพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก อำเภอบ้านด่าน จังหวัด บุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อชุดการเรียนรู้อยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ เจริญศรี โสขวัณฬา (2554 : 102) ได้ศึกษาวิจัย ผลการใช้ ชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน มีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ จีราพร จันทรโสดา (2554 : 93-97) ได้พัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน เรื่องประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนด้วยการใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับการวิจัยของ ธัญณี คงเมือง (2555 : 93) ได้พัฒนาชุดการสอนรายบุคคล เรื่องสืบ สานตำนานนระการพืชผลกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิจัยดังกล่าวเป็นที่ยืนยันได้ว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นทั้ง 10 ชุด พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีความก้าวหน้ามากขึ้น รวมทั้งนักเรียนมีความ พึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80 ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ มีค่าสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ควรนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะเป็นนวัตกรรมที่สามารถช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น ดังนั้น ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ด้านการศึกษา

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้มีความรู้มากขึ้น นักเรียนมีความเห็นด้วยระดับมากที่สุด ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ กระตุ้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เน้นย้ำให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และควรสร้างสื่อการสอนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงผลของการใช้ชุดการเรียนรู้ในตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ ความคงทนในการเรียน และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนรู้อื่น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ กับเทคนิคการเรียนรู้อื่น เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ต่อภาพ (Jigsaw) การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนแบบ STAD การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยการเรียนรู้อื่นด้วยชุดการเรียนรู้รายบุคคล ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เช่น สาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กชกร ธีปัตติ และมานิต ขอเมือง. (2547). การเรียนรู้กับการพัฒนาการเรียนการสอน.
อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- กรรณิการ์ หุ่นทอง. (2551). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด
นครสวรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). ลพบุรี: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
_____. (2552 ก). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
(พ.ศ. 2552-2561).
_____. (2552 ข). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ. (2552). หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
ม.4-ม.6. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกริก ท่วมกลาง และจินตนา ท่วมกลาง. (2555). การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษา
เพื่อเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพฯ : สถาพรบุ๊คส์.
- โกวิท ประวาลพฤกษ์. (2546). แนวทางการประเมินผลด้วยทางเลือกใหม่ กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.

- ฉันทน์ ธาตุทอง. (2553). การออกแบบการสอนแบบย้อนกลับ. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์
- จิรภา วีระพันธ์. (2555). การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จิราพร จันทร์โสคา. (2554). การพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่องประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เจริญศรี โสขวิญญา. (2554). ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เฉลิม พักอ่อน. (2552). การออกแบบการจัดการเรียนรู้อิงมาตรฐานโดยเทคนิค Backward Design ฉะเชิงเทรา : โรงพิมพ์ประสานมิตร.
- เฉลิมพรรณ เสนาชัย. (2555). การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มรรยาทชาวพุทธและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชนาธิป พรกุล. (2555). การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม : โรงพิมพ์ ทิทธิพิ.
- ชวาล แพร์ตกุล. (2552). เทคนิคการวัดผล. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2533). เอกสารการสอน ชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษาหน่วยที่ 14. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหมิตร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2543). เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 13 การผลิตชุดการสอน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2549). เทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา : หน่วยที่ 11 -15 พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2553). ระบบสื่อการสอน. มุลินธิศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : แคนเน็กซ์ อินเตอร์คอปอเรชั่น.
- ชาติรี เหล่าเลิศรัตน. (2553). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานการศึกษาแห่งประเทศไทย. ปริญญาโท วท.ม. (วิทยาศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงกมล สิ้นเฟิง. (2553). การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2545). คู่มือการเขียนแผนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อขอเลื่อนตำแหน่งอาจารย์ 3. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- ทิพย์พาพร ดันติสุนทร. (2555). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายการศึกษา.
- ทิสนา เขมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญณี คงเมือง. (2555). การพัฒนาชุดการสอนรายบุคคล เรื่องสืบสานตำนานตระการพิชผล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นพพร ธนะชัยจันทร์. (2555). สถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์.
- นิคม สุขมงคล. (2555). สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.3. กรุงเทพฯ : ไฮเอ็ดพับลิชชิง.
- นิตติยา กัณหา. (2554). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุญเกื้อ ควรวาเวช. (2542). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- _____. (2545). นวัตกรรมทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- _____. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2550). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปลินทร เพ็ชรฤทธิ์. (2550). สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้นักเรียนมัธยมศึกษาของครูสังคมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปยุตธนา พลเยี่ยม. (2554). ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องกรุงสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เพชฌัญญู กิจระการ และสมนึก กัททิยชนี. (2546). “ดัชนีประสิทธิผล.” วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 7(1) : 31-36.
- พนารัตน์ ศรีปัญญากร. (2553). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พเยาว์ เนตรประชา. (2556). การวัดผลและประเมินผลการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2556. จาก <http://www.ipesp.ac.th/learning/websatiti/descriptions.html>.
- พรเพ็ญ ฤทธิสัน. (2554). การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2556. จาก <http://pornpenrit.blogspot.com/2011/06/blog-post.html>.
- พัทธยา ชุมสงคราม. (2554). ผลการใช้ชุดการสอน เรื่องวิกฤตการณ์ ทรัพยากรธรรมชาติในประเทศไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี : ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พิชญา โมพาศรี. (2553). การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เพ็ญศรี สร้อยเพชร. (2542). ชุดการเรียนการสอน. นครปฐม : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ. (2556). วิกฤติการศึกษา : ทางออกที่รอการแก้ไข. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพโรจน์ คะเชนทร์. (2556). การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. สืบค้นเมื่อ 19 ตุลาคม 2556.

จาก www.wattoongpel.com.

.มลิวัลย์ ผิวคราม. (2556). ลักษณะของแบบทดสอบที่ดี. สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2556.

จาก <http://www.ipecp.ac.th/ipecp/cgi-bin/webpili/unit8/level8-1.html>.

ยุทธ ไทยวรรณ. (2552). ออกแบบเครื่องมือวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

ยุรรัตน์ พันธุ์ยูรา และคณะ. (2553). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม

และการดำเนินชีวิตในสังคม 4 - 6. นนทบุรี : เอ็มพันธ์.

ระพินทร์ โพธิ์ศรี. (2545). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง. (2556). รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา.

ปีการศึกษา 2555. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2556. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.

ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :

สุวีริยาสาส์น.

_____. (2541). เทคนิคการสร้างและสอบข้อสอบความถนัดทางการเรียน. กรุงเทพฯ :

สุวีริยาสาส์น.

_____. (2542). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ถาว์ลัย วิทยาอุทมิกุล และคณะ. (2554). ชุดฝึกอบรมครูสังคัมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ว.วชิรเมธี. (2555). มองหาคูณค่าชีวิต. นนทบุรี : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (พานิช). (2554). ครูสังคัมศึกษากับพัฒนาทักษะแก่นักเรียน.

กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัชรพล วิบูลยศรีน. (2556). นวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันทนา ทวีคุณธรรม. (2549). ประมวลบทความกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์ตำราและเอกสาร

ทางวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วาสนา พุฒพิมพ์. (2555). การพัฒนาชุดการสอน เรื่องเศรษฐศาสตร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2556). ประสิทธิภาพ. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2556.
จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/>.
- วิชัย ภูโยธิน และคณะ. (2556). หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ม.4 - ม.6. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2551). การสร้างชุดการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2556.
จาก <http://inno-sawake.blogspot.com/2008/07/3.html>.
- วิเชียร ประยูรชาติ. (2553). เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรการขอเลื่อนวิทยฐานะ เรื่อง หลักสูตรสถานศึกษา และแผนการจัดการเรียนรู้. นนทบุรี : สถาบันพัฒนาวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2551). นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิทยา ปานะบุตร. (2553). คู่มือสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ : พ.ศ. พัฒนา.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2553). คู่มือครูสำหรับการสอบวิชาการวัดประเมินผล. กรุงเทพฯ : พานบุญมา.
- สมใจ ลักษณะ. (2546). การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมนึก ภัททิยชนี. (2544). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กทม. : ประสานการพิมพ์.
_____. (2546). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สมรัก คำภาณี. (2555). การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สมศักดิ์ อภิบาลศรี. (2552). เอกสารประกอบสัมมนา ชุดการสอนในทศวรรษหน้า (2553-2563). นครราชสีมา : สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. (2556). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2556. กลุ่มการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559).
- สำนักนิเทศและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). แนวทางการจัดค่ายและกิจกรรมการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมืองดี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ และคณะ. (2554). การวัดและประเมินผลการศึกษา. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ ฉบับรวมเล่มเฉพาะเรื่อง อันดับที่ 3 โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษา.
- สุคนธ์ สิ้นพานนท์. (2550). สูดยอวิธีสอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- _____. (2553). นวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. พิมพ์ครั้งที่ 4. (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เทคนิคพรินติ้ง.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2547). แนวทางการผลิตนวัตกรรมการเรียนการสอน การผลิตชุดการสอน. ราชบุรี : ธรรมรักษ์การพิมพ์.
- สุรางค์ โคว์ตระกูล. (2556). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2549). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อี เค บั๊คส์.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2550). 20 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2555). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. ปรับปรุงใหม่ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อะรอน วงศ์มัน. (2553). การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องการเมืองการปกครอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง) พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อุไรวรรณ จลาตกิจ. (2553). ผลการใช้วิธีสอนแบบอริยสัจ 4 ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- Anderson R.M. (1982). "Self Instruction as a Method of Preparing Elementary Schools Social Studies Teacher Trainees to Apply an Inductive Teaching Method" **Dissertation Abstracts International**, 12(6) : 617-B.
- Edwards, S.A. (1997). "A Writing Box for Every Child Changing Strategies for Teaching Writing in a First and Second Grade Classroom," **Dissertation Abstracts International** : 55(8) : 374 A.
- Frazier, J.G. (1996) "Effect of Systematic Inservice Training Model on Teaching Performance and Skill for Group of First Grade Teacher" **Dissertation Abstracts International** : 36(5) : 2589 – A.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of education** (3rd ed.). New York: McGraw – Hill.
- Maccoleman. (1975). Ellen Jean Baird. "The Development and Evaluation of a Set of Multimedia Self – Instructional Learning Activity College." **Dissertation Abstracts International**.
- Meeks, E.B. (1972). "Learning Package Versus Conventional Methods of Instruction " **Dissertation Abstracts International**.
- Orton-Flynn, S.J. (1997). **The Design of a Multimedia Calculator and its in Teaching Numeracy To those with Learning Difficulties**. Ph.D. Dissertation, Coventry University (United Kingdom). (Online). Available : <http://proquest.com/pqdweb/?did=7365091&sid=7&Fmt=2&clientId=71090&RQT=309&VName=PQD>.

- Shorter, G.S. (1982) "Effect of a Supervised Occupational Experience Instructional Package on Vocational Agriculture Student Economic Involvement In Agriculture." **Dissertation Abstracts International**. 4(11) : 4692 – A.
- Schart, L.A. (2000). **Students Perception of Instructional Systems Design Components for College-level Instruction in Soils 422 [CD-ROM]**. Abstracts from ProQuest File : Dissertation Abstracts Item : 9966891.

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ชุดการเรียนรู้
- แผนการจัดการเรียนรู้
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

ชุดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ชุดที่ 1 เรื่อง สถานภาพ และบทบาท



มุน สารสิน

โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

ชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม . ชุดการเรียนรู้ ชุดที่ 1 เรื่องสถานภาพ และบทบาท เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทาง ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งยังมีความรู้ ความเข้าใจในสถานภาพ และบทบาท และยกตัวอย่างการปฏิบัติตามสถานภาพและ บทบาทได้อย่างเหมาะสม

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่องสถานภาพ และบทบาท เล่มนี้ คงจะเป็นประโยชน์ ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและครูผู้สอน ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรได้

มน สารสิน

คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้นี้ได้จัดทำขึ้น เพื่อให้ประกอบการสอนของครู และนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนด เมื่อเรียนจบชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องสถานภาพและบทบาท เวลา 1 ชั่วโมง นักเรียนจะมีความรู้ เรื่อง ความหมายของสถานภาพ และบทบาท การปฏิบัติตนตามสถานภาพและบทบาท

ชุดการเรียนรู้แต่ละเรื่องประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. บัตรคำสั่ง
2. บัตรแบบทดสอบก่อนเรียนและบัตรเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
3. บัตรเนื้อหา
4. บัตรแบบฝึกการเรียนรู้และบัตรเฉลยแบบฝึกการเรียนรู้
5. บัตรแบบทดสอบหลังเรียนและบัตรเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

บัตรคำสั่ง

นักเรียนศึกษาชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สถานภาพและบทบาท ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาบัตรคำสั่งและทำแบบทดสอบก่อนเรียนตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย
2. ศึกษาบัตรเนื้อหา และทำกิจกรรมในบัตรแบบฝึกการเรียนรู้
3. ตรวจคำตอบจากบัตรเฉลยแบบฝึกการเรียนรู้ ถ้าไม่ถูกศึกษาเนื้อหาใหม่ และแก้ไขให้ถูกต้อง
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยความซื่อสัตย์ โดยไม่เปิดเฉลยดูก่อน

บัตรแบบทดสอบก่อนเรียน

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง สถานภาพและบทบาท

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก ข ค ง ที่ถูกที่สุด
เพียงข้อเดียว

1. ข้อใดมีความหมายตรงกับสถานภาพ และบทบาท
 - ก. ตำแหน่งแต่ละบุคคลที่สังคมกำหนด และการกระทำตามสถานภาพ
 - ข. สถานภาพคือหน้าที่ บทบาทคือตำแหน่งทางสังคม
 - ค. สถาปนาขึ้นเอง และกระทำ ตามอำเภอใจ
 - ง. การกระทำ และตำแหน่งทางสังคม
2. ข้อใดเป็นสถานภาพที่บุคคลได้มาภายหลัง
 - ก. สถานภาพทางเพศ
 - ข. สถานภาพทางเชื้อชาติ
 - ค. สถานภาพทางถิ่นกำเนิด
 - ง. สถานภาพทางการศึกษา
3. ข้อใดเป็นสถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด
 - ก. สามี ภรรยา
 - ข. ชาวนา นายแพทย์
 - ค. คนชาวอีสาน เพศหญิง
 - ง. จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

4. นักเรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับสถานภาพ บทบาทไปใช้ในลักษณะใด

- ก. การทำตัวอยู่เหนือคนอื่น
- ข. การหาผลประโยชน์จากคนอื่น
- ค. ตั้งใจเรียนหนังสือ ช่วยงานบ้าน
- ง. ดูแลความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน

5. บุคคลใดมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานภาพ และบทบาท

- ก. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
- ข. ชาวนารับจ้างประท้วงค่าแรง
- ค. นายแพทย์ไปร้องเพลงหาเงิน ตามร้านอาหาร
- ง. นักเรียนหนีเรียนไปเล่นเกม และร้องเพลงในศูนย์การค้า

6. ข้อใดนักเรียนควรปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับสถานภาพมากที่สุด

- ก. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
- ข. ทำงานระหว่างเรียน
- ค. กวาดขยะบนถนนสาธารณะทุกวัน
- ง. ไปโรงเรียนสาย เพราะดูรายการ โทรทัศน์ดึก

7. ข้อใดเป็นการปฏิบัติต่อตนเองได้อย่างเหมาะสม

- ก. หนีเรียนไปเล่นเกม
- ข. พ่อแม่ให้ความอบอุ่นแก่ลูก ๆ
- ค. นักเรียนหารายได้เลี้ยงพ่อแม่
- ง. ช่วยเหลืองานพ่อแม่เพื่อแลกกับค่าตอบแทน

8. บุคคลใดถือเป็นแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดี

- ก. เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอน
- ข. สร้างความแตกแยกในครอบครัว
- ค. ยึดมั่นในการใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย
- ง. เคารพเฉพาะบุคคลที่รู้จักกันเท่านั้น

9. บังอร ไม่กล่าวใส่ร้ายผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ แสดงว่าบังอรมีคุณลักษณะตามสถานภาพ และบทบาทในข้อใด

- ก. เป็นผู้เสียสละ
- ข. เป็นผู้มิมีเหตุผล
- ค. เป็นผู้มึกตัญญูรู้คุณ
- ง. เป็นผู้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

10. “ครูสอนหนังสือ นักเรียนตั้งใจเรียน” ข้อความดังกล่าวสอดคล้องกับข้อใด

- ก. โรงเรียน
- ข. ครอบครัว
- ค. ความรับผิดชอบ
- ง. สถานภาพและบทบาท

บัตรเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สถานภาพ และบทบาท

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก ข ค ง ที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อ	คำตอบ
1	ก
2	ง
3	ค
4	ค
5	ก
6	ก
7	ข
8	ก
9	ค
10	ง

บัตรเนื้อหาชุดการเรียนรู้ พลเมืองดี
ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สถานภาพและบทบาท

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ส2.1 ป.5/1 ยกตัวอย่างและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท

สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี

สาระสำคัญ

การอยู่ร่วมกันในสังคมจะต้องรู้ และเข้าใจในสถานภาพซึ่งเป็นตำแหน่งหรือฐานะของบุคคลที่สังคมกำหนดขึ้น และปฏิบัติตนตามบทบาทให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และพัฒนาตนเองที่ชอบธรรมมุ่งสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศต่อไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายของสถานภาพ และบทบาทได้
2. บอกสถานภาพโดยกำเนิด และสถานภาพที่ได้มาภายหลังได้
3. ยกตัวอย่างการปฏิบัติตนตามสถานภาพและบทบาทได้

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของสถานภาพ และประเภทของสถานภาพ
2. ความหมายของบทบาท
3. การปฏิบัติตนตามสถานภาพ และบทบาท

สถานภาพ และบทบาท

เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งในสังคมหรือกลุ่มคน บุคคลนั้นย่อมแสดงบทบาท ตามตำแหน่งนั้น ๆ เพราะฉะนั้น โดยปกติวิสัยแล้ว สถานภาพและบทบาทจึงเป็นสิ่งที่ควบคู่กันไป ทุกคนที่อยู่รวมกันในสังคมมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องรู้และเข้าใจถึงสถานภาพ บทบาท ของตนในฐานะปวงชนชาวไทย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สถานภาพ

สถานภาพ หมายถึง ฐานะ ตำแหน่งที่ได้รับ จากการเป็นสมาชิกของบุคคลในสังคม ซึ่งสังคมเป็นผู้กำหนดขึ้น มีลักษณะ โดยทั่วไป 2 ประเภท คือ

1. สถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด เป็นสถานภาพที่ติดตัวบุคคลมา ตัวอย่างเช่น

- 1) สถานภาพทางเพศ เป็นชายหรือหญิง บุคคลนั้นก็ย่อมได้รับสถานภาพทางเพศ ซึ่งย่อมมีบทบาทที่ต่างกัน เช่น เพศหญิง เพศชาย
- 2) สถานภาพทางอายุ บุคคลได้รับสถานภาพตามเกณฑ์อายุของตน เช่น คนไทยที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 7 ต้องเข้าศึกษาภาคบังคับ
- 3) สถานภาพทางเชื้อชาติ บุคคลที่เกิดมาจากชาติใดก็มีสถานภาพตามบรรทัดฐานของเชื้อชาตินั้น ๆ เช่น เชื้อชาติไทย หรือเชื้อชาติกัมพูชา
- 4) สถานภาพทางถิ่นกำเนิด บุคคลที่เกิดมาในถิ่นฐานใด เช่น คนที่เกิดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยก็ได้รับสถานภาพเป็นคนภาคนั้น ๆ
- 5) สถานภาพทางชนชั้นในสังคม เช่น เชื้อพระวงศ์ คหบดี หรือชนชั้นต่าง ๆ

2. สถานภาพที่ได้มาภายหลัง เป็นสถานภาพที่ได้จากการแสวงหาหรือได้มาจากความสามารถของตนเอง ตัวอย่างเช่น

- 1) สถานภาพทางการศึกษา เช่น จบการศึกษาชั้น ม.3 ชั้น ม.6 เป็นต้น

- 2) สถานภาพทางอาชีพ เช่น เป็นนักเรียน เป็นครู เป็นหมอ เป็นทหาร ตำรวจ
- 3) สถานภาพทางการเมือง เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา
- 4) สถานภาพทางการสมรส เช่น โสด สมรส ม่าย

บทบาท

สถานภาพเป็นตำแหน่งบทบาทจึงต้องการกระทำตามพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานภาพซึ่งสถานภาพและบทบาทจะเป็นของคู่กันคือเมื่อมีสถานภาพจะต้องมีบทบาท

บทบาท หมายถึง การกระทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ที่สอดคล้องกับสถานภาพของตน เช่น บทบาทของครูต้องทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครู โดยการ อบรมสั่งสอนศิลปวิทยาการให้แก่ศิษย์ สอนให้ศิษย์เป็นคนดี สอนให้รู้จักช่วยเหลือและตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ **การปฏิบัติตนตามสถานภาพ และบทบาท**

สถานภาพและบทบาทมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน บุคคลที่อยู่ในสถานภาพใด ก็จะต้องปฏิบัติตามบทบาทของตนให้สอดคล้องกับสถานภาพนั้น เพื่อความเป็นพลเมืองดีของสังคม ตัวอย่างการปฏิบัติตนตามสถานภาพ และบทบาท ดังนี้

1. การปฏิบัติตนต่อครอบครัวในฐานะสมาชิกของครอบครัวมีบทบาท ดังนี้

- 1.1 เคารพเชื่อฟังบิดามารดา ใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย สุรุษสุร่าย
- 1.2 ประพฤติตนอย่างเหมาะสม มีความรักใคร่ปรองดองในหมู่ญาติพี่น้อง
- 1.3 ช่วยเหลือพ่อแม่ตามความสามารถที่กระทำได้ เช่น ช่วยทำงานบ้าน

2. การปฏิบัติตนต่อโรงเรียนในฐานะเป็นนักเรียนมีบทบาท ดังนี้

- 2.1 ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ปฏิบัติตามคำสั่งสอนอย่างมีเหตุผล รู้หน้าที่ในการศึกษาและขยันหมั่นเพียร ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
- 2.2 เคารพต่อบุคคลที่อาวุโสโดยมีมารยาทที่เหมาะสมกับสถานการณ์
- 2.3 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด รักษาทรัพย์สินของโรงเรียน ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ไม่ทะเลาะวิวาท ลักขโมย
- 2.4 เสริมสร้างความสามัคคีในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

3. การปฏิบัติต่อชุมชนในฐานะเป็นสมาชิกของชุมชน มีบทบาท ดังนี้

3.1 รักษาสุขภาพลักษณะของชุมชน เช่น ทิ้งขยะลงถังขยะที่จัดไว้ ทำความสะอาดวัด หลังบ้าน ศาลากลางบ้าน สระน้ำประจําหมู่บ้าน

3.2 ร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น กิจกรรมวันแม่แห่งชาติ ลอยกระทง ประเพณีท้องถิ่น ประจําปี กิจกรรมร่วมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด

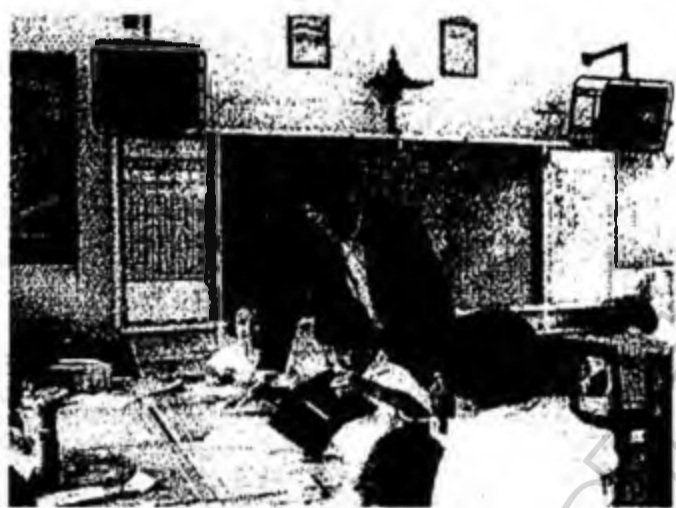
3.3 ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของชุมชน

3.4 ช่วยรักษาวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่

บัตรแบบฝึกการเรียนรู้ที่ 1.1

เรื่อง สถานภาพและบทบาท

ให้นักเรียนดูภาพ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้



กิจกรรมการเรียนรู้

ที่มา : http://www.ska2.obec.go.th/network/show.php?Category=e_school&No=1828

สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2556

1. จากภาพ ประกอบด้วยสถานภาพทางสังคม ได้แก่
 - 1.1 ผู้เรียนมีสถานภาพตำแหน่ง.....
 - 1.2 ผู้สอนมีสถานภาพตำแหน่ง.....
2. สถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด ได้แก่.....
3. สถานภาพที่ได้มาภายหลัง ได้แก่.....
4. ให้นักเรียนบอกบทบาทของบุคคลตามสถานภาพ

สถานภาพ	บทบาท
1. ครู	
2. พ่อแม่	
3. นักเรียน	

5. จับคู่ความที่มีความสัมพันธ์ให้ถูกต้อง

.....1. ครู

.....2. นักเรียน

.....3. พ่อแม่ ผู้ปกครอง

.....4. ตำรวจ

.....5. พระสงฆ์

ก. ตั้งใจเรียนหนังสือ

ข. อบรมสั่งสอนนักเรียน

ค. เลี้ยงดูบุตร

ง. การจับกุมผู้กระทำผิด

จ. การอบรมสั่งสอนตามหลักธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบึงฉลวย
Buri Ram Rajabhat University

บัตรเฉลยแบบฝึกการเรียนรู้ที่ 1.1

ให้นักเรียนดูภาพ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้



แนวการตอบ

1. ข้อ 1.1 ตอบ เป็นนักเรียน ข้อ 1.2 ตอบ เป็นครู
2. สถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด ได้แก่ เพศ อายุ เชื้อชาติ
3. สถานภาพที่ได้มาภายหลัง ได้แก่ วุฒิการศึกษา อาชีพ สถานภาพ

บัตรแบบฝึกการเรียนรู้ที่ 1.2

เรื่อง สถานภาพและบทบาท

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างแล้วตอบคำถาม ข้อ 1 – ข้อ 2

มาลี และมาลัย เป็นนักเรียนโรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง ทั้งสองเป็นที่รู้จักกัน และเป็นนักเรียนที่มีความประพฤติดี เรียนดี หากชุมชนหรือเพื่อนบ้านมีงานทั้งสองมักไปช่วยล้างถ้วย ล้างชามเสมอ และในปีนี้ได้รับการคัดเลือกชนะเลิศการเขียนเรียงความ เนื่องในโอกาสวันแม่แห่งชาติ 12 สิงหาคม 2556 แต่เนื่องจากในวันดังกล่าวคุณแม่ของมาลีและมาลัยเกิดอุบัติเหตุรถชนบาดเจ็บสาหัส ทั้งสองจึงรีบไปดูแลคุณแม่ที่โรงพยาบาลลำปลายมาศ เพราะไม่มีใครดูแล

1. สถานภาพโดยกำเนิดของมาลี และมาลัย คือ.....
 มีบทบาท คือ.....
2. สถานภาพของมาลี และมาลัยอยู่ที่โรงเรียน คือ.....
 มีบทบาท คือ

บัตรเฉลยแบบฝึกการเรียนรู้ที่ 1.2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างแล้วตอบคำถาม ข้อ 1 และข้อ 2

แนวคำตอบ

1. สถานภาพโดยกำเนิดของมาลี และมาลัย คือ เป็นลูก และมาลี กับมาลัยเป็นพี่น้องกัน

มีบทบาท คือดูแลคุณแม่

2. สถานภาพของมาลี และมาลัยอยู่ที่โรงเรียน คือ เป็นนักเรียน

มีบทบาท คือตั้งใจเรียนหนังสือ

บัตรแบบทดสอบหลังเรียน

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง สถานภาพและบทบาท

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก ข ค ง ที่ถูกที่สุด

เพียงข้อเดียว

1. ข้อใดหมายถึง สถานภาพ

ก. สิ่งที่ต้องกระทำ

ข. อำนาจที่จะกระทำการใด ๆ

ค. ปฏิบัติตามหน้าที่ตามสถานภาพที่มีอยู่

ง. ตำแหน่งที่ได้รับ จากการเป็นสมาชิกของบุคคลในสังคม

2. ข้อใดคือสถานภาพโดยกำเนิด

ก. ชาวนา

ข. ชาวสวน

ค. นายแพทย์

ง. เชื้อชาติไทย

3. บทบาทหมายถึงข้อใด

ก. การกระทำตามที่เราต้องการ

ข. การกระทำตามสถานภาพที่มีอยู่

ค. การกระทำตามคำสั่งของเพื่อนร่วมงาน

ง. การกระทำตามผลตอบแทนที่ได้รับจากผู้ว่าจ้าง

4. “คำมีลูกสาวชื่อแก้วตา ทั้งสองเป็นคนไทย” ข้อความนี้ไม่กล่าวถึงสถานภาพใด
- ก. สถานภาพทางเพศ
 - ข. สถานภาพทางเชื้อชาติ
 - ค. สถานภาพทางการเมือง
 - ง. สถานภาพการสมรส
5. ข้อใดไม่ใช่ สถานภาพที่ได้มาภายหลัง
- ก. สถานภาพทางอายุ
 - ข. สถานภาพทางการศึกษา
 - ค. สถานภาพทางอาชีพ
 - ง. สถานภาพทางการสมรส
6. นักเรียนควรปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับสถานภาพในข้อใดมากที่สุด
- ก. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
 - ข. ทำงานหาเงินระหว่างเรียน
 - ค. ทำงานช่วยการโรงในชั่วโมงที่เรียน
 - ง. ไปโรงเรียนสายทุกวัน เพราะดูโทรทัศน์จนดึก
7. ข้อใด ไม่ใช่ การปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท
- ก. ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน
 - ข. เคารพเชื่อฟังบิดามารดา
 - ค. ไม่มีบทบาทใด ๆ ในกิจกรรมของชุมชน
 - ง. รักษาสิ่งแวดล้อมและร่วมกิจกรรมประเพณีของชุมชน

8. การกระทำของบุคคลในข้อใดที่เหมาะสมกับสถานภาพ และบทบาท
ของการเป็นนักเรียน

- ก. ทอง เข้าร่วมประท้วงการรับจำนำข้าวเปลือก
- ข. แทน ยอมให้ครูลงโทษเพราะไม่เคยส่งการบ้าน
- ค. ทิว พุดจาหายบคายที่ญาติผู้ใหญ่กล่าวตำหนิติเตียน
- ง. ทา ใช้เวลาในวันอาทิตย์ เข้าไปคู่อัดถนนในบ่อนใกล้บ้าน

9. บุคคลในสังคมข้อใดที่กระทำตามตำแหน่งที่กำหนดไว้ได้ดีที่สุด

- ก. ผู้นำหมู่บ้าน ไม่สนใจชุมชนเพราะถือว่าชาวบ้านเลิกเข้ามาทำงานแล้ว
- ข. ตำรวจจับกุมผู้ที่ส่งยาเสพติดให้แก่บุคคลในท้องถิ่น ทั้งที่รู้ว่าเป็นนักเรียน
- ค. นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล มีอคติหมู่บ้านนั้น ๆ ที่ไม่ลงคะแนนให้ตน
- ง. พ่อแม่ มีหน้าที่เลี้ยงดูลูก ๆ แต่ห้ามไปเกี่ยวข้องกับหรือสัมพันธ์กับใครในสังคม

10. “ครูสอนหนังสือ นักเรียนตั้งใจเรียน” ข้อความดังกล่าวสอดคล้องกับข้อใด

- ก. โรงเรียน
- ข. ครอบครัว
- ค. ความรับผิดชอบ
- ง. สถานภาพและบทบาท

บัตรเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องสถานภาพและบทบาท

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก ข ค ง ที่ถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

ข้อ	คำตอบ
1	ก
2	ง
3	ข
4	ค
5	ก
6	ก
7	ค
8	ข
9	ข
10	ง

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2553). สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2553). สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คำนึ่ง ชัยสุวรรณรักษ์ และธีระพล บุญสร้าง. (2547). ประชาธิปไตยในวิถีชีวิตไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แม็ค.

ชัยฤทธิ ศีลาเดช และจตุพร ศีลาเดช. (2551). หนังสือเรียนเสริม สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป. 5. กรุงเทพฯ : แม็ค.

มัลลิกา ตันตน์นันทน์ และคณะ. (2549). ชีวิตงามตามคำสอนของพระเจ้าอยู่หัว เล่ม 2. นนทบุรี : บี มีเดีย กรุ๊ป (ประเทศไทย).

เยาวลักษณ์ อักษร สุพน ทิมอ่ำ และวิริยะ บุญยะนิวาสน์. (ม.ป.ป.). หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

สำนักงานคณะกรรมการเล็อกตั้ง. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตย สำหรับครู-อาจารย์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สหายบล็อก และการพิมพ์.

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน,กระทรวงศึกษาธิการ. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.

อมร รักษาสัตย์. (2543). ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน : คู่มือการเรียนการสอน
การเผยแพร่และการมีส่วนร่วม สำหรับครูอาจารย์
และผู้นำชุมชน. กรุงเทพฯ : การันต์การพิมพ์.

เอกรินทร์ สีมหาศาล รุจิร ภู่อาระ และสุสรดิษฐ์ ทองเปรม. (ม.ป.ป.). สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ป.5.ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551.
พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง สถานภาพและบทบาท

เวลา 1 ชั่วโมง

สอนวันที่เดือน.....พ.ศ.....

สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ส2.1 ป.5 /1 ยกตัวอย่างและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี

1. สาระสำคัญ

การอยู่ร่วมกันในสังคมจะต้องรู้ และเข้าใจในสถานภาพซึ่งเป็นตำแหน่งหรือฐานะของบุคคลที่สังคมกำหนดขึ้น และปฏิบัติตนตามบทบาทให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และพัฒนาตนเองที่ชอบธรรมมุ่งสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศต่อไป

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายของสถานภาพ และบทบาทได้
2. บอกประเภทของสถานภาพได้
3. ยกตัวอย่างการปฏิบัติตนตามสถานภาพและบทบาทได้

3. สาระการเรียนรู้

1. ความหมาย และประเภทของสถานภาพ
2. ความหมายของบทบาท
3. การปฏิบัติตนตามสถานภาพ และบทบาท

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้
2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง สถานภาพ และบทบาท จำนวน 10 ข้อ เพื่อวัดความรู้พื้นฐาน
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับบุคคลในสังคมทำไมแต่ละคนจึงปฏิบัติตนไม่เหมือนกัน หรือเพราะเหตุใดจึงต้องทำเช่นนั้น โดยครูให้นักเรียนดูรูปภาพทหาร ตำรวจ ครู นักเรียน พ่อแม่ และลูก เพื่อให้ นักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ครูกระตุ้นความสนใจโดยใช้คำถามดังต่อไปนี้
 - รูปภาพใดคือทหาร ตำรวจ ครู นักเรียน พ่อแม่ และลูก ๆ
 - รูปภาพที่มีลักษณะเช่นนี้ นักเรียนเคยเห็นหรือไม่ ให้บอกชื่อตำแหน่งทางสังคมที่รู้จัก เช่น แพทย์ ฯลฯ
 - บุคคลในรูปภาพหรือบุคคลที่นักเรียนได้กล่าวมากระทำตนในสังคมแตกต่างกันอย่างไร เพราะเหตุใด

ขั้นสอน

1. ครูแจกชุดการเรียนรู้พลเมืองดี ชุดที่ 1 เรื่อง สถานภาพ และบทบาท คนละ 1 ชุด
2. นักเรียนอ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เข้าใจ
3. นักเรียนอ่านคำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ และอ่านบัตรคำสั่ง ด้วยตนเองให้เข้าใจ
4. นักเรียนแต่ละคนศึกษาจากบัตรเนื้อหาอย่างละเอียดจากชุดการเรียนรู้ โดยครูคอยสังเกตการณ์ดำเนินกิจกรรมของนักเรียน และคอยให้คำปรึกษาแนะนำ

5. นักเรียนแต่ละคนตอบคำถามแบบฝึกการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้พลเมืองดี ชุดที่ 1 เรื่อง สถานภาพ และบทบาท

ขั้นสรุป

1. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับความหมายของสถานภาพ และบทบาท ประเภทลักษณะของสถานภาพ ความสำคัญของสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของคนในสังคม และการปฏิบัติตนตามสถานภาพ และบทบาทของบุคคลในสังคมไทยให้เป็นพลเมืองที่ดี

2. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

1. รูปภาพนักเรียนชาย รูปภาพนักเรียนหญิง รูปภาพข้าราชการทหาร รูปภาพข้าราชการตำรวจ
รูปภาพข้าราชการครู
2. ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องสถานภาพ และบทบาท

5.2 แหล่งเรียนรู้

- ห้องสมุด โรงเรียน

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัด

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน
3. การทดสอบ

6.2 เครื่องมือการวัดผลและประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน
2. แบบประเมินผลงานนักเรียน
3. แบบทดสอบ

6.3 เกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
2. ประเมินการตรวจผลงาน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
3. นักเรียนได้คะแนนแบบทดสอบ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นายวาทีน แก้วไชสง)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

บันทึกผลหลังสอน

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ/วิธีแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายมนุ สาทิน)

ตำแหน่ง ครู โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....



ชุดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ชุดที่ 2 เรื่องสิทธิ และเสรีภาพ



มุน สารสิน

โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้

ชุดการเรียนรู้นี้ได้จัดทำขึ้น เพื่อให้ประกอบการสอนของครู และนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนด เมื่อเรียนจบชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ลีทิจและเสรีภาพ เวลา 1 ชั่วโมง นักเรียนจะมีความรู้เรื่อง ลีทิจ เสรีภาพของบุคคล และการปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง

ชุดการเรียนรู้แต่ละเรื่องประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. บัตรคำสั่ง
2. บัตรแบบทดสอบก่อนเรียนและบัตรเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
3. บัตรเนื้อหา
4. บัตรแบบฝึกการเรียนรู้และบัตรเฉลยแบบฝึกการเรียนรู้
5. บัตรแบบทดสอบหลังเรียนและบัตรเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

บัตรคำสั่ง

นักเรียนศึกษาชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ลีทิจและเสรีภาพ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาบัตรคำสั่งและทำแบบทดสอบก่อนเรียนตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย
2. ศึกษาบัตรเนื้อหา และทำกิจกรรมในบัตรแบบฝึกการเรียนรู้
3. ตรวจคำตอบจากบัตรเฉลยแบบฝึกการเรียนรู้ ถ้าไม่ถูกศึกษาเนื้อหาใหม่ และแก้ไขให้ถูกต้อง
4. ทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยความซื่อสัตย์ โดยไม่เปิดเฉลยดูก่อน

บัตรแบบทดสอบก่อนเรียน

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง สิทธิและเสรีภาพ

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก ข ค ง ที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. สิทธิ สัมพันธ์กับข้อใด
 - ก. ขับรถชนคนตาย
 - ข. ใช้ปืนจี้ตัวประกัน
 - ค. ชวนน้องอ่านหนังสือ
 - ง. ละเมิดกฎระเบียบของโรงเรียน
2. “ความมีอิสระของบุคคล ที่กระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ” สัมพันธ์กับข้อใด
 - ก. สิทธิ
 - ข. เสรีภาพ
 - ค. สถานภาพ
 - ง. หน้าที่ของพลเมือง
3. ข้อใดเป็นสิ่งที่กำหนดสิทธิ เสรีภาพของบุคคล
 - ก. กฎหมาย
 - ข. ความต้องการ
 - ค. ครูและนักเรียน
 - ง. พฤติกรรมของบุคคล

4. ข้อใดเป็นสิทธิที่นักเรียนควรปฏิบัติ
- ก. ขอความช่วยเหลือจากรัฐเท่านั้น
 - ข. ขอข้อมูลเพื่อรับรู้ว่าวสารการจํานำข้าว
 - ค. การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเสมอภาค
 - ง. การรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี
5. ข้อใดเป็นสิทธิ เสรีภาพของนักเรียนตามกฎหมาย
- ก. ไม่แสดงความเคารพพระมหากษัตริย์
 - ข. มีฐานะยากจนแม่ป่วยจึงรับจ้างส่งยาเสพติด
 - ค. ลาโรงเรียน 1 วัน เพื่อไปเยี่ยมญาติที่ป่วยในต่างจังหวัด
 - ง. ไม่มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ
6. ข้อใดใช้เสรีภาพเกินขอบเขต
- ก. วีนอกกำลังกายบนถนนสาธารณะ
 - ข. ไม่ไปหาเพื่อน เพราะไปทำบุญที่วัดในวันพระ
 - ค. แสดงความก้าวร้าวไม่ยอมรับ ที่ครูให้การบ้านนักเรียน
 - ง. ชุมนุมประท้วงโรงงานผลิตหัวอาหารเพราะได้รับกลิ่นเหม็น
7. ใครทำตามสิทธิเสรีภาพของตนเองได้เหมาะสมที่สุด
- ก. ทองมา ยกพวกตีกันเพื่อรักษาศักดิ์ศรี
 - ข. มีวีนอกกำลังกายบนถนนสาธารณะ
 - ค. แดงขับจี้มอเตอร์ไซด์แข่งขันกันบนถนนสาธารณะ
 - ง. ทองไม่ช่วยพ่อแม่ทำงาน และชอบขาดเรียนเป็นประจำ

8. การปฏิบัติตามสิทธิเสรีภาพ ยกเว้น ข้อใด

- ก. ค่อยทางโทรศัพท์เป็นเวลานาน
- ข. นั่งฟังเพลงเบา ๆ ภายในบ้าน
- ค. ใช้ท่อนไม้ขวางถนนหน้าบ้าน
- ง. นอนตื่นสายเพราะเป็นวันหยุด

9. ข้อใดเป็นผลดีของการปฏิบัติตามสิทธิเสรีภาพ

- ก. ทุกคนมีฐานะดี
- ข. ชุมชนมีระเบียบเรียบร้อย
- ค. แสดงความคิดเห็นเกินขอบเขต
- ง. สามเณรออกไปเล่นฟุตบอลที่ลานวัด

10. บุคคลใดที่ควรยกย่องมากที่สุด

- ก. ทวีมีฐานะยากจนมาก แต่ไม่ขโมยทรัพย์สินของคนอื่น
- ข. สาครฐานะร่ำรวยเพราะรับจ้างผลิตยาบ้ากลางหุบเขา
- ค. อมรไม่ทำงาน แต่ไปรับอาหารจากพระทุกวัน
- ง. บังอรขายผัก ผลไม้ให้เงินลูกไปเล่นเกม

บัตรเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สิทธิและเสรีภาพ

ข้อ	คำตอบ
1	ค
2	ข
3	ก
4	ง
5	ค
6	ค
7	ข
8	ค
9	ข
10	ก

บัตรเนื้อหาชุดการเรียนรู้ พลเมืองดี
ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สิทธิและเสรีภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ส2.1 ป.5/1 เสนอวิธีการป้องกันคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิด

สิทธิเด็ก

สาระสำคัญ

พลเมืองดีของสังคมต้องรู้สิทธิเสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น ปฏิบัติตนตามสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย กฎระเบียบ กฎหมาย และศีลธรรมอันดีในสังคม ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนหากทุกคนยอมรับเคารพในสิทธิเสรีภาพ ก็จะทำให้สมาชิกในสังคมมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมาย ของสิทธิ และเสรีภาพได้
2. บอกสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลตามกฎหมายได้
3. ยกตัวอย่างการปฏิบัติตนตามสิทธิ และเสรีภาพได้

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายสิทธิ และเสรีภาพ
2. สิทธิเสรีภาพของบุคคล ตามกฎหมาย
3. การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามสิทธิ เสรีภาพ

สิทธิ และเสรีภาพ

การอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคมเพื่อเป็นพลเมืองดีนั้นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ และเสรีภาพ ดังนี้

สิทธิ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรมที่บุคคลพึงมีในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ โดยอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย หรือได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย

สิทธิของบุคคลในการเป็นพลเมืองดี

บุคคลย่อมมีสิทธิ ตามกฎหมาย ดังนี้

1. สิทธิในทรัพย์สินของตน
2. สิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. สิทธิเสมอกันในการรับบริการทางด้านสาธารณสุขที่เหมาะสมได้มาตรฐาน
4. สิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม
5. สิทธิในชีวิตและร่างกาย จากการใช้ความรุนแรงหรือการปฏิบัติไม่เป็นธรรม
6. สิทธิบุคคลในครอบครัว
7. สิทธิที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารสาธารณะ
8. สิทธิในการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์
9. สิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครอง
10. สิทธิที่จะมีส่วนร่วม บำรุงรักษาและได้รับประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เสรีภาพ หมายถึง การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสิ่งต่าง ๆ ของบุคคลตาม

ที่ตนต้องการปรารถนาโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

เสรีภาพของบุคคล ตามกฎหมาย ดังนี้

1. เสรีภาพในเคหสถาน
2. เสรีภาพในการเดินทาง
3. เสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร

4. เสรีภาพในการสื่อสาร
5. เสรีภาพในการนับถือศาสนา
6. เสรีภาพในการประกอบอาชีพ
7. เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การโฆษณา
8. เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามสิทธิ เสรีภาพ

การปฏิบัติตนเป็นคนดี โดยยึดหลักในการดำเนินชีวิตประพฤติตน ดังนี้

1. เคารพบิดามารดา เคารพปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า ผู้สูงอายุ เคารพครูอาจารย์ และเพื่อน ๆ
2. ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี เคารพในกฎหมาย ระเบียบของโรงเรียน และกติกาของชุมชน
3. ไม่รังแกผู้อื่น ไม่ขโมยทรัพย์สินของผู้อื่น
4. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเหตุผลในการตัดสินใจหาข้อขัดแย้ง
5. มีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน

การปฏิบัติตามสิทธิ เสรีภาพต่อตนเอง และบุคคลอื่น ส่งผลให้สังคมเกิดความสงบสุข เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติต่อกันระหว่างพ่อ แม่ ลูก เพื่อน ๆ การปฏิบัติต่อกันระหว่างครูกับนักเรียน แต่หากบุคคลไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติเกินขอบเขตของกฎหมายสังคมเกิดความสับสนวุ่นวาย คนในสังคมไม่มีความสุข

บัตรแบบฝึกการเรียนรู้ที่ 1.1

เรื่อง สติธิและเสรีภาพ

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ความหมายของสติธิ และหน้าที่

1. สติธิ หมายถึง.....

.....

2. เสรีภาพ หมายถึง.....

.....

ตอนที่ 2 ให้นำคำที่กำหนดให้ไปเติมหน้าข้อความที่สัมพันธ์กัน

สติธิ

เสรีภาพ

.....1. ทองมาสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน

.....2. สูดามีฐานะยากจน แต่ก็ไปรับบริการทางด้านสาธารณสุขเป็นประจำ

.....3. ทองใบเดินทางไปเชียงใหม่ และไปกราบไหว้พระธาตุดอยสุเทพ

.....4. ทองดีเล่นเฟสบุ๊กกับทองมัยเพื่อสอบถามความเป็นอยู่ในต่างประเทศ

.....5. ผมขอแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ถึงแม้ว่าคุณไม่พอใจก็ตาม

ตอนที่ 3 จากภาพที่ 1 ถึง ภาพที่ 3 มีความสัมพันธ์กับสิทธิ เสรีภาพด้านใดบ้าง

ภาพที่ 1



ที่มา : lasallechote.ac.th

ภาพที่ 2



ที่มา : index.mthai.com

ภาพที่ 3



ที่มา : <http://www.thairath.co.th/content/edu/221004>

วันที่ 27 สิงหาคม 2557

ภาพที่ 4



ที่มา : <http://www.88foto.com/photos-gallery/>

บัตรเฉลยแบบฝึกการเรียนรู้ที่ 1.1

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามต่อไปนี้

แนวคำตอบ ตอนที่ 1 - 3

ตอนที่ 1 ให้บอกความหมายของคำต่อไปนี้

1. สิทธิ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรมที่บุคคลจะทำการใด ๆ ได้อย่างอิสระ ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

2. เสรีภาพ หมายถึง การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสิ่งต่าง ๆ ของบุคคลตามที่ตนต้องการปรารถนาโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ตอนที่ 2 ให้นำคำที่กำหนดให้ไปเติมหน้าข้อความที่สัมพันธ์กัน

.....สิทธิ.....1. ทองมาสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน

.....สิทธิ.....2. สุคามีฐานะยากจน แต่ก็ไปรับบริการทางด้านสาธารณสุขเป็นประจำ

.....เสรีภาพ ..3. ทองใบเดินทางไปเชียงใหม่ และไปกราบไหว้พระธาตุดอยสุเทพ

.....เสรีภาพ.. 4. ทองดีเล่นเฟสบุ๊กกับทองมัยเพื่อสอบถามความเป็นอยู่ในต่างประเทศ

.....เสรีภาพ.. 5. ผมขอแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ถึงแม้ว่าคุณไม่พอใจก็ตาม

ตอนที่ 3 จากภาพที่ 1 ถึง ภาพที่ 3 มีความสัมพันธ์กับสิทธิ เสรีภาพ

ภาพที่ 1 สิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพที่ 2 สิทธิในชีวิตและร่างกาย จากการใช้ความรุนแรงหรือการปฏิบัติ

ไม่เป็นธรรม

ภาพที่ 3 เสรีภาพในการนับถือศาสนา

ภาพที่ 4 เสรีภาพในการประกอบอาชีพ

บัตรแบบฝึกการเรียนรู้ที่ 2.2
เรื่อง สิทธิและเสรีภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ถูกต้องและเขียนเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- 1. นักเรียนไม่ต้องเคารพบิดามารดาของผู้อื่น เพราะไม่ใช่ญาติของเราโดยตรง
- 2. เข้าเล่นเกมคอมพิวเตอร์ทั้งวัน ดีกว่าเดินทางไปรดน้ำดำหัวปู่ ย่า ในวันสงกรานต์
- 3. งามตาแสดงความเคารพครู โดยการไหว้ด้วยความนอบน้อมอยู่เสมอ
- 4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร่วมมือจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด
- 5. เก็บกระเป๋าสตางค์ได้เปิดดู ไม่มีเงิน แต่มีเอกสารบัตรประจำตัวประชาชน จึงโยนทิ้ง
- 6. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีต้องทำงานหาเงินเรียนหนังสือ
- 7. นักเรียนนำอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวมาตัดสินปัญหา

บัตรเฉลยแบบฝึกการเรียนรู้ที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ถูกต้องและเขียนเครื่องหมาย X

หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

....X.... 1.

....X.... 2.

.../.... 3.

.../.... 4.

....X.... 5.

....X.... 6.

....X.... 7.

แบบทดสอบหลังเรียน

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง สิทธิและเสรีภาพ

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก ข ค ง ที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. สิทธิ หมายถึงข้อใด
 - ก. รูปร่าง ลักษณะหน้าตา
 - ข. จุดยืน อุดมการณ์ของเรา
 - ค. การกระทำการ โดยชอบด้วยกฎหมาย
 - ง. กระทำการใด ๆ เหนือขอบเขตของกฎหมาย
2. การกระทำการของบุคคลตามสิทธิที่ตนมีอยู่โดยไม่รุกรานสิทธิของผู้อื่นหมายถึงข้อใด
 - ก. สิทธิ
 - ข. หน้าที่
 - ค. เสรีภาพ
 - ง. บทบาท
3. อำนาจ หรือการกระทำใด ๆ ตามสิทธิ เสรีภาพของบุคคล เกี่ยวข้องกับสิ่งใด
 - ก. กฎหมาย
 - ข. ความต้องการ
 - ค. ครูและนักเรียน
 - ง. ผลประโยชน์ที่ตนได้รับ

4. ข้อใดถือว่าเป็นการกระทำผิดทั้งสิทธิ และเสรีภาพ

- ก. เปิดวิทยุตั้ง ๆ ในบ้านตนเอง
- ข. สวมมนต์ทำวัตรเช้า เย็น เฉพาะวันเสาร์
- ค. การใช้ทรัพยากรในโรงเรียนอย่างประหยัด
- ง. การศึกษาจนสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

5. ข้อใดเป็นสิทธิ เสรีภาพของนักเรียน ยกเว้น

- ก. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ข. เปลี่ยนศาสนาที่เคยนับถือเป็นศาสนาคริสต์
- ค. ลาโรงเรียน 1 วัน เพื่อไปเยี่ยมญาติที่ป่วยในต่างจังหวัด
- ง. ไม่เข้าเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เพราะไม่ชอบและไม่มีเข้าใจในวิชานี้

6. ข้อใดใช้เสรีภาพเกินขอบเขต

- ก. วิ่งออกกำลังกายบนถนนสาธารณะ
- ข. ปิดป้ายโฆษณาตามกำแพงส่วนบุคคล
- ค. รับวัฒนธรรมต่างชาติทั้งหมดมาพัฒนาชุมชน
- ง. ชุมนุมประท้วงโรงงานผลิตหัวอาหารสัตว์เพราะส่งกลิ่นเหม็น

7. ใครทำตามสิทธิเสรีภาพของตนเองได้เหมาะสมที่สุด

- ก. เป็นคนไทยแต่ไม่ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
- ข. ไม่เคารพพ่อแม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามสิทธิ เสรีภาพแห่งตน
- ค. บุคคลไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเพราะสังคมมีแต่ความสับสนวุ่นวาย
- ง. การร่วมกิจกรรมในโรงเรียน และช่วยเหลือผู้อื่นเป็นผู้มีจิตสาธารณะ

8. การปฏิบัติตามสิทธิเสรีภาพ ยกเว้น ข้อใด

- ก. การสื่อสารทางโทรศัพท์
- ข. นั่งฟังเพลงเบา ๆ ภายในเคหสถาน
- ค. ใช้ขอนไม้กีดขวางถนนในหมู่บ้าน
- ง. นอนตื่นสายเพราะเป็นวันหยุด

9. ข้อใดเป็นสิทธิ เสรีภาพที่ควรปฏิบัติ

- ก. กินขนมในห้องสมุด
- ข. พุดคุยในห้องประชุม
- ค. วิ่งเล่นในเวลาพักเที่ยง
- ง. ทิ้งถุงขนมลงพื้นห้องเรียน

10. บุคคลใดที่ควรยกย่องมากที่สุด

- ก. ทวีมีฐานะยากจนมาก แต่ไม่ขโมยทรัพย์สินของคนอื่น
- ข. สาครฐานะร่ำรวยเพราะรับจ้างผลิตยาบ้ากลางหุบเขา
- ค. อมรไม่ทำงาน แต่ไปรับอาหารจากพระทุกวัน
- ง. บั๊งอขายผัก ผลไม้ให้เงินลูกไปเล่นเกม

บัตรเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สิทธิและเสรีภาพ

ข้อ	คำตอบ
1	ก
2	ก
3	ก
4	ก
5	ง
6	ง
7	ง
8	ก
9	ค
10	ก

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**
พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). **สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา**
ขั้นพื้นฐาน. แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). **สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา**
ขั้นพื้นฐาน.แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คำนึ่ง ชัยสุวรรณรักษ์ และธีระพล บุญสร้าง. (2547). **ประชาธิปไตยในวิถีชีวิตไทย.**
 พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แม็ค. .
- ชัยฤทธิ ศีลาเดช และจตุพร ศีลาเดช. (2551). **หนังสือเรียนเสริมสังคมศึกษา**
ศาสนาและวัฒนธรรม ป. 5.กรุงเทพฯ : แม็ค.
- มัลลิกา ตันตน์นันทน์ และคณะ. (2549). **ชีวิตงามตามคำสอนของพระเจ้าอยู่หัว เล่ม 2. นนทบุรี :**
บี มีเดีย กรุ๊ป (ประเทศไทย).
- เยาวลักษณ์ อักษร สุพน ทิมอ่ำและวิริยะ บุญยะนิวาสน์. (ม.ป.ป.). **หนังสือเรียน**
รายวิชาพื้นฐาน. สังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.
 พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม (พระตำหนักสวนกุหลาบมัธยม). (2554).
การปฏิบัติตามสิทธิและเสรีภาพของตนเองตามกฎหมาย. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2556.
 จาก <http://www.kjn.ac.th/pittaya/youth/HTMLs/Role3.html>

วิกิซอร์ซ. (2554). “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พุทธศักราช 2554” สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2556, จาก <http://th.wikisource.org/wiki/>

สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตย

สำหรับครู-อาจารย์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

สหายบลิ๊อคและการพิมพ์.

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

อมร รักษาสัตย์. (2543). ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน : คู่มือการเรียนการสอน

การเผยแพร่และการมีส่วนร่วม สำหรับครูอาจารย์ และผู้นำชุมชน. กรุงเทพฯ :

การ์นต์การพิมพ์.

เอกรินทร์ สีมหาศาล รุจิร ภู่อาระ และสุสรดิษฐ์ ทองเปรม. (ม.ป.ป.). สังคมศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม ป.5. ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง สิทธิ และเสรีภาพ

เวลา 1 ชั่วโมง

สอนวันที่เดือน.....พ.ศ.....

สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ส2.1 ป.5/1 ยกตัวอย่างและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ ในฐานะพลเมืองดี

1. สาระสำคัญ

พลเมืองดีของสังคมต้องรู้สิทธิเสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น ปฏิบัติตนตามสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย กฎระเบียบ และศีลธรรมอันดีในสังคม ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนหากทุกคนยอมรับเคารพในสิทธิเสรีภาพ ก็จะทำให้สมาชิกในสังคมมีความสุข

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมาย ของสิทธิ และเสรีภาพได้
2. บอกสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลตามกฎหมายได้
3. ยกตัวอย่างการปฏิบัติตนตามสิทธิ และเสรีภาพได้

3. สาระการเรียนรู้

1. ความหมายสิทธิ และเสรีภาพ
2. สิทธิเสรีภาพของบุคคล ตามกฎหมาย
3. การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามสิทธิ เสรีภาพ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้
2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง สังคมแห่งสิทธิเสรีภาพจำนวน 10 ข้อ เพื่อวัดความรู้พื้นฐาน

3. สนทนาซักถามนักเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้อยากเรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ โดยการตั้งคำถามต่อไปนี้

- นักเรียนชอบทำอะไรบ้าง
- สิ่งที่นักเรียนชอบหรือกระทำนั้นเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นหรือไม่อย่างไร
- ถ้าคนในสังคมกระทำการใด ๆ อย่างอิสระเสรีที่ตนปรารถนาจะเกิดผลอย่างไร

ขั้นสอน

1. ครูตั้งคำถามต่อไปอีกว่าการกระทำตามลักษณะสิทธิเสรีภาพใดเป็นการกระทำที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

2. ครูแสดงภาพการกระทำใด ๆ ใดอย่างอิสระ โดยได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย และรูปภาพการกระทำที่กฎหมายไม่คุ้มครอง และตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนหาคำตอบให้แก่

- สิทธิหมายถึงอะไร
- เสรีภาพหมายถึงอะไร
- ถ้าเราเคารพสิทธิของคนอื่นจะเกิดผลดีอย่างไร
- ตามปกติเสรีภาพใดที่กระทำโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง
- นักเรียนเคยละเมิดสิทธิของผู้อื่นหรือไม่ หากละเมิดสิทธิแล้วส่งผลต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง
- ทำไมการมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายจึงบ่งบอกความเป็นประชาธิปไตย

3. เมื่อนักเรียนได้รับเอกสารชุดการเรียนรู้ชุดที่ 2 ตามที่แจกให้คนละ 1 ชุด ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามแผนในชุดการเรียนรู้ โดยครูคอยสังเกตการณ์ดำเนินกิจกรรมของนักเรียน และคอยให้คำปรึกษาแนะนำเมื่อนักเรียนสงสัย

4. จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายผลการศึกษาจากชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องสังคมแห่งสิทธิเสรีภาพ

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสิทธิเสรีภาพตามที่กฎหมายคุ้มครอง
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

5.1 สื่อการเรียนรู้

1. ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องสังคมแห่งสิทธิเสรีภาพ
2. รูปภาพการกระทำตามสิทธิที่กฎหมายคุ้มครอง และไม่คุ้มครอง
3. รูปภาพเสรีภาพส่วนบุคคลตามกฎหมาย

5.2 แหล่งเรียนรู้

- ห้องสมุด โรงเรียน

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัด

1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจสอบผลงาน
3. การทดสอบ

6.2 เครื่องมือการวัดผลและประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน
2. แบบประเมินผลงานนักเรียน
3. แบบทดสอบ

6.3 เกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงาน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
2. ประเมินการตรวจสอบผลงาน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
3. นักเรียนได้คะแนนแบบทดสอบ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นายวาทีน แก้วไธสง)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง

วันที่เดือน.....พ.ศ.....

บันทึกผลหลังสอน

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/วิธีแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายมนุญ สารสิน)

ตำแหน่ง ครู โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน – หลังเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษร ก ข ค ง ที่ถูกที่สุด เพียงข้อเดียว

1. ข้อใด หมายถึงสถานภาพ
 - ก. ชั้นชั้นของบุคคลในสังคม
 - ข. ฐานะ ตำแหน่งของบุคคลในสังคม
 - ค. กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของบุคคลในสังคม
 - ง. อำนาจการกระทำใด ๆ ของบุคคลในสังคม
2. “การกระทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้” หมายถึงข้อใด
 - ก. ค่านิยม
 - ข. บทบาท
 - ค. สถานภาพ
 - ง. ความรับผิดชอบ
3. ข้อใดไม่ใช่สถานภาพโดยกำเนิด
 - ก. แมวเกิดที่จังหวัดนครราชสีมา
 - ข. พี่เป็นชาวอีสานเชื้อชาติไทย
 - ค. สินเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 - ง. ใจมีพี่น้องร่วมสายโลหิตทั้งหมด 3 คน
4. “ผู้ที่มีสถานภาพใดก็ย่อมต้องมีบทบาทและหน้าที่ที่สัมพันธ์กับสถานภาพนั้น” จากข้อความนี้ ข้อใดปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง
 - ก. เกม ตั้งใจเรียน ใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย
 - ข. ศาล ไม่อยากมาโรงเรียน พ่อแม่จึงให้เงินมากกว่าทุกวัน
 - ค. บาน ลอกการบ้านเพื่อน จึงไม่มีเวลาช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน
 - ง. สาม เป็นลูกชายผู้ใหญ่นบ้านจึงไม่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน

5. ข้อใดมีความหมายว่าเสรีภาพ

- ก. กระทำการใด ๆ เกินขอบเขต
- ข. ทุกคนจะทำอะไร ย่อมมีขอบเขต
- ค. เปิดวิทยุโทรทัศน์เสียงดังเท่าไรก็ได้
- ง. ขับรถยนต์โดยไม่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่

6. ข้อใดแสดงถึงการมีเสรีภาพได้อย่างถูกต้อง

- ก. เปิดวิทยุเสียงดัง ภายในบ้านของตนเอง
- ข. เดินทางท่องเที่ยวและพักค้างคืนที่วังน้ำเขียว
- ค. เข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องสิทธิเด็กอย่างเปิดเผยมีอาวุธ
- ง. ชวนเพื่อน ๆ ขับรถมอเตอร์ไซด์แข่งกันบนถนนสาธารณะ

7. “เมื่อเราจะซื้อสินค้าจึงอ่านฉลาก เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ”

ข้อความดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสิทธิบุคคลด้านใด

- ก. สิทธิในทรัพย์สินของตน
- ข. สิทธิการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขาย
- ค. สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองการบริโภค
- ง. สิทธิที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารของหน่วยราชการ

8. สิทธิและเสรีภาพของนักเรียนควรปฏิบัติ คือข้อใด

- ก. ขาดเรียนไปทำงานรับจ้างหาเงิน เพื่อใช้หนี้ให้พ่อแม่
- ข. บวชบรรพชาช่วงปิดเรียน เพื่อศึกษาธรรมะ
- ค. ปฏิบัติตนตามใจพ่อแม่ไม่ว่ากรณีใด ๆ
- ง. ประท้วงขับไล่ผู้อำนวยการโรงเรียน

9. หน้าที่ หมายถึงข้อใด

- ก. ตำแหน่งหรือฐานะของบุคคลที่สังคมกำหนดขึ้น
- ข. การกระทำตามสถานภาพ บทบาทหน้าที่ของบุคคลที่กำหนดไว้
- ค. การปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด หรืองดเว้นการปฏิบัติตามสถานภาพ
- ง. การปฏิบัติได้อย่างอิสระ กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

10. ลักษณะความสำคัญของหน้าที่ ที่มีต่อบุคคลมากที่สุด คือข้อใด

- ก. เพื่อรู้แนวทางการหาผลประโยชน์กับผู้อื่น
- ข. เพื่อไม่รู้สิ่งที่พึงกระทำ จะได้ปฏิเสธความรับผิดชอบ
- ค. เพื่อให้บุคคลเกิดความยึดมั่นถือมั่นในหน้าที่ของตนเอง
- ง. เพื่อรู้สิ่งที่พึงกระทำ เป็นแนวทางการปฏิบัติต่อตนและผู้อื่น

11. ข้อใด ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

- ก. ไม่ลักขโมย ชอบยืมให้กัน
- ข. ไม่ทำการบ้านในโรงเรียน
- ค. ชอบพูดล้อเลียนเพื่อนเป็นประจำ
- ง. ซื้อเหล้าและบุหรี่ให้พ่อแม่เกือบทุกวัน

12. ยกตัวอย่างหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ คือข้อใด

- ก. นานเป็นนักเรียนเดินผ่านหน้าโรงเรียนทุกวัน
- ข. มีเล่นไลน์หาเพื่อนเวลาที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- ค. สมทำการบ้านส่งครู แต่ผิดเกินครึ่งจึงต้องทำมาใหม่
- ง. ปานหนีเรียนไปซ้อมกีฬา เพราะไม่ชอบวิชาที่ครูสอน

13. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนตามหน้าที่ได้อย่างไร

- ก. ส้มครเป็นทหารพราน
- ข. ช่วยตำรวจจับกุมผู้กระทำความผิด
- ค. ขอเงินพ่อแม่เพื่อร่วมบริจาคช่วยเหลือสังคม
- ง. เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ และตั้งใจเรียนหนังสือ

14. ข้อใดกล่าวถึงคุณลักษณะพลเมืองดี ได้ถูกต้อง

- ก. ชอบแสวงหาผลประโยชน์เพื่อสนองตนเอง
- ข. เดินไปเดินมาเวลาครูอธิบายในห้องเรียน
- ค. แต่งกายสุภาพ ตรงเวลา ซื่อสัตย์
- ง. สั่งให้เพื่อน ๆ เก็บเศษกระดาษ

15. พลเมืองดีมีคุณลักษณะอย่างไร

- ก. ไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุคคลใด
- ข. เสียสละ อดทน ให้อภัย
- ค. นิยมรับวัฒนธรรมของต่างชาติ
- ง. ไม่เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

16. ใครควรได้รับการยกย่องว่ามีคุณลักษณะของพลเมืองดี

- ก. มะลิเป็นนักเรียน ไปซื้อเหล้าเพราะได้ค่าจ้าง
- ข. สมศักดิ์เรียนหนังสือเก่งจึงให้เพื่อนลอกการบ้าน
- ค. สมพรชวนน้อง ๆ เล่นปิงปองในเวลาหลังเลิกเรียน
- ง. ขาวโน้มน้าวให้คนอื่นปฏิบัติตาม เพื่อผลประโยชน์ตนเอง

คำชี้แจง. ให้ใช้ความข้างล่างนี้สำหรับตอบคำถามจากข้อ 17-18

“การเห็นคุณค่าของสิ่งนั้นคือศรัทธาซึ่งเป็นการเชื่อต่อสิ่งนั้น และใจก็ยึดเหนี่ยวมุ่งไปหา เช่น ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความสามัคคี ความเสียสละ...”

17. ข้อความข้างต้นกล่าวถึงอะไร

- ก. ศรัทธา
- ข. ความต้องการ
- ค. การแสวงหาความรู้
- ง. ความดีความเลวเป็นของคู่กัน

18. ความเชื่อต่อสิ่งใดทำให้ชีวิตมีความสุข ยกเว้น ข้อใด

- ก. มีระเบียบวินัย
- ข. มีความรับผิดชอบ
- ค. มีความยึดมั่นถือมั่นในตนเอง
- ง. ซื่อสัตย์สุจริต และความสามัคคี

19. ข้อใดไม่เกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก

- ก. ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม
- ข. ได้รับทุกอย่างตามที่เด็กต้องการ
- ค. ได้รับการปกป้องคุ้มครอง
- ง. การมีชีวิตรอดอย่างปลอดภัย

20. ข้อใด ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิเด็ก

- ก. สนับสนุนให้เด็กได้รับการศึกษา
- ข. ใช้แรงงานเด็กตามที่กฎหมายกำหนด
- ค. แม่บอกลูกให้ช่วยเก็บผักเพื่อนำไปขายตลาด
- ง. นักเรียนช่วยเหลืองานครู จึงกระทำผิดกฎหมายของโรงเรียนได้

21. การละเมิดสิทธิเด็ก ยกเว้น ข้อใด

- ก. การทอดทิ้ง
- ข. การทำร้ายทรมาน
- ค. การห้ามเด็กไปขอลาน
- ง. การใช้เด็กแสวงหาผลประโยชน์

คำชี้แจง. “ นายบุญตันไปเที่ยวงานกาชาด โดยเข้าไปตีสนิทกับเด็กหญิงอ่อนแอ อายุ 14 ปี และขอเบอร์โทรศัพท์ของเด็ก และให้เงินเด็กหญิงอ่อนแอ 500 บาท วันต่อมา นายบุญตันได้โทรศัพท์นัดพบพร้อมกับซื้อทองและเสื้อผ้าให้ พูดโน้มน้าว ชักจูงเด็กหญิงอ่อนแอไปที่หอพักแห่งหนึ่ง และกระทำชำเรา ข่มขืน พร้อมกับกักขังหน่วงเหนี่ยว...” ให้นักเรียนตอบคำถามสมมติเหล่านี้ โดยใช้ความรู้ทางการละเมิดสิทธิเด็ก มาประกอบการพิจารณา ตอบคำถาม ข้อ 22

22. ข้อใดเป็นการละเมิดสิทธิเด็ก

- ก. นายบุญตันได้รู้จักกับเด็กหญิงอ่อนแอ
- ข. นายบุญตันพาเด็กหญิงอ่อนแอไปที่หอพัก
- ค. นายบุญตันให้เงินแก่เด็กหญิงอ่อนแอ
- ง. เด็กหญิงอ่อนแอได้รู้จักกับนายบุญตัน

23. ข้อใด ไม่ใช่ แนวทางการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก

- ก. เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก
- ข. คบกับเพื่อน ๆ ที่ติดสารเสพติด
- ค. หลีกเลียงเข้าไปในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม
- ง. ปฏิเสธไปซื้อสุราให้พ่อ หรือญาติผู้ใหญ่ที่นับถือ

24. ถ้านักเรียนพบเห็นเพื่อนถูกทำร้าย ทารุณ ควรปฏิบัติอย่างไร

- ก. วิ่งหนีเอาตัวรอด
- ข. วิ่งเข้าไปช่วยเหลือเพื่อน
- ค. บอกเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้ที่เกิดเหตุ
- ง. ปัดเป็นความลับเพราะกลัวตัวเองเดือดร้อน

25. การปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย คือบุคคลข้อใด

- ก. สถาบันทางศาสนาเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบเท่านั้น
- ข. โรงเรียนทำหน้าที่ตัดสินปัญหาหากมีผู้ละเมิดสิทธิเด็ก
- ค. สถาบันครอบครัวควรอบรมสั่งสอนให้ได้รับการพัฒนา
- ง. ถูกทุกข้อ

26. ข้อใดเป็นการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทยได้ดีที่สุด

- ก. เผยแพร่ข้อมูลถึงภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็ก
- ข. นำข้อมูลที่เด็กถูกละเมิดทางเพศให้คนอื่นรับรู้
- ค. ไม่ควรเผยแพร่ความรู้สิทธิเด็กแก่เด็กและเยาวชน
- ง. สื่อมวลชนควรมุ่งเน้นเสนอภาพการทารุณกรรมแก่เด็ก

27. การปกป้องคุ้มครองสิทธิของตน และผู้อื่น ควรปฏิบัติอย่างไร

- ก. พาเพื่อนไปสูบบุหรี่ในห้องน้ำ
- ข. เพื่อนถูกรังแก จึงพกพาอาวุธติดตัวตลอดเวลา
- ค. ร่วมกิจกรรมทำแผ่นพับเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก
- ง. นักเรียนรวมกลุ่ม เพื่อเรียกร้องให้พวกตนแต่งกายได้อย่างเสรี

28. ข้อใดเป็นประโยชน์ของการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย ยกเว้น

- ก. การกระทำใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้สิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก
- ข. ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย สังคม จิตใจ และสติปัญญา
- ค. เด็ก ๆ มีคนเอาใจ จึงไม่ต้องแสดงความคิดเห็นใด ๆ ทั้งสิ้น
- ง. เด็ก ๆ เติบโตเป็นผู้ใหญ่มีคุณภาพ ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า

29. วัฒนธรรม หมายถึงสิ่งใด
- เกิดขึ้นเองได้
 - เปลี่ยนแปลงไม่ได้
 - มนุษย์คิดและสร้างขึ้น
 - เป็นมรดกและถ่ายทอดไม่ได้
30. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับประเภทของวัฒนธรรม
- วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น โบสถ์
 - วัฒนธรรมทางจิตใจ เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์
 - ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย
 - คนไทยทางภาคอีสานมีขนบธรรมเนียมมบุญบั้งไฟ
31. ทำไมคนไทยมีนิสัยยิ้มแย้มแจ่มใสจนได้รับสมญานามว่า “สยามแห่งเมืองยิ้ม”
- ได้รับวัฒนธรรมจากชาวต่างชาติ
 - ได้ค้าขายและแต่งงานกับชาวต่างชาติ
 - เอกลักษณ์ของคนไทย จึงส่งผลต่อบุคลิกภาพ
 - คนไทยถูกหล่อหลอมตามประเพณีวัฒนธรรมของต่างชาติ
32. ข้อใด ไม่ใช่ เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทย
- พาทีกราบพระแบบเบญจางคประดิษฐ์
 - สมพรและเพื่อน ๆ ไม่ยอมรับวัฒนธรรมของต่างชาติ
 - วันดีนำดอกมะลิไปกราบไหว้คุณแม่ ในโอกาสวันแม่แห่งชาติ
 - มีชัยร่วมกิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษาพร้อมกับชาวต่างชาติในวัด
33. นักเรียนควรช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทยได้อย่างไร
- สะสมภาพศิลป์วัฒนธรรมไทย
 - ยึดรูปแบบการดำเนินชีวิตให้เป็นแบบฝรั่ง
 - ลอกเลียนแบบวัฒนธรรมให้เหมือนชาวต่างชาติ
 - ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายแบบไทย นิยมใช้สินค้าไทย

34. การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ข้อใดควรปฏิบัติมากที่สุด

- ก. วันสงกรานต์รดน้ำดำหัวและรับคำอวยพรจากผู้ใหญ่
- ข. วันพระพากันไปขอหวย และเจิมน้ำมันต์
- ค. วันขึ้นปีใหม่ชวนกันไปท่องเที่ยวทะเล
- ง. วันแม่แห่งชาติพากันขอเงินจากแม่

35. ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ข้อใด

- ก. ความรู้ของชาวบ้านที่สั่งสมมาจากประสบการณ์
- ข. อำนาจของผู้บริหารประเทศที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม
- ค. สิ่งที่คนปฏิบัติจะได้รับรางวัล และได้สิทธิพิเศษในสังคม
- ง. องค์กรอิสระในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับค่าครองชีพของประชาชน

36. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ยกเว้น ข้อใด

- ก. คติความเชื่อ
- ข. เทคโนโลยี
- ค. อาชีพ
- ง. รายได้

37. ข้อใดเป็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ก. เป็นความลับที่ต้องปกปิดไว้
- ข. เป็นความรู้นำมาประยุกต์ใช้ดำรงชีวิต
- ค. เป็นประโยชน์เฉพาะคนในท้องถิ่นเท่านั้น
- ง. เป็นสิ่งที่ล้ำสมัยไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาใดๆ ได้

38. ข้อใดเป็นการแปรรูปผลผลิตของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ก. เนื้อย่างเกาหลี
- ข. การทอดแหตักปลา
- ค. ปลา ร้า ปลาเค็ม ขนุนทอด
- ง. การผลิตรถยนต์จากโรงงาน

39. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน

- ก. เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน
- ข. เพื่อให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีลักษณะเหมือนกัน
- ค. เพื่อถ่ายทอดความรู้แก่คนรุ่นหลังอย่างต่อเนื่อง
- ง. เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น

40. นักเรียนจะช่วยกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนได้อย่างไร

- ก. ไม่นำวัฒนธรรมของท้องถิ่นอื่นมาเผยแพร่
- ข. ช่วยกันรณรงค์ต่อต้านวัฒนธรรมชาวต่างชาติ
- ค. ไปชมหมอลำที่มาแสดงในหมู่บ้านเป็นประจำ
- ง. ดำเนินชีวิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่เปลี่ยนแปลงใด ๆ

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ข	21	ค
2	ข	22	ข
3	ค	23	ข
4	ก	24	ค
5	ข	25	ค
6	ข	26	ก
7	ค	27	ค
8	ข	28	ค
9	ค	29	ค
10	ง	30	ข
11	ก	31	ค
12	ข	32	ข
13	ง	33	ง
14	ค	34	ก
15	ข	35	ก
16	ค	36	ง
17	ก	37	ข
18	ค	38	ค
19	ข	39	ค
20	ง	40	ค

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	ขนาดรูปเล่มสวยงาม กะทัดรัด น่าสนใจ					
2	คำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้มีขั้นตอนชัดเจน ปฏิบัติได้					
3	เนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
4	เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมสำหรับนักเรียน					
5	ภาพประกอบสวยงาม ช่วยให้เข้าใจ และเรียนรู้ได้เร็วขึ้น					
6	นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตรงตามจุดประสงค์					
7	ใช้เวลาในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม					
8	ภาษาที่ใช้สื่อเข้าใจตรงกัน					
9	นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น					
10	นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง					
11	นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน					
12	การเรียนรู้วิชานี้ช่วยให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีได้ถูกต้อง					
13	การวัดผลประเมินผลตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้					
14	ทำให้นักเรียนชอบวิชาสังคมศึกษามากขึ้น					
15	ต้องการให้ครูจัดทำชุดการเรียนรู้ในลักษณะนี้อีก					

ภาคผนวก ข

แบบตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบประเมินชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี
- แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
- แบบตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้

**แบบประเมินชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ**

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนนการพิจารณาตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. สาระการเรียนรู้ครบถ้วนสอดคล้องกับหลักสูตร					
2. สาระการเรียนรู้ ยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น					
3. เวลาเรียนเหมาะสมกับเนื้อหา					
4. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์					
5. กิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน					
6. ชุดการเรียนรู้ น่าสนใจ จูงใจให้กระตือรือร้นส่งเสริมผู้เรียนให้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมทุกขั้นตอน					
7. ชุดการเรียนรู้มีคำชี้แจง คำสั่ง แบบทดสอบ ชัดเจน					
8. นักเรียนเกิดพฤติกรรมด้านทักษะ ความรู้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้					
9. ช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม					
10. ภาพที่ใช้ประกอบ โดดเด่นเข้าใจง่าย น่าสนใจสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ					
11. การวัดผลสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ					
12. การวัดผลสอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์					

ลงชื่อ

ผู้ประเมิน

(

)

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องคะแนนการพิจารณาตามความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การเขียนสาระสำคัญในแผนกระชับ สอดคล้องสัมพันธ์กัน ทั้งสาระการเรียนรู้ ครอบคลุมตามเป้าหมาย					
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม ทั้ง 3 ด้าน					
3. จุดประสงค์การเรียนรู้สัมพันธ์กับสาระ การเรียนรู้ มีความชัดเจนและถูกต้อง					
4. เนื้อหา/กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม กับเวลาที่กำหนด					
5. กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย สอดคล้องเหมาะสมกับวัยและสามารถ นำไปปฏิบัติได้จริง					
6. กิจกรรมส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม					
7. สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้และกิจกรรม					
8. สื่อการเรียนรู้หลากหลายและสอดคล้อง กับผู้เรียน					
9. การวัดผลประเมินผลวัดได้ครอบคลุม ทั้ง 3 ด้าน					
10. การวัดผลประเมินผลสัมพันธ์กับ จุดประสงค์การเรียนรู้					

ลงชื่อ

ผู้ประเมิน

(

)

แบบตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กับจุดประสงค์การเรียนรู้ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อต่อไปนี้ วัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้หรือไม่

โดยกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์ที่กำหนด

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์ที่กำหนด

-1 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	1. ข้อใด หมายถึงสถานภาพ ก. ชั้นของบุคคลในสังคม ข. ฐานะ ตำแหน่งของบุคคลในสังคม ค. กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของบุคคลในสังคม ง. อำนาจการกระทำใด ๆ ของบุคคลในสังคม
	2. ข้อใดไม่จัดเป็นสถานภาพ ก. เพศ ข. ครอบครัว ค. เชื้อชาติไทย ง. สวัสดิ์ปีใหม่
	3. “การกระทำตามที่กำหนดไว้” หมายถึงข้อใด ก. ค่านิยม ข. บทบาท ค. สถานภาพ ง. ความรับผิดชอบ
	4. ข้อใดกล่าวถูกต้อง ก. สถานภาพและบทบาทเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน ข. สถานภาพเป็นสิ่งที่กำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคคล ค. บทบาทเป็นสิ่งที่กำหนดสถานภาพหน้าที่ของบุคคล ง. ข้อ ก. และข้อ ข.

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	5. ข้อใดไม่ใช่สถานภาพโดยกำเนิด ก. แมวเกิดที่จังหวัดนครราชสีมา ข. ฟ้าเป็นชาวอีสานเชื้อชาติไทย ค. สตินเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ง. ใจมีพี่น้องร่วมสายโลหิตทั้งหมด 3 คน
	6. “สมศักดิ์เป็นลูกชายของสมศรีและทำงานพนักงานบริษัท” ข้อความนี้ไม่กล่าวถึงสถานภาพใด ก. สถานภาพทางเพศ ข. สถานภาพทางอาชีพ ค. สถานภาพทางการเมือง ง. สถานภาพการสมรส
	7. สถานภาพใดที่ได้มาภายหลัง ก. สถานภาพทางเพศ ข. สถานภาพทางอาชีพ ค. สถานภาพที่ได้มาทางเชื้อชาติ ง. สถานภาพที่เป็นลูกชายคนโต
	8. ข้อใดคือสถานภาพโดยกำเนิด ก. อาชีพครู ข. นักเรียน ค. นักศึกษา ง. เชื้อชาติไทย
	9. ข้อใดคือสถานภาพที่ได้มาภายหลัง ก. ชาวนา ข. เพศชาย ค. ชาวอีสาน ง. เชื้อชาติจีน

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	<p>10. ข้อใดไม่ใช่การแสดงถึงสถานภาพและบทบาทของตน</p> <p>ก. ครู คือ บุคคลที่มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน</p> <p>ข. แพทย์ คือ บุคคลที่มีบทบาทในการรักษาสมาชิกในสังคม</p> <p>ค. นักเรียน คือ บุคคลที่มีบทบาทในการเรียนหนังสือ</p> <p>ง. ทุกข้อที่กล่าวมา</p>
	<p>11. “ผู้ที่มีสถานภาพใดก็ย่อมต้องมีบทบาทและหน้าที่ที่สัมพันธ์กับสถานภาพนั้น” จากข้อความนี้ ข้อใดปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง</p> <p>ก. เกม ตั้งใจเรียน ใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย</p> <p>ข. ศาล ไม่อยากมาโรงเรียน พ่อแม่จึงให้เงินมากกว่าทุกวัน</p> <p>ค. บาน ลอกการบ้านเพื่อน จึง ไม่มีเวลาช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน</p> <p>ง. สาม เป็นลูกชายผู้ใหญ่บ้านจึงไม่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน</p>
	<p>12. โรงเรียนจะน่าดู น่าอยู่ และน่าเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท อย่างไร</p> <p>ก. ทาสีห้องทุก ๆ 3 เดือน</p> <p>ข. ซื่อสัตย์ไม่มาปลุก และตกแต่งให้แลดูสวยงาม</p> <p>ค. ทิ้งขยะให้ถูกที่ โต๊ะเก้าอี้เป็นระเบียบ วาจาอ่อนหวาน</p> <p>ง. ปิณฑภาคเรียนช่วยกันหาเงินเข้ากองทุน เพื่อสร้างรั้วโรงเรียน</p>
	<p>13. ข้อใดหมายถึงสิทธิ</p> <p>ก. ทำอะไรก็ได้อย่างอิสระ</p> <p>ข. ทำตามคำสั่งของผู้มีอำนาจเท่านั้น</p> <p>ค. ทำได้อย่างอิสระ โดยได้รับความคุ้มครองจากกฎหมาย</p> <p>ง. ทำได้อย่างอิสระ โดยได้รับความคุ้มครองจากพ่อแม่ผู้ปกครอง</p>			

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	14. การกระทำการใด ๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับความคุ้มครองจาก กฎหมายตรงกับข้อใด ก. สิทธิ ข. บทบาท ค. เสรีภาพ ง. สถานภาพ
	15. ข้อใดมีความหมายว่าเสรีภาพ ก. กระทำการใด ๆ เกินขอบเขต ข. ทุกคนจะทำอะไร ย่อมมีขอบเขต ค. เปิดวิทยุโทรทัศน์เสียงดังเท่าไรก็ได้ ง. ขับรถยนต์โดยไม่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่
	16. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของเสรีภาพ ก. การที่จะกระทำอะไรก็ได้โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ข. การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ค. อำนาจที่จะกระทำการใด ๆ ได้อย่างมีอิสระเสรีภาพอย่างเต็มที่ ง. ความเป็นอิสระของบุคคลที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ภายใต้กฎหมาย
	17. ข้อใดกล่าวถึงสิทธิของบุคคลได้ถูกต้อง <u>ยกเว้น</u> ก. สิทธิในทรัพย์สินของตน ข. สิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ค. สิทธิผู้พิการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ง. สิทธิที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารทุกอย่างในหน่วยงานของรัฐ
	18. ข้อใดแสดงถึงการมีเสรีภาพได้อย่างถูกต้อง ก. เปิดวิทยุเสียงดังภายในบ้านของตนเอง ข. เดินทางท่องเที่ยวและพักค้างคืนที่วังน้ำเขียว ค. เข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องสิทธิเด็กอย่างเปิดเผยมีอาวุธ ง. ชวนเพื่อน ๆ ขับรถมอเตอร์ไซด์แข่งกันบนถนนสาธารณะ

จุดประสงค์การ เรียนรู้	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	19. “เมื่อเราจะซื้อสินค้าจึงอ่านฉลาก เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ” ข้อความดังกล่าวเกี่ยวข้องกับสิทธิบุคคลด้านใด ก. สิทธิในทรัพย์สินของตน ข. สิทธิการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขาย ค. สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองการบริโภค ง. สิทธิที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารของหน่วยราชการ
	20. สิทธิและเสรีภาพของนักเรียนควรปฏิบัติ คือข้อใด ก. ขาดเรียนไปทำงานรับจ้างหาเงิน เพื่อใช้หนี้ให้พ่อแม่ ข. บวชบรรพชาช่วงปิดเรียน เพื่อศึกษาธรรมะ ค. ปฏิบัติตนตามใจพ่อแม่ไม่ว่ากรณีใดๆ ง. ประท้วงขับไล่ผู้อำนวยการ โรงเรียน
	21. ข้อใดหมายถึงหน้าที่มากที่สุด ก. เกียรติยศของบุคคลในสังคม ข. การกระทำตามใจที่กำหนดไว้ ค. สิ่งที่บุคคลต้องปฏิบัติภายใต้กฎหมาย ง. การกระทำการใด ๆ โดยที่ไม่มีกฎหมายรับรอง
	22. หน้าที่ หมายถึงข้อใด ก. ตำแหน่งหรือฐานะของบุคคลที่สังคมกำหนดขึ้น ข. การกระทำตามสถานภาพ บทบาทหน้าที่ของบุคคลที่กำหนดไว้ ค. การปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดหรืองดเว้นการปฏิบัติ ตาม สถานภาพ ง. การปฏิบัติได้อย่างอิสระ กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ภายใต้ขอบเขตของ กฎหมาย
	23. ข้อใดคือความหมายของหน้าที่ ก. สิ่งที่ต้องทำ ข. สิ่งที่ต้องรับฟัง ค. สิ่งที่ใช้อำนาจได้อย่างอิสระ ง. สิ่งที่กำหนดตำแหน่งของบุคคลในสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	<p>24. ลักษณะความสำคัญของหน้าที่ ที่มีต่อบุคคลมากที่สุด คือข้อใด</p> <p>ก. เพื่อรู้แนวทางการหาผลประโยชน์กับผู้อื่น</p> <p>ข. เพื่อไม่รู้สิ่งที่พึงกระทำ จะได้ปฏิเสธความรับผิดชอบ</p> <p>ค. เพื่อให้บุคคลเกิดความยึดมั่นถือมั่นในหน้าที่ของตนเอง</p> <p>ง. เพื่อรู้สิ่งที่พึงกระทำ เป็นแนวทางการปฏิบัติต่อตนและผู้อื่น</p>
	<p>25. ข้อใด ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี</p> <p>ก. ไม่ลักขโมย ชอบยืมให้กัน</p> <p>ข. ไม่ทำการบ้านในโรงเรียน</p> <p>ค. ชอบพูดล้อเลียนเพื่อนเป็นประจำ</p> <p>ง. ซื้อเหล้าและบุหรี่ให้พ่อแม่เกือบทุกวัน</p>
	<p>26. ยกตัวอย่างหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ คือข้อใด</p> <p>ก. นานเป็นนักเรียนเดินผ่านหน้าโรงเรียนทุกวัน</p> <p>ข. มีเล่นไลน์หาเพื่อนเวลาที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ค. สมทำการบ้านส่งครู แต่ผัดเกินครึ่งจึงต้องทำมาใหม่</p> <p>ง. ปานหนีเรียนไปซ้อมกีฬา เพราะไม่ชอบวิชาที่ครูสอน</p>
	<p>27. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนตามหน้าที่ได้อย่างไร</p> <p>ก. ส้มครเป็นทหารพราน</p> <p>ข. ช่วยตำรวจจับกุมผู้กระทำความผิด</p> <p>ค. ขอเงินพ่อแม่เพื่อร่วมบริจาคช่วยเหลือสังคม</p> <p>ง. เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ และตั้งใจเรียนหนังสือ</p>
	<p>28. อะไรคือสิ่งที่จำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันในชุมชน</p> <p>ก. ตนเองไม่เดือดร้อน ทำดีเอาตัวรอด</p> <p>ข. รับฟังความคิดเห็นเฉพาะประเด็นของตน</p> <p>ค. ทำทุกอย่างเพื่อให้เพื่อน ๆ ยอมรับ และยำเกรง</p> <p>ง. ได้แย้งกันในที่ประชุม เพื่อแสดงความคิดเห็น</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	<p>29. ข้อใดกล่าวถึงคุณลักษณะพลเมืองดี ได้ถูกต้อง</p> <p>ก. ชอบแสวงหาผลประโยชน์เพื่อสนองตนเอง</p> <p>ข. เดินไปเดินมาเวลาครูอธิบายในห้องเรียน</p> <p>ค. แต่งกายสุภาพ ตรงเวลา ซื่อสัตย์</p> <p>ง. สั่งให้เพื่อน ๆ เก็บเศษกระดาษ</p>
	<p>30. พลเมืองดีมีคุณลักษณะอย่างไร</p> <p>ก. ไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุคคลใด</p> <p>ข. เสียดละ อคทน ให้อภัย</p> <p>ค. นิยมรับวัฒนธรรมของต่างชาติ</p> <p>ง. ไม่เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น</p>
	<p>31. ใครควรได้รับการยกย่องว่ามีคุณลักษณะของพลเมืองดี</p> <p>ก. มะลิเป็นนักเรียน ไปซื้อเหล้าเพราะได้ค่าจ้าง</p> <p>ข. สมศักดิ์เรียนหนังสือเก่งจึงให้เพื่อนลอกการบ้าน</p> <p>ค. สมพรชวนน้อง ๆ เล่นปิงปองในเวลาหลังเลิกเรียน</p> <p>ง. ขาวโน้มน้าวให้คนอื่นปฏิบัติตาม เพื่อผลประโยชน์ตนเอง</p>
	<p>32. นักเรียนจะปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีได้อย่างไร</p> <p>ก. เข้าไปช่วยผู้ใหญ่บ้านบริหารชุมชน</p> <p>ข. นำวัฒนธรรมที่ทันสมัยจากต่างชาติมาปฏิบัติ</p> <p>ค. ร่วมรณรงค์ป้องกันสารเสพติด เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย</p> <p>ง. ช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจแก้ไขการระบาดของสิ่งเสพติดในชุมชนของนักเรียน</p>
	<p>33. ใครควรได้รับการยกย่องว่าประพฤติตนเป็นพลเมืองดี</p> <p>ก. มาลีมาโรงเรียนแต่เช้าเพื่อลอกการบ้าน</p> <p>ข. มาลัยเก็บเศษขยะลงถังขยะที่เพื่อน ๆ ทิ้งลงพื้น</p> <p>ค. สมศรีเก็บเงิน ได้จึงซื้อขนมเลี้ยงเพื่อน ๆ ในห้องเรียน</p> <p>ง. สมศักดิ์ขโมยเงินแม่เพื่อซื้อหนังสือเตรียมสอบปลายปี</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	<p>38. ข้อใด<u>ไม่</u>ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิเด็ก</p> <p>ก. สนับสนุนให้เด็กได้รับการศึกษา</p> <p>ข. ใช้แรงงานเด็กตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>ค. แม่บอกลูกให้ช่วยเก็บผักเพื่อนำไปขายตลาด</p> <p>ง. นักเรียนช่วยเหลืองานครู จึงกระทำผิดกฎของโรงเรียนได้</p> <p>39. การละเมิดสิทธิเด็ก <u>ยกเว้น</u> ข้อใด</p> <p>ก. การทอดทิ้ง</p> <p>ข. การทำร้ายทุบตี</p> <p>ค. การห้ามเด็กไปขอทาน</p> <p>ง. การใช้เด็กแสวงหาผลประโยชน์</p> <p>คำชี้แจง. “ นายบุญตันไปเที่ยวงานกาชาด โดยเข้าไปตีสนิทกับเด็กหญิงอ่อนแอ อายุ 14 ปี และขอเบอร์โทรศัพท์ของเด็ก และให้เงินเด็กหญิงอ่อนแอ 500 บาท วันต่อมา นายบุญตันได้โทรศัพท์นัดพบพร้อมกับซื้อทองและเสื้อผ้าให้ พุดโน้มน้าว ชักจูงเด็กหญิงอ่อนแอไปที่หอพักแห่งหนึ่ง และกระทำชำเรา ข่มขืน พร้อมกับ</p> <p>กักขังหน่วงเหนี่ยว...” ให้นักเรียนตอบคำถามสมมติเหล่านี้ โดยใช้ความรู้ทางการละเมิดสิทธิเด็ก มาประกอบการพิจารณา ตอบคำถาม</p> <p>ข้อ 40-41</p>
	<p>40. ข้อใดเป็นการละเมิดสิทธิเด็ก</p> <p>ก. นายบุญตันได้รู้จักกับเด็กหญิงอ่อนแอ</p> <p>ข. นายบุญตันพาเด็กหญิงอ่อนแอไปที่หอพัก</p> <p>ค. นายบุญตันให้เงินแก่เด็กหญิงอ่อนแอ</p> <p>ง. เด็กหญิงอ่อนแอได้รู้จักกับนายบุญตัน</p> <p>41. กรณีใดกล่าวสอดคล้องกับข้อความข้างต้น</p> <p>ก. สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลจะละเมิดก็ได้</p> <p>ข. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่มีความเท่าเทียม</p> <p>ค. เด็กยังเยาว์วัย ไม่รู้เท่าทันผู้ใหญ่ ควรปกป้องดูแล</p> <p>ง. ละเมิดสิทธิเด็กได้ หากพ่อแม่ ผู้ปกครองอนุญาต</p>

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	42. ข้อใด <u>ไม่ใช่</u> แนวทางการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก ก. เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องสิทธิเด็ก ข. คบกับเพื่อน ๆ ที่คิดสารเสพติด ค. หลีกเลียงเข้าไปในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม ง. ปฏิเสธไปซื้อสุราให้พ่อ หรือญาติผู้ใหญ่ที่นับถือ
	43. ถ้านักเรียนต้องการรู้เกี่ยวกับสิทธิของตนเอง ควรอ่านหนังสือประเภทใด ก. หนังสือการแข่งขันรถยนต์ ข. หนังสือชีวประวัติบุคคลสำคัญ ค. หนังสือเกี่ยวกับอนุสัญญาสิทธิเด็ก ง. หนังสือการเดินทางท่องเที่ยวรอบโลก
	44. ถ้านักเรียนพบเห็นเพื่อนถูกทำร้าย ทารุณ ควรปฏิบัติอย่างไร ก. วิ่งหนีเอาตัวรอด ข. วิ่งเข้าไปช่วยเหลือเพื่อน ค. บอกเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้ที่เกิดเหตุ ง. ปัดเป็นความลับเพราะกลัวตัวเองเดือดร้อน
	45. การปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย คือบุคคลข้อใด ก. สถาบันทางศาสนาเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบเท่านั้น ข. โรงเรียนทำหน้าที่ตัดสินปัญหาหากมีผู้ละเมิดสิทธิเด็ก ค. สถาบันครอบครัวควรอบรมสั่งสอนให้เด็กได้รับการพัฒนา ง. ถูกทุกข้อ
	

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	46. ข้อใดเป็นการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทยได้ดีที่สุด ก. เผยแพร่ข้อมูลถึงภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็ก ข. นำข้อมูลที่เด็กถูกละเมิดทางเพศให้คนอื่นรับรู้ ค. ไม่ควรเผยแพร่ความรู้สิทธิเด็กแก่เด็กและเยาวชน ง. สื่อมวลชนควรมุ่งเน้นเสนอภาพการทารุณกรรมแก่เด็ก
	47. การปกป้องคุ้มครองสิทธิของตน และผู้อื่น ควรปฏิบัติอย่างไร ก. พาเพื่อน ไปสูบบุหรี่ในห้องน้ำ ข. เพื่อนถูกรังแก จึงพกพาอาวุธติดตัวตลอดเวลา ค. ร่วมกิจกรรมทำแผ่นพับเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็ก ง. นักเรียนรวมกลุ่ม เพื่อเรียกร้องให้พวกตนแต่งกายได้อย่างเสรี
	48. ข้อใดเป็นประโยชน์ของการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย <u>ยกเว้น</u> ก. การกระทำใด ๆ ต้องอยู่ภายใต้สิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก ข. ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย สังคม จิตใจ และสติปัญญา ค. เด็ก ๆ มีคนเอาใจ จึงไม่ต้องแสดงความคิดเห็นใด ๆ ทั้งสิ้น ง. เด็ก ๆ เติบโตเป็นผู้ใหญ่มีคุณภาพ ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า
	49. วัฒนธรรม หมายถึงสิ่งใด ก. เกิดขึ้นเองได้ ข. เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ค. มนุษย์คิดและสร้างขึ้น ง. เป็นมรดกและถ่ายทอดไม่ได้
	50. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับประเภทของวัฒนธรรม ก. วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น โบสถ์ ข. วัฒนธรรมทางจิตใจ เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์ ค. ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทย ง. คนไทยทางภาคอีสานมีขนบธรรมเนียมนิยมบุญบั้งไฟ

จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	<p>51. ทำไมคนไทยมีนิสัยยิ้มแย้มแจ่มใสจนได้รับสมญานามว่า “สยามแห่งเมืองยิ้ม”</p> <p>ก. ได้รับวัฒนธรรมจากชาวต่างชาติ</p> <p>ข. ได้ค้าขายและแต่งงานกับชาวต่างชาติ</p> <p>ค. เอกลักษณะของคนไทย จึงส่งผลต่อบุคลิกภาพ</p> <p>ง. คนไทยถูกหล่อหลอมตามประเพณีวัฒนธรรมของต่างชาติ</p>
	<p>52. ข้อใด <u>ไม่ใช่</u> เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีไทย</p> <p>ก. พาทีกราบพระแบบเบญจางคประดิษฐ์</p> <p>ข. สมพรและเพื่อน ๆ ไม่ยอมรับวัฒนธรรมของต่างชาติ</p> <p>ค. วันดีนำดอกมะลิไปกราบไหว้คุณแม่ ในโอกาสวันแม่แห่งชาติ</p> <p>ง. มีชัยร่วมกิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษาพร้อมกับชาวต่างชาติในวัด</p>
	<p>53. นักเรียนควรช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทยได้อย่างไร</p> <p>ก. สะสมภาพศิลปวัฒนธรรมไทย</p> <p>ข. ยึดรูปแบบการดำเนินชีวิตให้เป็นแบบฝรั่ง</p> <p>ค. ลอกเลียนแบบวัฒนธรรมให้เหมือนชาวต่างชาติ</p> <p>ง. ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายแบบไทย นิยมใช้สินค้าไทย</p>
	<p>54. การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ข้อใดควรปฏิบัติมากที่สุด</p> <p>ก. วันสงกรานต์รดน้ำดำหัวและรับคำอวยพรจากผู้ใหญ่</p> <p>ข. วันพระพากันไปขอหวย และเจิมน้ำมันต์</p> <p>ค. วันขึ้นปีใหม่ชวนกันไปท่องเที่ยวทะเล</p> <p>ง. วันแม่แห่งชาติพากันขอเงินจากแม่</p>
	<p>55. ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ข้อใด</p> <p>ก. ความรู้ของชาวบ้านที่สั่งสมมาจากประสบการณ์</p> <p>ข. อำนาจของผู้บริหารประเทศที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม</p> <p>ค. สิ่งที่คนปฏิบัติจะได้รับรางวัล และได้สิทธิพิเศษในสังคม</p> <p>ง. องค์กรอิสระในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับค่าครองชีพของประชาชน</p>

จุดประสงค์การ เรียนรู้	ข้อสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	56. ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น <u>ยกเว้น</u> ข้อใด ก. คติความเชื่อ ข. เทคโนโลยี ค. อาชีพ ง. รายได้
	57. ข้อใดเป็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ก. เป็นความลับที่ต้องปกปิดไว้ ข. เป็นความรู้นำมาประยุกต์ใช้ดำรงชีวิต ค. เป็นประโยชน์เฉพาะคนในท้องถิ่นเท่านั้น ง. เป็นสิ่งที่ล้ำสมัยไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาใด ๆ ได้
	58. ข้อใดเป็นการแปรรูปผลผลิตของภูมิปัญญาท้องถิ่น ก. เนื้อย่างเกาหลี ข. การทอดแหตักปลา ค. ปลาร้า ปลาเค็ม ขนุนทอด ง. การผลิตรถยนต์จากโรงงาน
	59. ข้อใดกล่าว <u>ไม่ถูกต้อง</u> เกี่ยวกับการสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น ของชุมชน ก. เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ข. เพื่อให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีลักษณะเหมือนกัน ค. เพื่อถ่ายทอดความรู้แก่คนรุ่นหลังอย่างต่อเนื่อง ง. เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น
	60. นักเรียนจะช่วยกันอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนได้อย่างไร ก. ไม่นำวัฒนธรรมของท้องถิ่นอื่นมาเผยแพร่ ข. ช่วยกันรณรงค์ต่อต้านวัฒนธรรมชาวต่างชาติ ค. ไปชมหมอลำที่มาแสดงในหมู่บ้านเป็นประจำ ง. ดำเนินชีวิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่เปลี่ยนแปลงใด ๆ

ภาคผนวก ก

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้
- ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้
- ผลการประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ตาราง 5.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที)				ความหมาย
	1	2	3	\bar{X}	
1. สาระการเรียนรู้ครบถ้วนสอดคล้องกับหลักสูตร	5	4	5	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
2. สาระการเรียนรู้ ยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น	3	4	4	3.67	เหมาะสมมาก
3. เวลาเรียนเหมาะสมกับเนื้อหา	3	4	4	3.67	เหมาะสมมาก
4. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4	5	5	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
5. กิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี สอดคล้องกับความต้องการความสามารถ และวัยของผู้เรียน	5	4	4	4.33	เหมาะสมมาก
6. ชุดการเรียนรู้น่าสนใจ จูงใจให้กระตือรือร้นส่งเสริมผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน	4	5	4	4.33	เหมาะสมมาก
7. ชุดการเรียนรู้มีคำชี้แจง คำสั่งแบบทดสอบชัดเจน	4	3	4	3.67	เหมาะสมมาก
8. นักเรียนเกิดพฤติกรรมด้านทักษะ ความรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้	5	5	4	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
9. ช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	4	4	3	3.67	เหมาะสมมาก
10. ภาพที่ใช้ประกอบโดดเด่นเข้าใจง่ายน่าสนใจสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	4	4	3	3.67	เหมาะสมมาก
11. การวัดผลสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	5	4	5	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
12. การวัดผลสอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์	4	5	5	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
รวมเฉลี่ย				4.22	เหมาะสมมาก

ตาราง 5.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)				ความหมาย
	1	2	3	\bar{X}	
1. การเขียนสาระสำคัญในแผนกระชับ สอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งสาระการเรียนรู้ ครอบคลุมตามเป้าหมาย	5	4	4	4.33	เหมาะสมมาก
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน	4	4	3	3.67	เหมาะสมมาก
3. จุดประสงค์การเรียนรู้สัมพันธ์กับสาระ การเรียนรู้ มีความชัดเจนและถูกต้อง	5	5	4	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
4. เนื้อหา/กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม กับเวลาที่กำหนด	4	5	4	4.33	เหมาะสมมาก
5. กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย สอดคล้อง เหมาะสมกับวัยและสามารถนำไปปฏิบัติ ได้จริง	4	5	5	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
6. กิจกรรมส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม	4	4	4	4.00	เหมาะสมมาก
7. สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้และกิจกรรม	4	5	5	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
8. สื่อการเรียนรู้หลากหลายและสอดคล้อง กับผู้เรียน	3	4	4	3.67	เหมาะสมมาก
9. การวัดผลประเมินผลวัดได้ครอบคลุม ทั้ง 3 ด้าน	4	4	3	3.67	เหมาะสมมาก
10. การวัดผลประเมินผลสัมพันธ์กับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	4.67	เหมาะสมมากที่สุด
รวมเฉลี่ย				4.23	เหมาะสมมาก

ตาราง 5.3 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็น (X) ของผู้เชี่ยวชาญ (N)			รวมคะแนน ($\sum X$)	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	0	-1	2	0.68	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	0	2	0.68	ใช้ได้
7	+1	-1	+1	2	0.68	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	0	+1	2	0.68	ใช้ได้
12	+1	+1	0	2	0.68	ใช้ได้
13	-1	+1	+1	2	0.68	ใช้ได้
14	0	+1	+1	2	0.68	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	0	2	0.68	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	0	+1	2	0.68	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตาราง 5.3 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็น (X) ของผู้เชี่ยวชาญ (N)			รวมคะแนน ($\sum X$)	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
21	0	+1	+1	2	0.68	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	0	2	0.68	ใช้ได้
24	+1	+1	0	2	0.68	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	+1	+1	0	2	0.68	ใช้ได้
29	0	+1	+1	2	0.68	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33	+1	0	+1	2	0.68	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
35	0	+1	+1	2	0.68	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
41	+1	+1	0	2	0.68	ใช้ได้

ตาราง 5.3 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็น (X) ของผู้เชี่ยวชาญ (N)			รวมคะแนน ($\sum X$)	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
42	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
45	0	+1	+1	2	0.68	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
48	+1	0	+1	2	0.68	ใช้ได้
49	+1	+1	0	2	0.68	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
51	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
52	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
53	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
54	0	+1	+1	2	0.68	ใช้ได้
55	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
56	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
57	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
58	+1	+1	+1	2	0.68	ใช้ได้
59	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
60	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

คุณภาพของเครื่องมือ

- ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

ตาราง 5.4 ค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดี

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อ	ค่าความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (B-Index)	ข้อ	ค่าความยาก (P)	ค่าอำนาจจำแนก (B-Index)
1	0.30	0.54	21	0.53	0.80
2	0.37	0.54	22	0.47	0.67
3	0.73	0.40	23	0.50	0.74
4	0.70	0.60	24	0.80	0.40
5	0.40	0.54	25	0.60	0.53
6	0.73	0.40	26	0.53	0.40
7	0.43	0.33	27	0.43	0.74
8	0.80	0.40	28	0.37	0.47
9	0.57	0.60	29	0.37	0.23
10	0.43	0.47	30	0.47	0.53
11	0.73	0.37	31	0.53	0.27
12	0.70	0.46	32	0.60	0.53
13	0.53	0.67	33	0.47	0.27
14	0.47	0.67	34	0.63	0.73
15	0.60	0.26	35	0.40	0.30
16	0.63	0.47	36	0.37	0.20
17	0.23	0.34	37	0.47	0.57
18	0.43	0.47	38	0.43	0.74
19	0.60	0.54	39	0.43	0.20
20	0.67	0.53	40	0.57	0.47

ตาราง 5.5 ค่าความเชื่อมั่น (r) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(จุดตัดของคะแนน = 24 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน)

ผู้เข้าสอบลำดับที่	คะแนน (X)	X ²	(X-C)	(X-C) ²	กลุ่มรอบรู้	กลุ่มไม่รอบรู้
1	32	1024	8	64	✓	
2	27	729	3	9	✓	
3	26	676	2	4	✓	
4	34	1156	10	100	✓	
5	25	625	1	1	✓	
6	29	841	5	25	✓	
7	24	576	0	0	✓	
8	30	900	6	36	✓	
9	25	625	1	1	✓	
10	28	784	4	16	✓	
11	34	1156	10	100	✓	
12	26	676	2	4	✓	
13	28	784	4	16	✓	
14	27	729	3	9	✓	
15	30	900	10	100	✓	
16	7	49	-17	289		✓
17	14	196	-10	100		✓
18	12	144	-12	144		✓
19	10	100	-14	196		✓
20	11	121	-13	169		✓
21	15	225	-9	81		✓
22	10	100	-14	196		✓
23	13	169	-11	121		✓
24	9	81	-15	225		✓

ตาราง 5.5 ค่าความเชื่อมั่น (r) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ต่อ)

(จุดตัดของคะแนน = 24 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน)

ผู้เข้าสอบลำดับที่	คะแนน (X)	X ²	(X-C)	(X-C) ²	กลุ่มรอบรู้	กลุ่มไม่รอบรู้
25	17	289	-7	49		✓
26	8	64	-16	256		✓
27	22	484	-2	4		✓
28	15	225	-9	81		✓
29	13	169	-11	121		✓
30	13	169	-11	121		✓

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum X_i - \sum X_i^2}{(k-1) \sum (X_i - C)^2}$$

$$r_{cc} = 1 - \frac{(40)(614) - (14766)}{(40-1)(2638)}$$

$$r_{cc} = 0.9048$$

ตาราง 5.6 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้
เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คนที่	ความพึงพอใจข้อที่															X	X ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
1	5	5	4	5	5	4	4	4	3	5	3	4	3	5	5	64	4096
2	3	3	5	4	5	5	4	4	4	5	5	5	4	3	5	64	4090
3	3	3	3	5	3	3	4	3	3	3	4	5	4	4	5	55	3025
4	5	5	5	4	5	4	4	5	4	5	3	4	4	5	5	67	4489
5	3	4	3	4	5	4	5	4	4	3	5	3	4	5	4	61	3721
6	2	3	5	4	5	5	4	5	4	5	5	3	3	4	4	61	3721
7	4	4	3	3	3	3	3	4	5	5	4	5	5	5	4	60	3600
8	3	4	5	5	3	5	5	5	5	4	5	2	5	4	4	64	4090
9	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	3	4	50	2500
10	5	5	5	5	5	4	5	5	4	4	4	4	5	5	3	70	4900
11	3	3	2	2	2	3	3	4	2	3	3	4	5	4	3	46	2116
12	4	3	4	4	2	3	3	3	2	2	4	3	3	3	3	45	2025
13	2	3	4	4	3	4	3	3	4	3	4	3	4	4	3	51	2601
14	3	3	2	2	4	3	3	3	4	2	3	4	3	2	3	44	1936
15	5	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	4	2	4	3	47	2209
16	3	2	3	4	2	2	4	3	4	3	2	4	4	2	3	48	2304
17	3	3	3	4	4	4	3	4	2	3	4	3	4	3	4	51	2601
18	2	3	3	3	4	3	4	3	3	4	2	4	4	4	3	49	2401

ตาราง 5.6 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้
เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ต่อ)

คนที่	ความพึงพอใจข้อที่															X	X ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
19	3	2	3	4	4	2	3	4	5	3	3	4	4	3	3	50	2500
20	2	3	4	4	4	2	3	3	4	3	4	3	4	3	3	48	2304
$\sum X_i$	67	67	71	76	74	69	73	75	72	71	74	75	76	73	77	1090	61229
$\sum X_i^2$	245	239	271	304	296	255	277	295	270	271	290	293	300	299	311	$\sum X$	$\sum X^2$
S_i^2	1.09	.78	1.00	.80	1.17	.89	.55	.62	.57	1.00	.85	.62	.59	1.71	.77	13.01	

$$\sum S_i^2 = 13.01$$

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)} = \frac{(20)(61229) - (1090)^2}{20(20-1)}$$

$$= \frac{122458020 - 1188100}{380} = \frac{36480}{380} = 96.00$$

แทนค่าในสูตร $\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\} = \frac{15}{15-1} \left\{ 1 - \frac{13.01}{96.00} \right\} = 0.9264$

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา = 0.9264

ภาคผนวก จ

ประสิทธิภาพของเครื่องมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ของการทดลองแบบเดี่ยว (1 : 1)
- ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ของการทดลองกลุ่มย่อย (1 : 10)
- ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ของการทดลองภาคสนาม (1 : 100)
- ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ของการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง
- ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

ตาราง 5.7 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบเดี่ยว (1 : 1)

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน						
	ชุดที่ 1 (10)	ชุดที่ 2 (10)	ชุดที่ 3 (10)	ชุดที่ 4 (10)	ชุดที่ 5 (10)	ชุดที่ 6 (10)	ชุดที่ 7 (10)
1	8	8	9	8	7	7	8
2	8	7	8	7	7	7	7
3	6	5	5	5	6	6	6
รวม	22	20	22	20	20	20	21
ร้อยละ	73.33	66.66	73.33	66.66	66.66	66.66	70.00
\bar{X}	7.33	6.66	7.33	6.66	6.66	6.66	7.00
S	1.15	1.52	1.15	1.52	1.52	1.52	1.00

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน				คะแนนทดสอบหลังเรียน (40)
	ชุดที่ 8 (10)	ชุดที่ 9 (10)	ชุดที่ 10 (10)	รวม (100)	
1	8	9	9	81	30
2	7	7	8	73	28
3	6	6	6	57	24
รวม	21	22	23	211	82
ร้อยละ	70.00	73.33	76.66	70.33	68.33
\bar{X}	7.00	7.33	7.66		27.33
S	1.00	1.15	2.33	12.22	3.05

ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ในการทดลองแบบเดี่ยว มีค่าเท่ากับ 70.33/68.33

ตาราง 5.8 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบกลุ่มย่อย (1 : 10)

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน						
	ชุดที่ 1 (10)	ชุดที่ 2 (10)	ชุดที่ 3 (10)	ชุดที่ 4 (10)	ชุดที่ 5 (10)	ชุดที่ 6 (10)	ชุดที่ 7 (10)
1	8	9	8	9	8	9	8
2	8	9	8	9	8	8	8
3	8	8	9	8	8	8	8
4	8	7	8	8	7	8	8
5	7	8	7	7	7	7	7
6	7	7	6	8	8	7	8
7	7	7	7	7	7	7	7
8	6	6	7	7	6	7	6
9	6	6	6	7	6	7	6
รวม	65	67	66	70	65	68	67
ร้อยละ	72.22	74.44	73.33	77.77	72.22	75.55	74.44
\bar{X}	7.22	7.44	7.33	7.77	7.22	7.55	7.44
S	0.83	1.13	1.00	0.83	0.83	0.72	0.72

ตาราง 5.8 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบกลุ่มย่อย (1 : 10) (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน				คะแนนทดสอบหลังเรียน
	ชุดที่ 8 (10)	ชุดที่ 9 (10)	ชุดที่ 10 (10)	รวม (100)	
1	9	9	9	86	34
2	9	9	9	85	33
3	9	8	9	83	29
4	8	8	9	79	32
5	9	8	8	75	32
6	8	8	8	75	28
7	7	7	8	71	27
8	7	7	7	66	30
9	7	6	7	65	28
รวม	73	70	74	685	273
\bar{X}	8.11	7.77	8.22		30.33
S	0.92	0.97	0.83	7.80	2.42
ร้อยละ	81.11	77.77	82.22	76.11	75.83

ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ในการทดลองกลุ่มย่อย มีค่าเท่ากับ 76.11/75.83

ตาราง 5.9 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบภาคสนาม (1 : 100)

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน						
	ชุดที่ 1 (10)	ชุดที่ 2 (10)	ชุดที่ 3 (10)	ชุดที่ 4 (10)	ชุดที่ 5 (10)	ชุดที่ 6 (10)	ชุดที่ 7 (10)
1	9	9	9	8	9	8	9
2	8	9	8	9	9	8	9
3	8	7	9	8	8	8	8
4	9	9	9	9	8	8	9
5	7	7	7	7	7	7	7
6	9	9	9	9	9	9	9
7	8	8	9	9	9	9	8
8	7	7	8	8	8	8	8
9	8	9	9	9	9	9	8
10	7	7	7	8	8	7	8
11	7	7	7	8	8	7	7
12	8	9	8	8	8	9	9
13	8	8	8	8	7	9	7
14	9	9	9	9	9	9	9
15	8	9	9	9	9	9	8
16	8	8	8	8	7	8	8
17	9	9	9	8	8	8	9
18	8	7	8	8	8	8	9
19	8	8	8	8	7	9	8
20	9	9	9	9	9	8	9
รวม	162	164	167	167	164	165	166
\bar{X}	8.10	8.20	8.35	8.35	8.20	8.25	8.30
S	0.718	0.894	0.745	0.587	0.676	0.513	0.536

ร้อยละ	81.00	82.00	83.50	83.50	82.00	82.50	83.00
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

ตาราง 5.9 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบบภาคสนาม (1 : 100) (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน				คะแนนทดสอบหลังเรียน (40)
	ชุดที่ 8 (10)	ชุดที่ 9 (10)	ชุดที่ 10 (10)	รวม (100)	
1	9	9	9	88	36
2	9	8	8	85	35
3	6	8	8	78	32
4	9	8	9	87	36
5	7	8	8	72	27
6	9	9	10	91	36
7	8	8	8	85	34
8	7	8	8	77	27
9	9	9	8	86	34
10	8	8	8	76	29
11	9	8	8	76	26
12	9	9	8	85	35
13	8	8	8	79	31
14	9	9	9	90	36
15	8	9	9	87	35
16	8	8	8	79	33
17	8	9	9	86	35
18	8	9	9	82	34
19	8	8	8	80	32
20	9	9	10	90	37
รวม	165	169	170	1659	660
\bar{X}	8.25	8.45	8.50		
S	0.850	0.510	0.688		

ร้อยละ	82.50	84.50	85.00	82.95	82.50
--------	-------	-------	-------	-------	-------

ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ในการทดลองภาคสนาม มีค่าเท่ากับ 82.95/82.50

ตาราง 5.10 ประสิทธิภาพกระบวนการของชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และคะแนนผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนหลังเรียน (E_1, E_2)

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน						
	ชุดที่ 1 (10)	ชุดที่ 2 (10)	ชุดที่ 3 (10)	ชุดที่ 4 (10)	ชุดที่ 5 (10)	ชุดที่ 6 (10)	ชุดที่ 7 (10)
1	7	7	7	8	6	8	7
2	6	7	6	7	6	6	7
3	7	7	7	8	7	7	7
4	7	7	7	6	6	6	7
5	7	6	6	7	6	7	7
6	7	8	7	7	6	6	7
7	9	8	9	9	8	9	8
8	7	8	7	6	6	8	6
9	8	8	9	9	9	8	8
10	7	7	7	8	6	7	6
11	9	9	10	10	9	10	9
12	8	9	10	10	9	9	9
13	9	10	9	10	9	9	9
14	9	9	9	9	9	9	9
15	10	9	10	9	10	10	10
16	9	9	10	9	10	9	10
17	9	10	9	9	9	9	10
18	8	8	8	9	9	9	9
19	8	8	8	9	9	9	10
20	7	7	8	7	7	7	7
21	9	10	9	10	9	10	10
22	9	9	10	9	9	10	10

23	10	9	9	9	10	9	10
24	8	7	6	6	8	6	7

ตาราง 5.10 ประสิทธิภาพกระบวนการของชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (E_1, E_2) (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน						
	ชุดที่ 1 (10)	ชุดที่ 2 (10)	ชุดที่ 3 (10)	ชุดที่ 4 (10)	ชุดที่ 5 (10)	ชุดที่ 6 (10)	ชุดที่ 7 (10)
25	8	8	9	8	9	8	8
26	9	9	10	8	10	8	9
27	8	9	10	9	10	9	9
28	10	9	9	9	9	9	10
29	9	9	9	10	9	10	9
30	9	8	10	9	10	9	8
รวม	247	248	254	253	249	250	252
\bar{X}	8.23	8.27	8.47	8.43	8.30	8.33	8.40
S	1.45	1.05	1.59	1.22	1.49	1.30	1.33
ร้อยละ	82.33	82.66	84.66	84.33	83.00	83.33	84.00

ตาราง 5.10 ประสิทธิภาพกระบวนการของชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และคะแนนผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนหลังเรียน (E_1, E_2) (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน				คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนหลังเรียน (40)
	ชุดที่ 8 (10)	ชุดที่ 9 (10)	ชุดที่ 10 (10)	รวม (100)	
1	7	8	7	72	30
2	7	7	8	67	23
3	6	7	8	71	32
4	7	7	8	68	25
5	6	8	7	67	22
6	7	7	8	70	23
7	8	9	10	87	35
8	6	6	6	66	23
9	9	10	8	86	35
10	7	6	7	68	22
11	9	10	9	94	36
12	10	8	9	91	37
13	9	10	9	93	34
14	9	9	10	91	37
15	9	10	9	96	38
16	10	9	10	95	38
17	9	10	9	93	37
18	8	8	8	84	34
19	9	9	9	88	37
20	7	6	7	70	22

21	10	10	9	96	37
22	10	10	10	96	38

ตาราง 5.10 ประสิทธิภาพกระบวนการของชุดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และคะแนนผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนหลังเรียน (E_1, E_2) (ต่อ)

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน				คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนหลังเรียน (40)
	ชุดที่ 8 (10)	ชุดที่ 9 (10)	ชุดที่ 10 (10)	รวม (100)	
23	10	9	9	94	38
24	7	8	7	70	22
25	9	7	9	83	34
26	10	10	10	93	37
27	9	9	10	92	37
28	9	10	9	93	37
29	10	10	9	94	37
30	9	9	9	90	37
รวม	252	256	257	2518	974
\bar{X}	8.40	8.53	8.56	-	32.47
S	2.12	1.38	1.10	11.33	6.60
ร้อยละ	84.00	85.33	85.66	83.93	81.16

ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ในการทดลองกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเท่ากับ 83.93/81.16

ตาราง 5.11 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คนที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (40)	ผลต่าง (D)	(ผลต่าง) ² (D) ²
1	14	30	16	256
2	12	23	11	121
3	16	32	16	256
4	12	25	13	169
5	12	22	10	100
6	13	23	10	100
7	18	35	17	289
8	12	23	11	121
9	19	35	16	256
10	13	22	9	81
11	20	36	16	256
12	21	37	16	256
13	19	34	15	225
14	20	37	17	289
15	23	38	15	225
16	22	38	16	256
17	23	37	14	196
18	18	34	16	256
19	20	37	17	289
20	12	22	10	100
21	22	37	15	225

22	20	38	18	256
23	22	38	16	256
24	13	22	9	81
25	22	34	12	144

ตาราง 5.11 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ต่อ)

คนที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (40)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (40)	ผลต่าง (D)	(ผลต่าง) ² (D) ²
26	21	37	16	256
27	22	37	15	225
28	22	37	15	225
29	21	37	16	256
30	21	37	16	256
ΣX	550	974	429	6277
\bar{X}	18.33	32.47	14.3	20.92
S	3.17	6.24	-	-

$$t = 35.37$$

ภาคผนวก ก

- หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์อนุญาตทดลองเครื่องมือในการวิจัย



ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๔๗๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้นักศึกษาดูงานตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณเศรษฐกานต์ ปาปักเข

ด้วย นายมน สารสิน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการใช้ชุด
การเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขออนุญาตจากท่านเป็นผู้นักศึกษาดูงานตรวจสอบเครื่องมือใน
การทำงานวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาตและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘



ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๔๗๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อุไต่ พลแก้ว

ด้วย นายมน สารสิน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการใช้ชุด
การเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือใน
การทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘



ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๔๗๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณวรรณภรณ์ บาตรโพธิ์

ด้วย นายมน สารสิน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการใช้ชุด
การเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สมมาตร ผลเกิด เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขออนุญาตจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือใน
การทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาตและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘



ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๒๓๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเจริญราษฎร์บำรุง

ด้วย นายมน สารสิน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการใช้ชุด
การเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ ๕” โดยมี รศ.ดร.สมมาตร ผลเกิด เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษา
มีความประสงค์ในการทดลอง ใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของ
เครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายมน สารสิน ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ
กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖



ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๒๓๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองบัว

ด้วย นายมน สารสิน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” โดยมี รศ.ดร.สมมาตร ผลเกิด เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลอง ใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายมน สารสิน ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖



ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๒๓๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองแวงสามัคคี

ด้วย นายมน สารสิน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕” โดยมี รศ.ดร.สมมาตร ผลเกิด เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลอง ใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายมน สารสิน ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายมน สารสิน
วัน เดือน ปี เกิด	9 ธันวาคม 2505
สถานที่เกิด	จังหวัดอุดรธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	25 หมู่ 10 บ้านตุมหวาน ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา 30270
ตำแหน่งหน้าที่	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดโพธิ์ศรีบรรจง ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2518 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนบ้านนาโยง ตำบลนาโยง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2521 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีธาตุพิทยาคม อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2526 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกุมภวาปี อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2531 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) วิชาเอกภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยกำแพง กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2546 นิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี พ.ศ. 2558 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์